

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE’DE 1990 – 2010 YILLARI
ARASINDA SPOR YÖNETİMİNDE
MEYDANA GELEN GELİŞMELER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erdem EROĞLU
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Yahya DOĞAR

MALATYA - 2012

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE’DE 1990 – 2010 YILLARI
ARASINDA SPOR YÖNETİMİNDE
MEYDANA GELEN GELİŞMELER

Erdem EROĞLU

Danışman Öğretim Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Yahya DOĞAR

MALATYA - 2012

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

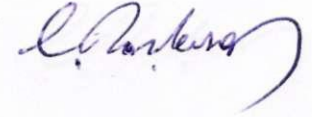
Jüri Başkanı, Danışman

Yrd. Doç. Dr. Yahya DOĞAR

Üye

Yrd. Doç. Dr. Celal TAŞKIRAN

Üye

Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENTUNA

ONAY :

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu...../...../2012 tarih ve 2012/.....sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Sedat YILDIZ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

“Türkiye’de 1990 – 2010 Yılları Arasında Spor Yönetiminde Meydana Gelen Gelişmeler” konulu tez çalışmasının seçiminde, yürütülmesinde ve sonuçlarının değerlendirilmesinde, bilgi birikimini ve yardımlarını esirgemeyerek bana rehberlik yapan değerli danışmanın Yrd. Doç. Dr. Yahya DOĞAR’ a, verilerin toplanmasında büyük yardımları olan Spor Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Performans Şube Müdürü Sayın Haluk ŞAHİN’ e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, çalışmalarım sırasında maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım

Erdem EROĞLU

ÖZET

Bu araştırmada, Türkiye'de 1990 - 2010 yılları arasında spor yönetiminde meydana gelen mevzuat ve sayısal gelişmeler incelenmiştir. Bu anlamda Türkiye'de anayasa, yönetmelik, hükümet programları, siyasi parti programları ve kalkınma planları ile spor bütçesi, sporcu ve spor adamı sayısı, spor tesislerindeki sayısal artışlar konunun kapsamına alınmıştır.

Bu araştırmayla, Türkiye'de spor yönetiminde meydana gelen gelişmeleri belirlemek, spor alanında araştırma yapan uzman ve bilim adamlarına rehberlik yapmak ve spor yönetimi alanında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri sunmak amaçlanmıştır.

Verilerin toplanması ve değerlendirilmesinde literatür taraması yapılmış, sayısal verilerin toplanmasında ise konu ile ilgili yayın, resmi kurum ve kuruluşlarda arşiv taraması yapılmıştır. Metot olarak tarihsel ve karşılaştırma metodu uygulanmıştır.

Mevzuatta; devletin spor konusundaki ödevini açıkça ifade ettiği 59. Maddeye, 2011 yılında 6214/1 madde ile sporda anlaşmazlıkların çözümünde tahkim kurulunun oluşmasını ön gören ek fıkra eklenmiştir. Ayrıca, hükümetlerin pek çoğunda, siyasi partilerde ve kalkınma planlarında spora yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırmanın kapsadığı yılları içerisinde 4 kanun, 1 Kanun Hükmünde Kararname ve 84 de yönetmelik çıkarılmıştır. Devletin Konsolide Bütçeden spora ayırdığı ödenek de bir önceki yıla göre sürekli bir artış (2005 ile 2006 yılı arası hariç) olmuştur. Sayısal verilerde, spor tesisi ve sporcu ve spor adamları sayılarında sürekli bir artışın yaşandığı tespit edilmiştir. Durum, Türkiye'de sporun ve spor yönetiminin gelişme kaydettiğinin önemli bir göstergesi olarak ortaya çıkmıştır.

Devlet 1990 - 2010 yılları arasında yapmış olduğu bu değişikliklerle, spora ve onun yönetimine yeni ve çağdaş bir bakış açısı getirmiş ve bunu uygulamak için gerekli mekanizmalarını da hayata geçirmeye çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Yönetimi, Türkiye'de Spor Yönetimi, Spor ve Yönetim, Türkiye'de Spor Organizasyonu, Spor Mevzuatı

ABSTRACT
DEVELOPMENT IN SPORT MANAGEMENT IN TURKEY
BETWEEN YEARS 1990 -2010

In that research, numerical and public act developments which have been searched in the sport management between years of 1990 and 2010 in Turkey. In this context; consistation, regulations, government programmes, political party programmes, progress plans, sport budget, sportsman and sportsman number and numerical accretion in sport facility which have been seen in Turkey have been taken into the scope of the subject.

The purpose is to define the developments which have been seen in sport management, to be a guider for scientists and experts who carry out researches in sport field and to offer information and document which are needed in sport management field with that research.

Review of literature has been done during gathering and evaluating of information and also review of archives has been done in related publication, formal corporstions and institutions during gathering the numerical data. As a method, historical and comparison method have been applied.

In formal pages; 6214/1 clause and additional article which predicts the formation of arbitration tribunal for the resolution of sport conflict has been added to 59th clause which connotes clearly the mission of government in sport in 2011. Additionally, it has been identified that sport has a place in many governments, political parties and development plans. There are four laws, one decree law and eighty four regulations have been brought out in the researching years. There has been a constant accretion in the allowance which has been reserved for sport by government from Consolidated Budget if it is compared with previous year (except the year between 2005 and 2006) It has been identified in numerical datas that there is a constant accretion in the number of sport facility, sportsman and sport guy. Additionally, that situation has been emerged as an important indicator that sport and sport management has an improvement in Turkey.

Government has brought a new a modern point of view to sport and its management with the changings which were done between 1990 and 2010 and it has tried to effectuate some needed mechanisms in order to apply it.

Key Words: Sport Management, Sport Management in Turkey, Sport and Management, Sport Organizations in Turkey, Sport Public Act.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
TABLolar DİZİNİ	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	1
1.2. Alt Problemler	1
1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.4. Sınırlılıklar	2
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Sporun Tanımı ve Önemi	4
2.1.1. Spor'un Tanımı	4
2.1.2. Spor'un Önemi	5
2.2. Spor Yönetimi'nin Tanımı ve Önemi	5
2.2.1. Spor Yönetimi'nin Tanımı	5
2.2.2. Spor Yönetimi'nin Önemi	7
2.3. Türkiye Cumhuriyeti'nde Spor'un Teşkilatlanması	7
2.4. Spor Tesisi'nin Tanımı ve Önemi	9
2.4.1. Spor Tesisi'nin Tanımı	9
2.4.2. Spor Tesisi'nin Önemi	9
3. GEREÇ VE YÖNTEM	11
3.1. Araştırma Metot'u	11
3.2. Veri Toplama Tekniği	11
3.3. Verilerin Analizi	11
4. BULGULAR.....	13
4.1. Mevzuatta Spor	13
4.1.1. Anayasalarda Spor	13

4.1.2. Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde (KHK) Spor.....	14
4.1.2.1. İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu....	14
4.1.2.2. İzmir Kentinde Yapılacak Dünya Üniversiteler Arası Spor Oyunları (Üniversiade) Kanunu	15
4.1.2.3. Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli Ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptı- rılması Hakkında Kanun	15
4.1.2.4. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması İle Devlet Sporcu- su Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun	16
4.1.3. Yönetmeliklerde Spor	18
4.1.3.1. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği	19
4.1.3.2. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği	19
4.1.3.3. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği	20
4.1.3.4. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonları- nın Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yö- netmeliği	20
4.1.3.5. Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği	21
4.1.3.6. Sporcu Lisans, Tescil, Vize Ve Transfer Yönetmeliği	21
4.1.3.6.1. Tescil ve Vize İşlemleri	21
4.1.3.6.2. Sporcuların Transfer İşlemleri	21
4.1.3.7. Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği	21
4.1.3.8. Spor Müsabakalarında Şiddet Ve Düzensizliğin Önlen- mesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetme- lik	22
4.1.3.9. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Faa- liyetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik	22
4.1.3.10. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Olimpiyat ve Bölge- sel Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu Çalışma Yönetmeliği	22

4.1.3.11. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik Ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği	23
4.1.3.12. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İşletme Yönetmeliği....	23
4.1.3.13. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Ana Statüsü	23
4.1.3.14. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yönetmeliği	23
4.1.3.15. Ülkemizde Yapılacak Uluslararası Gençlik ve Spor Organizasyonlarının Giderlerinde Kullanmak Üzere Oluşturulan Özel Hesap Yönetmeliği	24
4.1.3.16. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği	24
4.1.3.17. Spor Müسابakalarına Dayalı Sabit İhtimalli Ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği	24
4.1.3.18. 2012 Olimpiyat Oyunlarına Hazırlanmak Amacıyla Yetiştirilecek Sporcuların Tespiti, Harçlıklarının Belirlenmesi, İaşe, İbate Ve Yol Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelik	25
4.1.3.19. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması Ve Devlet Sportcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik	25
4.1.3.20. Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği	25
4.1.3.21. Spor Hizmet Ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik	25
4.2. Hükümet Programlarında Spor	26
4.2.1. Akbulut Hükümeti.....	26
4.2.2. Yılmaz Hükümetleri.....	26
4.2.3. VII. Demirel Hükümeti	28
4.2.4. Çiller Hükümetleri	28
4.2.5. Erbakan Hükümeti	29
4.2.6. Ecevit Hükümetleri	29
4.2.7. Gül Hükümeti	30
4.2.8. Erdoğan Hükümetleri	31

4.3. Siyasi Parti Programlarında Spor	32
4.3.1. Anavatan Partisi (ANAP)	32
4.3.2. Doğru Yol Partisi (DYP)	33
4.3.3. Refah Partisi (RP)	33
4.3.4. Barış Ve Demokrasi Partisi (BDP)	34
4.3.5. Demokratik Sol Parti (DSP)	34
4.3.6. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	35
4.3.7. Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP)	36
4.3.8. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	36
4.3.9. Adalet Ve Kalkınma Partisi (AKP)	38
4.4. Kalkınma Planlarında Spor	39
4.4.1. VI. Kalkınma Planı	40
4.4.2. VII. Kalkınma Planı	41
4.4.3. VIII. Kalkınma Planı	42
4.4.4. IX. Kalkınma Planı	43
4.5. Bütçelerde Spor	44
4.6. Spor Tesisi Sayıları	47
4.7. Sporcu ve Spor Adamı Sayıları	49
4.8. Türkiye’de Düzenlenen Spor Organizasyonları	50
4.8.1. Dünya Ralli Şampiyonası (WRC)	51
4.8.2. UEFA Şampiyonlar Ligi (2005) ve UEFA Kupası Finali (2009).....	51
4.8.3. Formula 1 Yarışları	52
4.8.4. XXIII. Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları (2005 – İZMİR)	52
4.8.5. Basketbol Büyük Erkekler Dünya Şampiyonası (2010 – İSTANBUL)....	54
4.8.6. XI. Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları - EYOF (2011-TRABZON)	54
4.8.7. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları (2011 – ERZURUM)	55
4.9. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	57
5. TARTIŞMA.....	59
5.1. Mevzuatta Spor	59
5.2. Hükümet Programında Spor	61
5.3. Siyasi Parti Programlarında Spor	64
5.4. Kalkınma Planlarında Spor	66

5.5. Bütçelerde Spor	66
5.6. Spor Tesisi	67
5.7. Sporcu ve Spor Adamları	68
5.8. Türkiye’de Düzenlenen Önemli Spor Organizasyonları	69
5.9. Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	70
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
6.1. Sonuç	71
6.2. Öneriler	75
7. KAYNAKLAR	76
8. EKLER.....	84
EK 1: Gençlik Ve Spor Bakanlığı’nın İlgili Birim Ve Görevlilerince Yapılan Elektronik Haberleşme.....	84
EK 2: T.C Sporla İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK)	85
EK 3: T.C Hükümetleri ve Görev Süreleri	86
EK 4: 1990 – 2010 Yılları Arasında Sporla İlgili Çıkarılan Yönetmelikler Yönetmelikler	88
EK 5: 2010 Yılı İtibariyle Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumları Ve Bu Kurumla Bağlı Olarak Görev Yapan Fakülte Ve Yüksekokullar	92
Ek 6: 2003 Yılından İtibaren Türkiye’de Düzenlene Spor Organizasyonları.....	94
Ek 7: Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat Şeması	96
9.ÖZGEÇMİŞ.....	97

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TİCİ: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı

TSK: Türk Spor Kurumu

BTGM: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

GSB: Gençlik ve Spor Bakanlığı

GSGM: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

FISU: Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu

IOC: Uluslararası Olimpiyat Komitesi

TASKK: Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu

AKP: Adalet ve Kalkınma Partisi

ANAP: Anavatan Partisi

DYP: Doğru Yol Partisi

RP: Refah Partisi

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

AB: Avrupa Birliği

BDP: Barış ve Demokrasi Partisi

DTP: Demokratik Toplum Partisi

DSP: Demokratik Sol Parti

MHP: Milliyetçi Hareket Partisi

SHP: Sosyaldemokrat Halkçı Parti

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

WRC: Dünya Ralli Şampiyonası

UEFA: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği

FIA: Uluslararası Otomobil Federasyonu

FIBA: Uluslararası Basketbol Federasyonu

EYOF: Avrupa Gençlik Yaz Olimpik Oyunları

EOC: Avrupa Olimpiyat Komitesi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 4. 1: 1990 – 2010 Yılı Spor Genel Müdürlüğü Ödenek ve Harcamaları	45
Tablo 4. 2: Yıllara Göre Spor Tesisi Sayıları	47
Tablo 4. 3: Yıllara Göre Sporcu ve Spor Adamı Sayıları	49
Tablo 4. 4: 2011 Erzurum Kış Oyunları Kapsamında Tesislere Yapılan Harcamalar	56

1. GİRİŞ

Spor, özellikle 20. yüzyılın sonlarına doğru sporun her alanında önemli gelişmeler göstermiştir. Bu gelişmelerin temelinde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin önemi yadsınamaz. Ancak, spor konusu sadece teknik ve taktik konuları içeren bir disiplin değil aynı zamanda multidisiplinler bir alan olarak sporun yönetimi açısından da önemli ve incelenmeye değer bir konu olduğu anlaşılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nde özellikle spor yönetimi alanında meydana gelen gelişmeleri tek elden, ele alarak inceleyen pek fazla bilimsel kaynak bulunmamaktadır. Bu konuda var olan en önemli kaynaklar arasında Kurthan Fışek' in “ Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi Dünyada ve Türkiye'de (1) ” adlı eseri ile Yahya Dağar'ın “ Türkiye'de Spor Yönetimi (2) ” adlı eseri bulunmaktadır. Kurthan Fışek, Osmanlı Devleti'nin son dönemleri ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerini ele alıp yönetim ve toplumsal açılardan değerlendiren; Yahya Dağar da, Türkiye Cumhuriyeti'nin spor yönetimi alanındaki değişme ve gelişmeleri kuruluşundan itibaren ele alarak 1990 yılına kadar incelemiş ve değerlendirmiştir.

1990 yılına kadar Türkiye'de spor yönetiminin incelenmesi ve değerlendirilmesi, spor yönetiminin devamlı ve derinlemesine incelenmesi gereken bir konu olmasının göstergesidir. Bu nedenle Türkiye'de spor yönetimi alanında meydana gelen gelişme ve değişmelerin 1990 yılından itibaren de incelenmesi önemli ve gereklidir.

Bu araştırmada, 1990 ile 2010 yılları arasında Türkiye'de spor yönetimi alanında meydana gelen değişme ve gelişmeler ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

1. 1. Problem Cümlesi

Türkiye'de 1990 - 2010 yılları arasında spor yönetiminde mevzuatta ve sayısal verilerde meydana gelen gelişmeler nelerdir?

1. 2. Alt Problemler

- Türkiye'de 1990 - 2010 yılları arasında spor yönetiminde mevzuatta (Anayasa, Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerde) meydana gelen gelişmeler,

- Hükümet programlarında meydana gelen gelişmeler,

- Siyasi parti programlarında meydana gelen gelişmeler,
- Kalkınma planlarında meydana gelen gelişmeler,
- Bütçelerde meydana gelen gelişmeler,
- Spor tesislerinin sayılarında meydana gelen gelişmeler,
- Sporcu ve spor adamı (Hakem, Sporcu, Antrenör) sayılarında meydana gelen gelişmeler,
- Türkiye’de yapılan önemli spor organizasyonlar nelerdir,
- Beden eğitimi ve spor eğitimi alanında meydana gelen gelişmeler nelerdir?

1. 3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Birinci olarak, 1990 - 2010 yılları arasında Türkiye’de spor yönetimi alanında hem mevzuat hem de sayısal veriler bakımından meydana gelen gelişmeleri bir bütünlük içerisinde ele alarak yazmak ve Türkiye’de spor yönetiminde meydana gelen gelişmeleri belirleyerek derlemesini yapmaktır.

İkinci olarak, spor alanında araştırma yapan uzman ve bilim adamlarına rehberlik yapmak, spor yönetimi alanında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri sunmaktır.

Üçüncü olarak, Türkiye’de sporun sevk ve idaresinin uluslararası alanda tanıtımını yapmak ve Türkiye’de spor yönetiminde meydana gelen sayısal gelişmeler ile ilgili bilgiler sunmaktır.

Bu nedenle araştırma, yukarda sıralanan amaçların ortaya çıkarılarak ilgili kişi, kurum ve kuruluşların hizmetine sunulması ve Türkiye’de spor yönetimi alanında meydana gelen değişim ve gelişmelerin sürekli ve derinlemesine incelenmesi gereğini ortaya koyması bakımından önemlidir.

1. 4. Sınırlılıklar

Araştırma, araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerinde yer alan konuların araştırılması ile sınırlıdır.

Araştırma, Türkiye’de 1990-2010 yılları arasında spor yönetimi alanında meydana gelen gelişmelerle sınırlıdır. Ancak, doğal olarak sosyal konuları sadece yılları itibariyle sınırlamak çok zor olduğundan, özellikle sonuç ve değerlendirmeler-

rin yapılmasında 1990 yılı öncesi ve 2010 yılı sonrası verilerine de başvurulmuştur. Araştırma, yukarda sıralanan gelişmeleri ortaya çıkartabilmek için ulaşılabilen veri, kaynak ve resmi belgelerle sınırlıdır.

Bunların dışındaki konular araştırmanın kapsamı dışındadır.

2. GENEL BİLGİLER

2. 1. Sporun Tanımı Ve Önemi

Bu bölümde, araştırmanın konusuyla ilgili olarak sporun tanımı ve önemi konusunda kısa ve öz bilgiler verilmiştir.

2. 1. 1. Sporun Tanımı

Spor Latince’de dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen “ Disportere ” veya “Deportere ” kelimesinden doğmuştur. Bu şekilde kullanılan sözcük, zamanla aşınmaya uğrayıp “Disport” şeklinde kullanılmaya başlanmıştır. 17’nci yüzyıldan itibaren de “ Sport ” şeklini almıştır. Türkçe de uluslararası dil etkileşiminden etkilenerek “ Sport ” kelimesini “spor” olarak zenginliğine katmıştır (3).

Spor kavramının farklı birçok tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlarda sporun farklı unsur ve amaçlarına yer verildiği görülmektedir (4).

Literatürde yer alan tanımlardan bazıları şunlardır;

Spor, insan ruhundaki mücadele ve başarıma azminin, sistemli ve adil şartlar içinde, çeşitli güçlükleri göze alarak bir yarışmaya dönüşmesidir (5).

Kişinin, önceden belirlenmiş kurallara uygun olarak, maddî bir karşılık için yahut sadece zevk için, araçlı veya araçsız, tek ya da takım halinde, kendisiyle, doğayla veya başkalarıyla rekabet esasına dayanan mücadelelerini içeren, fiziksel ve zihinsel yeteneklerini kullandığı ve geliştirdiği etkinlikler ile bu alanla uğraşan mesleklerin ve ilgililerin faaliyetlerini içeren bir kavramdır (4).

Spor tek başına veya toplu olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan genelinde bir yarışmaya dayanan bedensel ve zihinsel yetilerin gelişimini sağlayan eğitici ve eğlendirici uğraştır (3).

Spor, yenme ve başarıma gibi insan içgüdüsünün tatminini amaç edinen, belirli kurallar içerisinde yapılan rekabete dayalı, sosyalleştirici, fiziki, zihni ve ruhi hareketler bütündür (6).

Spor, kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini ve motorik becerilerini zihinsel, ruhsal ve sosyal özelliklerini geliştiren ve bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmasını amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır (7).

Spor, sağığa ve eğlenceye hizmet eden bedensel aktivitedir. Sporun başka bir anlamı da saptanmış kurallara göre oyun ya da yarışmadan duyulan haz, bedensel aktivitenin yükseltilmesi ve serbest zamanın aktif olarak geçirilmesidir (8).

Doğar, sporu en genel anlamıyla, “ Organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak tüm kişiliğin eğitimi, genel eğitimin tamamlayıcısı ve onun ayrılmaz bir parçası olup, amacı insanların fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal gelişmelerine katkıda bulunmaktır” şeklinde tanımlamıştır (2).

2. 1. 2. Sporun Önemi

Günümüzde spor sosyal bir olgu haline gelmiştir. Bu sosyal olgunun insanın psikolojik ve fiziksel sağığı üzerindeki etkisinin önemi herkesçe bilinmektedir. Düzenli yapılan egzersizler kasların, kemiklerin, eklemlerin, kalp-damar sistemi ve fonksiyonlarının en uygun şekilde çalışmasını sağlamasının yanında (9), insanın sosyalleşme sürecinde de büyük öneme sahiptir.

Toplumsal olarak değerlendirildiğinde, düzenlenen spor organizasyonları kültürlerin birbirini tanımaları, dünya insanların yakınlaşmaları, ülke içerisinde milli birlik ve beraberlik gibi unsurların ön plana çıkmasında önemli rol oynamaktadır (10).

Atatürk sporun önemi şu sözlerle ifade etmiştir;

“ Bütün millet ve memleket evlatlarını sportmen yapabilmek için sarf edilen çalışmanın ehemmiyet ve kutsiyeti aynı derecede kıymetli ve mühimdir ” (11).

2. 2. Spor Yönetimi’nin Tanımı ve Önemi

Kamu yönetiminin alt disiplini olan spor yönetiminin tanımı ve önemi konularında, araştırmaya rehberlik yapacak şekilde ve başlıklar altında bilgilere yer verilmiştir.

2. 2. 1 Spor Yönetimi’nin Tanımı

Bilindiği üzere spor yönetimi, kamu yönetiminin bir alt disiplindir. Bu açıdan kamu yönetiminde kullanılan kavram ve yöntemler bu alanda da aynen geçerlidir. Bu noktadan hareketle spor yönetimi, kamu yönetiminin ilke, yönetim ve kurallarının spor alanına uygulanması olarak da kabul edilebilir. Bu yüzden spor yöneti-

minin tanımına geçmeden önce, kısaca kamu yönetimin tanımına bakmak uygun olacaktır.

Kamu yönetimi temelde üç unsurdan oluşmaktadır. Bu unsurlar şunlardır;

- Amaç
- İş Birliği
- Eylemin Yapılması

Yukarıda yer alan unsurlar yönetimin birçok tanımına dayanak olmuştur. Literatürde yer alan tanımlardan bazıları şunlardır;

Yönetim; Ortak bir amaç için, bir araya gelmiş insanların faaliyetleriyle ilgili tüm çabalarıdır. (12).

Yönetim; Amaçların etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi maksadıyla bir insan grubunda işbirliği ve koordinasyon sağlamaya yönelik faaliyetlerin tümünü ifade eder (13).

Newman'a göre ise yönetim; Bir gruba bağlı kişilerin çabalarının ortak bir amaca yönltilmesine yol gösterme, önderlik etme ve bunların denetimini sağlamadır (14).

Spor yönetimi, kamu yönetimin özelliklerini taşımasının yanı sıra, diğer taraftan da kendine has bir takım özellikleri barındırmaktadır. Bu özelliğini, hizmet sektörünün bir parçası olmasından ötürü, ürettiği kaynakların tüketiminin anlık oluşu ve hem girdisi, hem de çıktısının insan oluşundan kaynaklandığını söylemek mümkündür. Bu durum çerçevesinde spor yönetimi kendine özgü işleyen bir yapı oluşturmaktadır.

Meydana gelen bu yapıda spor yönetimi, spor alanına ilişkin karar ve hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerle ilgilenmektedir. Bu faaliyetlerin belirlenmesi ve denetlenmesi ülkemizde merkezden yönetim anlayışıyla devlet eliyle yapılmaktadır.

Aynı görüşü destekler nitelikte bir görüşle Doğar, spor yönetimini şu şekilde tanımlamıştır;

Sportif hizmetleri önceden belirlenen hedeflere ulaştırmak için, mevcut insan ve madde kaynaklarını bu hedefler doğrultusunda en etkili ve verimli olarak kullanılmasını sağlamaktır (2).

Tanımdan da anlaşıldığı gibi spor yönetimi kendine has hizmetlerin kamu yönetimini oluşturan unsurlarla birlikte işlerlik kazandığı görülmektedir.

2. 2. 2. Spor Yönetimi'nin Önemi

Yönetim, hedefleri belirlemek, karşılaşılabilecek sorunlarda olası çözümlerin en uygununu tespit etmek, teşkilat ya da örgüt çalışanlarının dinamik yapısını ortaya koymaktır. Bunun yanında yönetim örgüt birimlerinin birbirleriyle iletişim halinde olmalarını, bir bütün olarak hareket etmelerinin sağlamak ve gerçekleştirilmesi hedeflenen amacın, ne ölçüde ya da ne kadar iyi gerçekleştirileceğini saptamaktır. Bu tespitlerin yapılması ve spor yönetiminin bu ölçütler içerisinde sevk ve idare edilmesi, sporda başarıya ulaşmak açısından önemlidir.

Spor yönetimindeki başarı, bir ülkenin spordaki başarısı ile paralellik arz eder. Çünkü başarılı bir spor yönetimi, aynı zamanda daha çok insanın spor yapacağı anlamına gelmektedir. Spor ne kadar çok sayıda insan tarafından yapılır ise, başarı da buna paralel olarak artacaktır. Burada başarı kriterini, spor yapanların sayısının nüfusa göre oranının yüksekliğine bakarak ele almak gerekir. Sporda başarının devamlılığı da bu orana bağlıdır.

Bir ülke sporda başarılı olmayı planlıyor ise, spor yönetimini de en etkin ve verimli bir şekilde planlaması gerekir. Bu nedenle spor yönetimi önemlidir.

Aslında spor yönetimin temel önemi, daha çok insana spor yaptırabilmek olmalıdır. Sporun yönetimindeki başarıyı da, spor yapan insan sayısı ile değerlendirmek yanlış olmayacaktır.

2. 3. Türkiye Cumhuriyeti'nde Sporun Teşkilatlanması

Türkiye'de spor yönetimi, Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze gelene kadar birçok farklı dönemlerden geçmiştir. Cumhuriyetin kurulmasıyla doğal teşkilatlanma dönemi sona ermiş ve sporun kitlelere yayılması için yeni düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Bu düzenlemelerden ilki; 1922 yılında, 16 spor kulübünün birleşerek kamu yararı gözetken dernek statüsünde kurulan, bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'dır (TİCİ).

Türkiye Cumhuriyeti'nde sporun ilk yasal dayanağı olan bu kurum (15), 1936 yılına kadar görevde kalmıştır. 1936'da yapılan 8. ve son genel kongresinde de yerini Türk Spor Kurumu'na (TSK) bırakmıştır.

Sadece iki yıl görevde kalan TSK 1938 yılında 3530 sayılı kanunla yerini, başbakanlığa bağlı olarak kurulan katma bütçeli ve tüzel kişiliğe haiz bir genel müdürlük olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne (BTGM) bırakmıştır (2). Anılan genel müdürlüğün kurulmasından sonra Türkiye'de sporun sevk ve idaresi, görülmesi gereken bir eğitim ve amme hizmeti olarak devlet tarafından sevk ve idare edilmeye başlamıştır.

3530 sayılı kanunun günün şartlarına ve ihtiyaçlarına cevap veremez duruma gelmesiyle 28 Mayıs 1986 tarih ve 3289 sayılı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'la yeniden teşkilatlanarak yapısal değişikliğe uğramıştır. 3289 sayılı kanuna göre kurulan Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, 2 Mart 1989 tarihine kadar Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1989 tarihinde 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Başbakanlığa bağlanmış ve adı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) olarak değiştirilmiştir (16).

Yıllar içinde farklı bakanlıklara bağlı olarak sevk ve idare edilen spor yönetimi, Türkiye Cumhuriyeti'nin 61. hükümetince 3 Temmuz 2011 tarih ve 638 sayılı KHK ile Gençlik ve Spor Bakanlığı kurularak yönetilmeye başlamıştır. Böylece başbakanlığa bağlı olarak yürütülen gençlik ve spor hizmetleri birbirinden ayrılmış, spor hizmetleri Spor Genel Müdürlüğü çatısı altında, gençlik hizmetleri de Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü çatısı altında sevk ve idare edilmeye başlamıştır.

Yapılan bu düzenlemelerin amacı; zamanın şartlarına uygun olarak ihtiyaçlara karşılık verebilmek için, ulusal sporun örgütlenmesi, güçlendirilmesi ve sporcu gelişimini sağlamak, aynı zamanda sporun yaygınlaştırılmasını yönlendirmek olmuştur (17).

Yukarda sıralanan değişikliklerin hayata geçirilmesinde ve Türkiye’de spor politikasının amaç ve hedeflerini belirlenmesinde Anayasa, Kanun, Yönetmelik, Kalkınma Planları ve Hükümet programları Türkiye’de gençlik ve spor politikalarının temelini oluşturmuştur (18).

2. 4. Spor Tesisi’nin Tanımı ve nemi

Spor yapılmasına imkân sağlayan spor tesislerinin birçok tanımı mevcuttur. Literatürde yer alan tanımlardan bazıları aşağıda verilmiş ve bu yapıların önemine değinilmiştir.

2. 4. 1. Spor Tesisi’nin Tanımı

Spor tesisi denildiği zaman üzerinde sportif faaliyetlerin yapıldığı her türlü yapılar (salon, stadyum, pist vb.) akla gelmektedir (19).

Spor tesisi; spor faaliyetlerinin ve her spor dalının kendine özgü çalışma, hazırlık, antrenmanlarının yapılabilmesine uygun, spor faaliyetleri öncesi ve esnasında sporcu ve seyircilerin gereksinimlerini (saha, tribün, tuvalet, duş vb.) karşılayacak üniteleri bulunduran yapı, saha ve alanlardır (20).

Doğu, bu görüşü destekler nitelikte farklı bir görüş ortaya koyarak şöyle bir tanım yapmıştır;

“ Spor tesisleri, üzerinde çeşitli sportif eylemlerin yapıldığı her türlü yapılar olarak tanımlanabilir. Bunların yanı sıra spor yapılmasına imkân veren orman, koru, ırmağ, dağ ve kanyon gibi araziler de bu kavramın içinde düşünülebilir ” (21).

Bu tanımlar doğrultusunda spor tesisini en geniş anlamıyla ř şekilde tanımlamak mümkündür.

Spor tesisi, sportif faaliyetlerin yapıldığı, sporu yapanlar ve izleyenler açısından her türlü gereksinimlerin karşılanmasına olanak veren hem doğal hem de yapay olarak kurulabilen ve içinde spor eğitiminin de yapıldığı açık ve kapalı alanlardır.

2. 4. 2. Spor Tesisi’nin nemi

Spor faaliyetlerinin gerçekleştiği üniteler olan spor tesisleri, aynı zamanda, sporun ülke seviyesinde yaygınlaşmasının da başlıca aracı olarak gerekli ve önemlidir (22).

Ayrıca her spor dalı için uluslararası kriterlere uygun ve olimpik branşlar için geçerli ölçülere sahip olacak şekilde yapılan spor tesisleri, ilgili spor dallarında düzenlenecek olan uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapılmasında büyük önem arz etmektedir.

Spor tesislerinin sayıca yeterli olması yanında, spor yapan insanlara daha sağlıklı ve ergonomik spor yaptırabilmek açısından, niteliklerinin de yüksek olması önemlidir. Özellikle 2000’li yıllardan sonra Türkiye’de tesis itibarıyla niteliğe de önem verilmesi, gelişme olarak değerlendirilebilir. Kayseri Kadir Has Stadyumu, İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonu, Atatürk Olimpiyat Stadyumu, Türk Telekom Arena Stadyumu gibi tesisler bunun bir göstergesidir. Bu tür spor tesislerinin Türkiye’nin doğu bölgelerine de yapılacak olması, bazılarının yapımına başlanması da önemlidir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3. 1 Araştırma Metot'u

Türkiye’de 1990 - 2010 yılları arasında spor yönetiminde meydana gelen gelişmeler konulu bu araştırmada Türkiye’de sporun sevk ve idaresinde doğrudan ve temel etkileri olan Anayasa, Kanun, Tüzük, Hükümet Programları, Kalkınma Planları, spor bütçeleri, spor alanındaki insan kaynakları ve ulusal ve uluslararası spor organizasyonları incelenmiştir. Konuların incelenmesinde 1990 yılı başlangıç noktası alınmış ve 2010 yılına kadar gelen sürede meydana gelen gelişmeler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu nedenle araştırmada, var olan durumun ortaya çıkartılması açısından betimsel, yıllar itibari ile karşılaştırma yapılarak değerlendirilmesi bakımından karşılaştırmalı ve aynı zamanda geriye dönük bir araştırma olmasından dolayı da tarihsel metot uygulanmıştır.

3. 2. Veri Toplama Tekniği

Öncelikle spor ve spor yönetimi ile ilgili konular literatür taraması yapılarak elde edilmiştir.

Spor yönetimini kapsayan sayısal veriler, ilgili yayın ve resmi kurum ve kuruluşlar tarafından arşiv tarama ve dokümantasyon metoduyla elde edilmiştir.

Verilerin toplanması bizzat araştırmacı tarafından yapılmış, ilgili kurum ve kuruluşların yanında yer yer internette bulunan mevcut verilerden de yararlanılmıştır.

Ancak, sporcu ve spor adamı sayılarının yıllara göre tespitinde 1990 – 2000 yılları arasında istenilen sayısal verilere ulaşamamıştır. Bunun nedeni, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın ilgili birim ve görevlilerince yapılan elektronik haberleşmeden elde edilen bilgilerde, 2000 yılı itibariyle sayısal veriler konusunda otomasyon sistemine geçilme çabalarının devam etmesi olarak ifade edilmiştir (Bkz EK 1.)

3. 3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler mümkün olduğu kadar, tarihsel olarak karşılaştırmalar yapılarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler daha anlaşılabilir hale geti-

rilmesi için tablolar haline getirilmiş ve böylece daha sağlıklı değerlendirme ve analizler yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya temel olan ve özellikle (Hükümetler, Yönetmelikler, Beden Eğitimi ve Spor eğitimi veren Kurumlar... vs) istatistiksel değeri olan veriler, tablolar haline getirilerek Ek'te sunulmuştur.

4. BULGULAR

4. 1. Mevzuatta Spor

1990 – 2010 yılları arasında Türkiye’de spor yönetimi alanında meydana gelen gelişmeler, öncelikle mevzuat konuları ele alınarak incelenmiştir. Mevzuat alanına giren konular; Anayasa, Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler ve Yönetmeliklerdir.

4. 1. 1. Anayasalarda Spor

Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından günümüze kadar gelen süreçte üç Anayasa yapılmıştır.

1924 ve 1961 Anayasası’nda sporla ilgili herhangi bir hükme rastlanmamıştır. Ancak yürürlükte olan 1982 Anayasası’nın 58. ve 59. Maddelerinde gençlik ve spor ile ilgi hükümlere yer verildiği görülmüştür.

1982 Anayasası’nın gençlik ve spor bölümünde yer alan, gençliğin korunması başlığı altında Anayasa’nın 58. maddesi ile “ Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır ” (23), şeklinde ifadelerle ülke gençliği ile ilgili ödevini ortaya koymuştur.

Devlet, Anayasa’nın 59. maddesi ile de spor konusuna: “ Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” (23), şeklinde ifadelerle yer vermiş, böylece başarılı sporcuların ödüllendirilmesini istemiştir.

Ayrıca, Anayasa’nın 59. Maddesine 17.03.2011 tarih ve 6214/1 madde ile “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz” (23) şeklinde bir ifadeyle ek fıkra eklenmiştir. Bu ek madde ile spor ortamında meydana gelen spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin olumsuz durumlarda, çözüm yolu olarak yine sporun kendisini adres göstererek, çözümünün de spor ortamında yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bunun için vereceği kararların kesin olacağı bir de Tahkim Kurulunun kurulmasını öngörmüştür.

Bu öngörüye dayalı olarak 28.01.2012 tarih ve 28187 sayı ile Resmi Gazete-
de yayınlanarak Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği çıkarılmıştır.

4. 1. 2. Kanun’larda Ve Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK)’de Spor

Cumhuriyetin ilanından 2010 yılına kadar Türkiye’de spor mevzuatında 8 Kanun yapılmıştır. Ancak bu kanunların sadece 4’ü araştırma kapsamına dâhil yıllar içerisinde çıkarılmıştır. Ayrıca, 2011 yılında “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair” bir kanun daha çıkarılmıştır. Sporla ilgili görev ve faaliyetlerin sevinde yeniden yapılanmaya gidilmiş ve bu amaçla Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname de çıkarılmıştır (24).

Tarihsel sıralama içerisinde kanun ve kararnameleri, aşağıdaki şekilde sıralamak ve incelemek mümkündür.

4. 1. 2. 1. İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu

İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu, 30. 4. 1992 yılında 3796’nolu kanun olarak kabul edilmiş ve 5. 5. 1992 tarih ve 21219 sayılı resmi gazette yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanun, ‘İstanbul Kentinin uluslararası olimpik anlaşma şartlarına uygun olarak olimpiyatlara hazırlanması ve olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ile ilgili esas ve usulleri belirler ve bu amaçla kendilerine görev verilen kurum, kuruluş, kurul ve komitelerin teşkil, görev, yetki ve çalışma usulleri ile diğer düzenlemeler’ yapmak amacıyla çıkarılmıştır (25).

Devlet, bu kanun ile dünya çapında önemli bir organizasyon olan Olimpiyat Oyunları’nın Türkiye’de düzenlenmesini önemli görmüş ve bu önemi de yasal düzenlemeyle ortaya koymuştur.

Bu durumda devlet, Türkiye’de sadece spor saha araç ve gereçlerinin zenginleştirilerek halkın hizmetine sunmakla yetinmemiş, aynı zamanda uluslararası düzeyde önemli olan büyük spor organizasyonlarının Türkiye’de yapılması için konuyu T.B.M.M düzeyinde ele alarak, sporun bir milli mesele olduğu anlayışını da yasal teminat altına almıştır.

4. 1. 2. 2. İzmir Kentinde Yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları (Universiade) Kanunu

10.11.2004 tarihli ve 5255 sayılı bu kanun, 13.10.2004 yılında 25642 sayılı resmi gazete de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun'un amacı; 2005 yılında İzmir Kentinde yapılan 23. Dünya Üniversitelerarası Yaz Spor Oyunları'nın (Universiade), Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu'nun (FISU) kurallarına uygun olarak düzenlenmesi ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesi ve bu amaçla kendilerine görev verilen kurum ve kuruluşların teşkil, görev, yetki ve çalışma usulleri ile diğer düzenlemelerin belirlenmesidir (26).

Devlet bu kanun ile üniversite oyunları hazırlık ve düzenleme kurulu ve bu kurula bağlı organizasyon komitesi ve icra kurulu oluşturmuştur. Böylece organizasyonun düzenlendiği ilde mevcut tesislerin modernizasyonu ile organizasyon için yapılan spor tesislerine 70.988.322 TL harcama yapılmıştır (27).

4. 1. 2. 3. Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli Ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanun

21.02.2008 tarihinde kabul edilen 5738 sayılı kanun, 27.02.2008 tarihinde 26800 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun'un amacı; Uzmanlık, ileri teknoloji ve yüksek maddî kaynak gerektiren at yarışları hariç olmak üzere, spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını düzenleme işine ilişkin merkezî bahis sistemi ve risk yönetim merkezinin kurulması ve işletilmesi ile başbayilik iş ve hizmetlerinin özel hukuk sözleşmesi ile hâsılattan pay verilmesi modeliyle, Spor Toto Teşkilat Başkanlığınca özel hukuk tüzel kişilerine yaptırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlenmesidir (28).

Bu Kanun kapsamında özel hukuk tüzel kişilerine yaptırılacak iş ve hizmetler ile yüklenilecek mali sorumluluklar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

- Spor müsabakalarına dayalı müşterek bahis ve sabit ihtimalli bahis oyunlarının elektronik ortamlar ve bahis terminalleri üzerinden oynatılması amacıyla bayilerin bağlantılı olarak çalıştığı merkezî bahis sisteminin kurulması ve işletilmesi.

- Sabit ihtimalli bahis oyunları için, merkezî bahis sistemine bağlı olarak çalışacak risk yönetim merkezinin kurulması ve işletilmesi, bu kapsamda oyun programlarında yer alan müsabakalara ilişkin bahis oranlarının belirlenmesidir (28).

Devlet böylece, spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarına yeni bir statü kazandırarak yeniden düzenlemiş ve yapılan işi yasal disiplin altına almıştır. Bir anlamda devlet hazinesine girdi olarak kazandırılması gereken akçal duruma da yasal dayanak sağlamıştır.

4. 1. 2. 4. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması İle Devlet Sporcusu Ünvanı Verilmesi Hakkında Kanun

5774 sayılı bu kanun, 09.07.2008 tarihin de 26931 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun'un amacı; Türk Vatandaşları'ndan uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış amatör sporculara ve bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları ile takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerine aylık bağlanması ve uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış sporculara " Devlet Sporcusu " unvanı verilerek, bu başarılarının taltif edilmesi suretiyle Türk vatandaşlarının spora özendirilmesi ve bu çerçevede Devlet tarafından yapılacak yardımların şekli ile bu yardımlardan yararlanma usul ve esaslarının tespit edilerek Devlet Sporcusu unvanı verilmesine ilişkin şartların belirlenmesidir (29).

Bu kanun, müsabakaların yapıldığı dönem itibariyle Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından olimpik, paralimpik ve deafoolimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor dallarının büyükler kategorisinde, Olimpiyat Oyunları'nda, Dünya veya Avrupa Şampiyonaları'nda ferdi ya da takım sporlarında, takım halinde birinci, ikinci ve üçüncü olan amatör sporcular ile bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarını ve takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerini kapsamaktadır.

Yukarıdaki kapsama giren, amatör sporcular ile olimpiyat veya dünya şampiyonalarında takım sporlarında veya takım tasnifi yapılan branşlarda takım halinde şampiyon olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktörlerinden ve antrenörlerinden daha sonra ömür boyu hak mahrumiyeti cezası almadıkları ve başarı derece-

lerinin doping dahil herhangi bir sebeple geçersiz olarak kabul edilmediği Spor Genel Müdürlüğü tarafından belgelendirilecek veya bildirilecek olanlara, Maliye Bakanlığı'na yazılı olarak müracaatları halinde ve başarı derecesinin kazanıldığı tarihten önceki bir tarih olmamak kaydıyla, 40 yaşını doldurdıkları tarihten başlatılmak üzere ve Türk vatandaşlığını korudukları müddetçe Bakanlar Kurulu Kararı ile "Sporcu Şeref Aylığı" adı altında aylık bağlanmaktadır.

Sporcu Şeref Aylığı'nın bir aylık tutarı, 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan 30 günlük net asgari ücretin;

Olimpiyat oyunlarında ferdi olarak; birinci olan amatör sporculara % 200'ü, ikinci olan amatör sporculara % 160'ı, üçüncü olan amatör sporculara ise % 140'ı,

Dünya şampiyonalarında ferdi olarak; birinci olan amatör sporculara % 140'ı, ikinci olan amatör sporculara % 120'si, üçüncü olan amatör sporculara ise % 100'ü,

Avrupa şampiyonalarında ferdi olarak; birinci olan amatör sporculara % 100'ü, ikinci olan amatör sporculara % 80'i, ferdi olarak üçüncü olan amatör sporculara ise % 60'ı, olarak tespit edilmiştir.

Olimpiyat oyunları ile Dünya veya Avrupa şampiyonalarında takım sporlarında takım halinde birinci, ikinci veya üçüncü olan amatör sporculara, aynı seviyedeki bir şampiyonada ferdi başarıları sebebiyle aylık bağlananların başarı dereceleri esas alınarak hesaplanacak aylık tutarının %75'i oranında aylık bağlanır.

Takım sporlarında takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktörlerine ve antrenörlerine ise bu sporculara bağlanan aylık oranında aylık bağlanmaktadır.

Amatör sporcular ile milli takım teknik direktörleri ve antrenörlerinin bu kanun kapsamında belirtilen derecelerden birden fazlasına sahip olmaları halinde, sadece sahip oldukları derecelerden en yüksek olanının karşılık gelen aylık bağlanır.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından Olimpik, paralimpik ve deafolimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor branşlarının büyükler kategorisinde yapılan Olimpiyat Oyunları'nda veya Dünya Şampiyonaları'nda;

- Ferdi spor dallarında birinci olanlara,

- Takım veya takım tasnifi yapılan spor dallarında takım halinde ilk üçe giren sporcular ile bu sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerine,

- Avrupa şampiyonalarında final oynayan milli takım sporcuları ile bunların teknik direktör ve antrenörlerine,

Spor Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakan'ın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile Devlet Sporcusu unvanı verilir. Unvana sahip sporculara verilen berat Cumhurbaşkanı tarafından imzalanır.

Bu unvanın verileceği sporcuların; sporda şiddet, şike veya doping suçundan dolayı ömür boyu hak mahrumiyeti cezası almamış olmaları gerekmektedir.

Devlet Sporcusu unvanı; Spor Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Bakan'ın Başkanlığında Spor Genel Müdürü, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi Başkanı ve ilgili federasyon başkanından oluşacak kurulun gerekçeli kararı, Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile geri alınabilmektedir (29).

Devlet bu kanunla, sporu ve sporcuyu teşvik etmek için başarılı sporculara aylık bağlanmasını ve bu aylığın ne şekilde ve ne kadar olması gerektiğini ayrıntılı olarak belirtmiştir. Ayrıca devlet sporculara, sanatçılarda olduğu gibi bir unvan verilmesinin gerekli olduğu düşüncesiyle “ Devlet Sporcusu ” unvanını tahsis etmiş ve bu anlamda hangi sporculara “ Devlet Sporcusu ” unvanı verileceğini de kanunla disiplin altına almıştır. Bu durum sporu ve sporcuyu teşvik açısından önemli ve olumlu bir gelişme olarak görülebilir.

4. 1. 3. Yönetmeliklerde Spor

Türkiye’de sporla ilgili toplam 107 yönetmelik çıkmıştır. Bu yönetmeliklerden 92’si Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından 2010 yılına kadar gelen sürede çıkarılmıştır. Anılan 92 yönetmelikten ise 84’ü araştırmaya konu olan 1990 – 2010 yılları arasında yürürlüğe girmiştir (30).

Yürürlüğe giren 84 yönetmelikten, Türkiye’de sporun, sporcunun ve spor yönetiminin gelişimine daha geniş ve kapsamlı şekilde etkili olan 21 yönetmelik incelemeye alınmıştır. Tarihi sıralamaya göre incelenen yönetmelikler şunlardır;

4. 1. 3. 1. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği

06.12.1990 tarihli ve 20717 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; İllerde spor faaliyetleriyle meşgul olmak üzere valilerin sorumluluğu altında o il’de yapılacak olan faaliyetlerinin ilgili federasyonları ile uyumlu çalışabilme ve bu federasyonların taşra bağlantılarını sağlayabilme amacıyla fahri olarak görev yapan spor dalı temsilcilerinin görevlerini ve atanma şekillerini düzenlemektir (31).

4. 1. 3. 2. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği

07.01.1993 tarihli ve 21458 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmelikte amaç; spor ahlakına, disiplinine sahip sağlıklı nesillerin yetişmesine yardımcı olmak, amatör spor faaliyetlerinde disiplini sağlamak için Ceza Kurullarının teşkili, milletlerarası esaslara ve teamüllere uygun olarak, disiplin suçu teşkil eden fiiller ile müeyyidelerinin belirlenmesidir.

Bu Yönetmelikteki müeyyideleri uygulamaya yetkili kurullar; Tahkim Kurulu, Merkez Ceza Kurulu, Genel Müdürlük Ceza Kurulu, il ve ilçe ceza kurullarıdır.

Ceza Kurulları görevlerinde bağımsızdır. Görev süresi içinde Kurullar fesh edilemez, üyeler azil olunamaz.

Merkez Ceza Kurulu'nun kararları kesindir. Genel Müdür, Merkez Ceza Kurulu kararının Genel Müdürlüğe intikalinden başlayarak 10 gün içinde, verilen kararın yeniden incelenmesini gerekçelerini belirtmek suretiyle isteyebilir. Yeniden inceleme talebi cezanın uygulanmasını durdurmaz. Yeniden inceleme üzerine verilen karar hakkında yeni bir talepte bulunulmaz.

Merkez Ceza Kurulu iki yıl süre ile görev yapmak üzere Ağustos ayının ilk haftasında Genel Müdür'ün teklif ve Bakan'ın onayı ile beş Yüksekokul mezunu kişiden teşekkül eder.

Seçilecek bu üyelerin spor bilgisi, ihtisas ve tarafsızlığı ile tanınmış olmaları, en az üçünün Hukuk Fakültesi mezunu, birinin Genel Müdür tarafından seçilen bir Danışma Kurulu üyesi olması ve diğerinin ise Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Kon-

federasyonunun (TASKK) Yüksekokul mezunu üyesinden meydana gelmesi şarttır (32).

4. 1. 3. 3. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Doping Mücadele Yönetmeliği

26.08.1993 tarihli ve 21680 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; sporun ve sporcu sağlığının korunması, beden ve moral eğitiminin uluslararası anlayış içinde yapılması, sporda doping kullanımının ortadan kaldırılması için doping mücadelesinin esas ve usullerini belirlemektir (33).

4. 1. 3. 4. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği

22.11.1993 tarih ve 21766 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Genel Müdürlük Spor Federasyonlarının faaliyetlerinin ana esaslarını, kurullarının teşkilini ve çalışmalarını, görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir.

Federasyonlar Merkez Danışma Kurulu kararı ile belirlenir. Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari bakımdan bir federasyona bağlanabilir. Federasyonlarda karar organı Yönetim Kurulu'dur. Yönetim Kurulu; Başkan, As Başkan veya As Başkanlar, genel Sekreter ve Üyelerden oluşur. Yönetim Kurulu Üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır:

- T.C. Vatandaşı olmak,
- 23 yaşını bitirmiş olmak,
- Kamu haklarından mahrum bulunmamak veya affedilmiş olsalar dahi yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmamak,
- Genel Müdürlük Ceza Kurulu'na altı aydan fazla ceza ile cezalandırılmış olmak, Olimpiyat Şampiyonu, Dünya Şampiyonu, Avrupa Şampiyonu ve 2 defa Akdeniz Oyunları Şampiyonu ve 5 defa Balkan Şampiyonu olan sporcularla Güreş, Atletizm, Yüzme ve Su Topu, Hentbol, Voleybol, Basketbol branşlarında toplam 40 defa milli olanlar ile diğer branşlarda 25 defa milli olmuş sporcularda tahsil şartı aranmaz.

- Yönetim kurulu ve diğer kurulların görev süresi Başkanın görevde bulunduğu süredir. Başkanın görevden alınması veya herhangi bir nedenle ayrılması durumunda yönetim kurulu ve diğer kurulların görevi sona erer (34).

4. 1. 3. 5. Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği

15.10.1999 tarihli ve 23847 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; Türkiye’de sporun geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, sporcu sayısının artırılması için sporla ilgili bütün kaynakları en etkili şekilde devreye sokmak üzere gerçek veya tüzel kişilerce beden eğitimi ve spor tesisleri kurulması ve bu tesislerin işletilmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir (35).

4. 1. 3. 6. Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği

07.12.2001 tarih ve 24606 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; beden eğitimi ve spor çalışmaları yapacak kişiler ile spor yarışmalarına katılacaklarla ilgili usul ve esasları belirlemektir (36).

4. 1. 3. 6. 1. Tescil ve Vize İşlemleri

Spor yarışmalarına katılacakların lisanslarını her sezon bağlı bulundukları il müdürlüğüne vize ettirmeleri zorunludur. Vize işlemleri listede belirtilen sezon başlangıç ve bitiş tarihleri arasında yapılır.

Vize işlemleri için sağlık izin belgesi ve eski lisansının il müdürlüğüne verilmesi gerekmektedir (36).

4. 1. 3. 6. 2. Sporcuların Transfer İşlemleri

Sporcular, lisanslı bulundukları spor kulüplerinden bu yönetmelikte belirtilen şartlara uymak suretiyle başka bir kulübe bir sezonda bir defa transfer yapabilirler.

Ancak, kulüpleri kapanan sporcular sezon içerisinde eski kulüpleri adına yarışmalara katılmış olsalar dahi sezon sonunu beklemeden bir başka kulüp adına lisans çıkartabilirler. Ayrıca, aralıksız olarak üç yıl üst üste lisansı vize edilmeyen sporcunun herhangi bir bedel ödemeksizin kulübüyle ilişkisi kesilmiş olur (36).

4. 1. 3. 7. Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği

16.06.2004 tarih ve 25494 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; gerçek ve tüzel kişilerin; federasyonlara, gençlik ve spor

kulüplerine, sporculara, gençlik ve spor tesisleri ile faaliyetlerine sponsor olmaları ve reklam vermeleri ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir (37).

Bu Yönetmelik, sponsorluk yapacak veya reklam verecek gerçek ve tüzel kişiler ile sponsorluk ve reklamlardan istifade edecek federasyonları, gençlik ve spor kulüplerini, sporcuları, yerel yönetimleri, kamu kurum ve kuruluşlarını, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesini ve Paralimpik Komitesini kapsamaktadır (37).

4. 1. 3. 8. Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

28.8.2004 tarih ve 25567 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; 28.4.2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Ancak, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun çıkmasıyla 5149 Sayılı Kanun ve dolayısıyla adı geçen yönetmelik yürürlükten kalkmıştır (38).

Ayrıca, 19.01.2005 tarih ve 25705 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Spor Müsabakalarında Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun mali hükümlerinin uygulanmasına dair yönetmelik de 6222 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle yürürlükten kalmıştır (39).

4. 1. 3. 9. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik

26.04.2005 tarih ve 25797 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatlarınca düzenlenecek ulusal veya uluslararası gençlik ve Spor organizasyonlarının sevk ve idaresinde birlik ve beraberliğin sağlanarak uluslararası Spor kurallarına uygun olarak sonuçlandırılmasına dair usul ve esasları düzenlemektir (40).

4. 1. 3. 10. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Olimpiyat ve Bölgesel Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu Çalışma Yönetmeliği

03.05.2005 tarih ve 25804 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; Olimpiyat ve bölgesel oyunlarda başarılı olmak için gerekli

tedbirlerin alınması ile ilgili görevleri yapmak üzere oluşturulacak kurulun çalışma esaslarına ilişkin teknik usul ve esasları belirlemektir (41).

4. 1. 3. 11. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği

08.07.2005 tarih ve 25869 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; gençlik kulübü, spor kulübü, gençlik ve spor kulübü adını alan derneklerin organlarının teşkili, görev ve yetkileri, denetimleri, yapılacak yardımların şekil ve şartları, üst kuruluş oluşturmaları, gençlik ve spor faaliyetlerini yürüteceklerin nitelikleri ile kulüplerin kayıt ve tesciline ilişkin usul ve esasları düzenlemektir (42).

4. 1. 3. 12. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İşletme Yönetmeliği

09.12.2005 tarih ve 26018 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; taşra teşkilatının kullanımında bulunan mülkiyeti Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne ait gençlik ve spor saha ve tesislerinin tahsis ve işletilmesi ile mülkiyeti Hazineye veya kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün kullanımına verilen gayrimenkullerin tahsis işlemlerini düzenlemektir (43).

4. 1. 3. 13. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Ana Statüsü

11.04.2007 tarih ve 26490 sayılı resmi gazetede yayınlana yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun teşkilatı, genel kurulunun oluşumu, toplanması, yönetim, denetleme ve disiplin kurullarının seçimleri, çalışmaları ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar ile Genel Müdürlük ve Tahkim Kuruluyla olan ilişkilerini düzenlemektir (44).

4. 1. 3. 14. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yönetmeliği

21.12.2008 tarih ve 27087 sayılı resmi gazetede yayınlana yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'nın merkez teşkilatı birimleri ile temsilciliklerin görev, yetki ve sorumluluklarıyla ilgili usul ve esasları düzenlemektir (45).

4. 1. 3. 15. Ülkemizde Yapılacak Uluslararası Gençlik ve Spor Organizasyonlarının Giderlerinde Kullanmak Üzere Oluşturulan Özel Hesap Yönetmeliği

04.01.2009 tarih ve 27100 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin amacı; bu yönetmeliğin amacı, ülkemizde yapılacak uluslararası gençlik ve spor organizasyonlarının giderlerinde kullanılmak üzere Genel Müdürlük nezdinde oluşturulacak özel hesabın, yönetimi, işleyişi, harcanması, nemalandırılması ve özel hesaba ilişkin diğer usul ve esasları belirlemektir (46).

4. 1. 3. 16. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği

12.02.2009 tarih ve 27139 sayılı resmi gazete yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki federasyon başkanlarının seçimi, göreve başlatılmaları, görevden alınmaları ile seçimde oy kullanılacaklara ilişkin esas ve usulleri belirlemektir (47).

Federasyon başkanlığı seçimlerinde oy kullanacak üye sayısı, ilgili spor dalında faaliyet gösteren kulüp ve Sporcu sayısına göre tespit edilir. Seçimlerde oy kullanılacak üye sayısı 100 üyeden fazla olamaz (47).

Federasyon başkanları seçim kurulu, genel müdürün onayı ile ilgili daire başkanının başkanlığında, bir hukukçu, bir başmüfettiş ve en az şube müdürü seviyesinde iki kişi olmak üzere toplam beş kişiden oluşur. Federasyon başkanları seçim Kurulu oy çokluğu ile kararlarını alır ve aldığı kararlar kesindir (47).

4. 1. 3. 17. Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği

28.02.2009 tarih ve 27155 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'nca düzenlenen spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarının oynatılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir (48).

4. 1. 3. 18. 2012 Olimpiyat Oyunlarına Hazırlanmak Amacıyla Yetiştirilecek Sporcuların Tespiti, Harçlıklarının Belirlenmesi, İaşe, İbate Ve Yol Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelik

14.04.2009 tarih ve 27200 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; Olimpik veya Paralimpik spor dallarında en az yıldızlar seviyesinde olmak kaydıyla, 2012 Olimpiyat Oyunlarına hazırlanmak amacıyla yetiştirilecek 1000 (bin) sporcunun tespiti, bu sporculara verilecek harçlık miktarının belirlenmesi ile iaşe, ibate ve yol giderlerinin karşılanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir (49).

4. 1. 3. 19. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik

28.05.2009 tarih ve 27241 sayılı resmi gazete yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmelik 24.06.2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır. Bu sebeple kanunda yer alan amaçla aynı amacı taşımaktadır (50).

4. 1. 3. 20. Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği

28.01.2010 tarih ve 27476 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; spor dallarına göre spora başlama yaşında bulunan çocukların eğitim ve öğretimlerini aksatmadan üst düzey sporcu olarak yetiştirilmelerini sağlamak için sporcu eğitim merkezleri kurulması ve yönetilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir (51).

4. 1. 3. 21. Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik

3.11.2010 tarih ve 27748 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı; ulusal ve uluslararası spor hizmet ve faaliyetlerinde üstün başarı gösteren sporculara, spor kulüplerine, teknik direktör ve antrenörlere ödül verilmesi ile nakdi yardım yapılmasına dair usul ve esasları düzenlemektir (52).

4. 2. Hükümet Programlarında Spor

Türkiye’de 2012 yılına kadar 61 hükümet kurulmuştur. Ancak, 1990 yılından itibaren toplam 15 hükümet kurulmuştur (53).

Diğer yönetim alanlarında olduğu gibi Türk Spor Yönetiminde de sevk ve idare hükümetler tarafından yapılmıştır. Hükümetlerin yönetim politikaları ile paralellik gösteren spor politikaları, bu özelliklerini, hükümetlerce hazırlanan ve genellikle parti programlarının görüşlerini yansıtan programlarında da gösterdikleri anlaşılmıştır. (16).

4. 2. 1. Akbulut Hükümeti

1989 yılında göreve gelen Akbulut hükümeti 1991 yılına kadar görevin sürdürmüştür.

Akbulut hükümetinde, sporla ilgili olarak şu ifadeler yer verilmiştir; “Gençlerin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla formal eğitim ve öğretime ilaveten, okul içinde ve okul dışında fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır” (53).

Yukarıdaki ifadede de anlaşıldığı gibi, hükümet spora bir bütün olarak bakmıştır. Gençlerin gelişimine katkıda bulunan bir eğitim aracı olarak gördüğü sporu sadece eğitim ve öğretim yapılan yerlerde değil aynı zamanda okul dışı gençliğinde gelişimine katkıda bulunmasını sağlayacak sportif ve rekreatif tesislerin önemini vurgular mahiyette bir politika benimsemiştir.

4. 2. 2. Yılmaz Hükümetleri

Yılmaz hükümetlerinin ilki, Akbulut hükümetinin ardından 23.06.1991 – 20.11.1991 tarihleri arasında görev yapmıştır. İlk hükümetin spor politikasına bakıldığında sporla ilgili olarak; “ Son yıllarda gerçekleştirilmiş bulunan ve Türkiye’de sporun atılım yapması sonucunu doğuracak alt yapı ve tesis yatırımlarına ağırlık vermeye devam edilecek ve bunların bütün yurt sathına yaygınlaştırılması temin edilecektir ” görüşüne yer verilerek daha önceki Anavatan Partisi Hükümetleri’nin politikalarını devam ettirmek istediği anlaşılmaktadır.

06.03.1996 – 28.06.1996 tarihleri arasında görev alan II. Yılmaz Hükümeti ise, spor konusuna; “Beden ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesi için spora gerekli önemin verileceği, beden eğitimi ve spor alanında eğitim, sağlık bilim ve teknolojiye yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verileceği, özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında spor alanlarına ve yeşil alanlara ağırlık verilmesi ve tesis sayısının artırılması için mahalli idarelerle işbirliğine gidileceği, ayrıca, Dünya Olimpiyatları’nın ülkemizde yapılmasını temin için her seviyede gayretler sürdürüleceği, bu hedefe ulaşmak için çok yönlü çalışmalara ve çabalara hız verileceği şeklinde ifadelerle yer verilmiştir” (53).

Araştırmanın kapsadığı tarihler içerisinde, siyasi sahnede son kez yerini alan III. Yılmaz hükümeti de 30.06.1997 – 11.01.1999 tarihleri arasında görev yapmıştır. Spor politikasında ise önceki iktidarına atıf yapmakla birlikte, planlanan uygulamaların nasıl ve ne şekilde uygulanacağı konularında daha ayrıntılı çözüm yolları belirlenerek, uygulamaya yönelik tespitler yapılmıştır.

Bu itibarla, “ Toplumun temelini oluşturan ve geleceğin güvencesi olan gençlerin eğitimleri yanında boş zamanlarını değerlendirmeleri ve spor ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik her türlü olanak harekete geçirileceği. Bu amaçla, gençlik merkezleri ve gençlik kamplarının yaygınlaştırılmasının sağlanacağı, doğanın sunduğu spor olanaklarından herkesin yararlanması için gerekli önlemler alınacağı ” (53), ayrıca “Bedensel engelli vatandaşların toplumsal yaşamında, sporun da yer alabilmesi için gereken her türlü önlemin alınacağı, spor kulüplerinin kendi tesislerine kavuşturulması için politikalar oluşturulacağı, devletin spor kulüplerini tesis yapması için teşvik edeceği, sporcuların sağlık ve sosyal güvenliklerinin sağlanacağı, spor dallarına yönelik yetenek tespiti ve seçimine özel önem verileceği, sporcu performansını geliştirmek amacıyla araştırma merkezlerinin kurulacağı, spor federasyonları ve spor adamları ile kulüp temsilcilerinden oluşan ve kendi dinamiği içinde özerk bir yapıya kavuşturulacağı şeklinde ifadelerle yer verilmiştir ” (53).

Özet olarak, Birinci Yılmaz Hükümeti, alt yapı ve tesisleşmeye önem verirken, İkinci Yılmaz Hükümeti sağlıklı bir toplum yetiştirmek için sporun gerekliliği vurgulanmış ve bu konuda meydana gelecek olan eğitim, sağlık, bilim ve teknolojiye gelişmelerin yakından takibi ve uygulanmasına öncelik vermiş, Üçüncü Yılmaz

Hükümeti ise, daha önceki iki Yılmaz Hükümeti'nin öngördüğü politikaların fiilen hayata geçirilmesi için gerekli çözüm yollarının hayata geçirilmesi için neyin ve nasıl yapılacağını daha derinlemesine politikalarla ortaya koymuştur.

4. 2. 3. VII. Demirel Hükümeti

VII. Demirel hükümeti programında spor konusuna; “ Tesislerinin gözden geçirilerek bölgelerin nüfusu ve sosyal yapısı, sporcu potansiyeli ve iklim şartları göz önüne alınarak yeniden düzenleneceği, sporu dernekler yasası kapsamında çıkartarak kulüplerin ekonomik, idari ve sosyal yönden yapılanmasını sağlamak ve bu şekilde daha verimli ve işler hale getirilmesinin amaçlandığı ayrıca, ülke sporu ve sporcusunun sporda ileri gitmiş çağdaş ülkelerin düzeyine çıkartılabilmesi için bunları yetiştirecek olan antrenör ve hakemlerimizin en üst düzeyde eğitimlerinin sağlanması, sporun daha geniş kitlelere yayılmasını sağlayacak tedbirlerin alınması ile amatör sporun teşvik edilmesi şeklinde ifadelerle yer verildiği görülmektedir ” (53).

Böylece hükümet, spor yönetiminde, dünyada meydana gelen yönetim gelişmelerine paralel olarak mevzuattaki gerekli değişikliklerin yapılmasına öncelik vererek, spor yönetiminin özellikle kulüpler bazında yeni bir yapılanmaya gidilmesi gerektiğini ön plana çıkarmıştır.

4. 2. 4. Çiller Hükümetleri

Üç dönem ve art arda iktidar olan Çiller Hükümetleri'nin ilki 25.06.1993 tarihinde, ikincisi 05.10.1995 tarihinde ve üçüncüsü de 30.10.1995 tarihinde göreve gelmiş ve art arda toplam 3 yıl 3 ay 19 gün görev yapmışlardır.

Birinci Çiller Hükümeti spor konusuna; “ Gençlerin yapıcı ve yaratıcı yeteneklerini ortaya çıkarmak üzere kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı, düşünce, kültür, sanat ve spor faaliyetleri desteklenecektir ” şeklinde yer vermiştir (53).

İkinci ve Üçüncü Çiller Hükümeti ise programlarında sporla ilgili olarak herhangi bir görüş ortaya koymamıştır.

Çiller Hükümetleri dönemi boyunca, herhangi bir yenilik sayılabilecek görüş ortaya koyulmamıştır. Ancak, gençliğin her alanda daha iyi yetiştirilmesi konusuna ağırlık verdiği ön plana çıkmıştır.

4. 2. 5. Erbakan Hükümeti

28.06.1996 – 30.06.1997 tarihleri arasında yaklaşık bir yıl görevde kalan Erbakan Hükümeti programında, “ Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yapısına ulaşmak amacıyla beden eğitimi ve sporun geliştirilmesi ve milletimizin bütün fertlerinin, bilhassa gençlerimizin manevi varlıklarının gelişmesine özen gösterilecektir ” (53), ifadeleriyle yer vererek, sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesinde beden eğitimi ve sporu önemli ve gerekli görmüştür.

4. 2. 6. Ecevit Hükümetleri

Araştırma tarihleri arasında iki dönem görev aldığı görülen Dördüncü Ecevit Hükümeti 11.01.1999 – 28.05.1999 tarihleri arasında, Beşinci Ecevit Hükümeti ise 28.05.1999 - 18.11.2002 tarihleri arasında görev yapmıştır.

Dördüncü Ecevit Hükümeti sporla ilgili herhangi bir ifadeye yer vermemiştir (53).

Beşinci Ecevit Hükümeti döneminde ise, spor politikası konusuna; “ Tüm yörelerimizde, semt ve kent spor düzenlemeleri ucuz, sağlam ve sağlıklı olarak gerçekleştirileceği, yerel yönetimlerin de desteğiyle, gençliğin spor etkinliklerinden yararlanacağı alan ve mekân sayısının artırılacağı, özel imar düzenlemeleriyle, semt spor ve oyun alanlarının açılacağı, amatör sporculuk ve bu amaçla kurulan tesislerin tüm yurda yaygınlaştırılacağı ve bunun için gerekli devlet desteğinin sağlanacağı, profesyonel kulüplerin de amatör sporculuğa katkısının artırılacağı, belirli amatör spor dallarında etkinlik gösteren gençlerin, doğal afetlerle ilgili kurtarma çalışmalarına gönüllü katılmalarının desteklenecektir ” (53) şeklinde ifadelerle yer verildiği görülmüştür.

Sporun yaygınlaştırılmasında devlet desteğinin sağlanacağı görüşünü ortaya koyan bu hükümet programında, spor alanlarının tekrar düzenlenmesi ve sayısının artırılması gerekliliğini ve bunun içinde yerel yönetimlerin destekçi olması gerektiği görüşünü ortaya koymuştur. Ayrıca, sporun yaygınlaşmasında öncelikle amatör sporculuğun geliştirilmesinin gerekli olduğu düşüncesine sahip olan bu hükümet bunun için semt spor ve oyun alanlarının çoğaltılmasını öngörmüştür.

Daha önceki Ecevit Hükümetleri'nde olduğu gibi bu hükümet de, amatör sporu ön plana çıkararak profesyonel sporun amatör spora katkı yapması gereğini, bir başka ifadeyle spor alanında nimet külfet dengesinin kurulması gereğini önemli görmüştür. Ayrıca yerel yönetimlerin de sporla ilgili daha duyarlı olmaları gereğini de vurgulamıştır.

4. 2. 7. Gül Hükümeti

3 Kasım 2002'de yapılan seçim ile iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) ilk hükümeti Gül Hükümeti'dir. Bu hükümet yaklaşık 4 ay görevde kalmış ve programında, “ Gençlik ve spor hizmetlerinde merkezi yönetimin, düzenleyici, koordine edici, denetleyici bir rol üstlenerek, hizmetlerin gönüllü kuruluşlar ve özel sektörün işbirliği ile yerel yönetimlerce yürütülmesinin sağlanacağı, spor federasyonları idari ve mali özerkliğe kavuşturularak, spor teşkilatlarının yeniden yapılandırılacağı, yerel yönetimlerin gençlere yönelik kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma faaliyetleri ile özel sektörün bu alana yatırım yapması hususunda teşvik edileceği, ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde muasır medeniyetler konuma gelmemizi sağlayacak bir hamle başlatılacağı ” (53) şeklinde bir politikayı benimsemiştir.

Yukarıda yer alan ifadelerden de anlaşılacağı gibi, Türkiye'deki sporun yönetiminde önemli yapısal değişikliğe gidileceğini söylemek mümkündür. Öncelikle merkezden idare edilen spor yönetiminin sevk ve idaresi gönüllü kuruluşlarla özel sektörün iş birliği içinde yerel yönetimlere devredilmesi öngörülmüştür. Aslında bu durum, sporun kitlelere yaygınlaştırılması için gerekli ve geç kalınmış bir adım olarak ta değerlendirilebilir. Ayrıca, sporun gelişmesinde ciddi katkılar sağlayan federasyonların özerkleşmesi ve böylece kendi idarelerini yapabilmeleri sporun siyasetten ayrılması adına önemli bir adım olarak ta düşünülebilir. Özellikle spor yönetiminin spor yapanlarca sevk ve idare edilmesinin, spor alanında demokratikleşmenin ve bunun fiilen hayata geçirilmesinin bir gereği olarak ta yorumlamak ta mümkündür.

Ayrıca, rekreatif olarak boş zamanların değerlendirilmesi adına yapılan sportif faaliyetlerin, turizm içinde yer alması ve böylece ülke ekonomisine katkıda bulunmasının yanı sıra ülke tanıtımında da sporun önemi vurgulanmıştır.

4. 2. 8. Erdoğan Hükümetleri

İlk Erdoğan Hükümeti 14.03.2003 - 29.08.2007 tarihleri arasında, İkinci Erdoğan hükümeti 29.08.2007 - 06.07.2011 tarihleri arasında görev yapmıştır (53). Üçüncü Erdoğan Hükümeti ise 06.07.2011 tarihinde göreve başlamış ve halen görevini sürdürmektedir.

Birinci Erdoğan Hükümeti spor politikası, aynı partinin hükümeti olmasından dolayı bir önceki Gül Hükümeti spor politikası ile paralellik arz etmektedir. Ancak Gül Hükümeti'nden farklı olarak; “ Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacağı, sporun her dalında uluslararası standartları yakalamak için her türlü desteğin verileceği ” (53) ifadesi yer almaktadır.

Küreselleşen dünyanın şartlarına ayak uydurulması gerekliliğini gözetten hükümet spor konusunda da bu şartların sağlanması için devletin her türlü desteği sağlayacağı yönünde bir görüş ortaya koymuştur.

İkinci Erdoğan Hükümeti (29.08.2007 - 06.07.2011) programında, spor konusuyla ilgili herhangi bir ifadeye yer vermemiştir (53). Dolayısıyla bir önceki hükümetin spor politikalarının aynen uygulanacağı öngörülerek, ilave herhangi bir telifin gerekli görülmediği anlaşılmıştır.

Üçüncü Erdoğan hükümeti ise programında spor politikası konusuna, “ Kış sporları merkezlerinin altyapılarını tamamlanacağı, geleceğimiz olan gençlere çok daha kapsamlı hizmetleri ulaştırmak ve sporu toplum hayatına daha yaygın bir şekilde dâhil etmek için yeni oluşturulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı büyük bir enerji ile çalıştırılacağı, sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görüldüğü, ayrıca spor yapma kültürünü benimsemiş, seyirci olmanın ötesine geçerek sporu gündelik hayatının bir parçası haline getirebilmiş nesillerin yetişmesinin hedeflendiği, spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştırarak çocukların eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasının sağlanacağı 4 - 8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendirileceği ve başarılı sporculara sağlanan burs imkânlarının daha da artırılacağı ” (53) şeklinde ifadelere yer verilmiştir.

Böylece hükümet, bir büyük eksiklik olarak görülen ve gelişmenin göstergesinde negatif olarak kabul edilene vatandaşların spor yapma oranının düşüklüğünü gidermede, önemli tedbirler almakta ve bu tedbirleri hayata geçirecek mekanizmalarını da kendi içerisinde kurmaktadır. Bu nedenle gençli hizmetleri ile spor hizmetlerini aynı çatı altında fakat farklı müdürlüklerce sevk ve idaresi uygun görülmüş, bunun için de sporun sevk ve idaresi ile ilgili bakanlığın müstakil bir bakanlık olmasını hayata geçirmiştir.

4. 3. Siyasi Parti Programlarında Spor

Siyasi partiler, hükümet idaresini yani genel bir deyimle, siyasi iktidarı ellerine almak ve devletin iç ve dış işlerini kendi ilkeleri ve düşüncelerine göre yönetmek amacıyla kurulmuş tüzel kişiliklerdir.

Daha kapsamlı bir tanım ile Siyasi partileri, “ Anayasa ve kanunlara uygun olarak, milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanmış tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır ” (54), şeklinde tanımlamak mümkündür.

Türkiye’de 1990 - 2010 yılları arasında ülke yönetiminde 9 siyasi parti görev almıştır. Bu partiler spora, programlarında şu şekilde yer vermişlerdir.

4. 3. 1. Anavatan Partisi (ANAP)

Anavatan Partisi (ANAP), 20 Mayıs 1983’de Turgut Özal ve arkadaşları tarafından kurulmuştur (55). Partinin ilk genel başkanı Turgut Özal’dır. Özal, partinin kurulduğu ilk günden Cumhurbaşkanı seçildiği 31 Ekim 1989 tarihine kadar genel başkanlık görevini sürdürmüştür (55).

Özal’dan sonra, sırasıyla Yıldırım Akbulut (9 Kasım 1989 - 15 Haziran 1991) ve Mesut Yılmaz (15 Haziran 1991 - 4 Kasım 2002) genel başkanlık görevini üstlenmişlerdir. Anavatan Partisi, ülkenin 45 ve 46. Hükümetlerinde Özal ile 47. Hükümetinde Akbulut ile 48 - 53 ve 55. Hükümetlerinde ise Yılmaz hükümetleri ile ülke yönetiminde görev almıştır (56).

Spora Parti programının 26'ncı maddesinde yer alan Gençlik başlığı altında "Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmeleri sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla normal eğitim ve öğretime ilaveten, okul içinde ve okul dışında, fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasını sağlayacak tedbirlerin büyük önemi haizdir. Bütün okullarda başlıca spor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır." ifadeleriyle yer verilmiştir. (56).

Görev aldığı hükümetlerin programlarındaki görüşe paralel olan parti programında da spor konusuna ülkenin geleceği olan gençliğin gelişimi için sporun gerekliliğini tespit etmiştir. Sportif faaliyetlerin yapıldığı alanları da bu amacın gerçekleşmesinde gerekli görmüş ve öncelikle spor tesislerinin yapılmasına öncelik vermiştir (56).

4. 3. 2. Doğru Yol Partisi (DYP)

Doğru Yol Partisi (DYP), Adalet Partisi'nin kapatılmasıyla doğan siyasi boşluğu doldurmayı amaçlayan Büyük Türkiye Partisi'nin (BTP), eski bir siyasi partinin devamı olduğu gerekçesiyle Milli Güvenlik Konseyi (MGK) tarafından kapatılmasıyla 23 Haziran 1983 yılında kurulmuştur (57). İlk genel başkanı Ahmet Nusret Tuna'dır.

Araştırmanın yapıldığı yıllar arasında Doğru Yol Partisi, 49'uncu hükümet ile VII. Demirel Hükümeti, 50 - 51 ve 52'inci hükümetlerde ise Çiller Hükümetleri ile ülke yönetiminde görev almıştır. Ancak parti programlarında sporla ilgili herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

4. 3. 3. Refah Partisi (RP)

Refah Partisi (RP), 19 Temmuz 1983'te avukat Ali Türkmen başkanlığında kurulmuştur. 1987 yılında genel başkanlığa Necmettin Erbakan gelmiştir. 1991 seçimlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisin (TBMM) girmiştir. 24 Aralık 1995 de yapılan Milletvekili genel seçimlerinde en fazla oy olarak 54. Refah yol Hükümetini kurmuştur (58).

Bir yıllık iktidarın ardından, programında yer alan;

Türkiye'de manevi kalkınmayı sağlamak, adil düzeni kurmak, ağır sanayiye gerçekleştirmek, İslam ülkeleriyle olan ilişkileri arttırmak, faizi kaldırmak, Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) girmesinin faydasız olduğu gibi dini temelli görüşleri ortaya koymasından ötürü, “ Laik Cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri ” gerekçesiyle 27 Mayıs 1998 yılında Anayasa Mahkemesi Kararıyla kapatılmıştır (58).

4. 3. 4. Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)

Barış ve Demokrasi Partisi (BDP), 2 Mayıs 2008 yılında Avukat Mustafa Ayzit tarafından kurulmuştur. 29 Mart 2009 da yapılan seçimlerde meclise giremeyen BDP, kapatılan Demokratik Toplum Partisi (DTP) Millet Vekillerinin BDP ye geçmesiyle Mecliste grup kuracak yeterli sayıya ulaşmış ve TBMM’ ne girmiştir (59).

Barış ve Demokrasi Partisi programında spora, konut ve kentleşme başlığı altında; “ Şehir içinde halkın dinlenmesi, spor ve gösteri yapabilmesi ve görüşlerini açıklayabilmesi için meydanların düzenlenmesine özel bir önem verilecek, şehir fuar ve festivalleri desteklenecektir ” (60), şeklinde bir ifadeyle yer verilmiştir.

Türkiye’de sporun ve spor yönetiminin gelişmesine katkıda bulunacak herhangi bir düşünceye sahip olmadığını gösterir bir şekilde ifadelerde bulunan BDP sporu daha çok bir seyir ve gösteri aracı olarak görmüş ve uygulamasının da bu anlayışla yapılması gereğini vurgulamıştır.

4. 3. 5. Demokratik Sol Parti (DSP)

Demokratik Sol Parti (DSP) 14 Kasım 1985 de Rahşan Ecevit tarafından kurulmuştur. 1980 askeri darbe ile siyasetten uzaklaştırılan Bülent Ecevit, eski siyasetçilerin siyasi yasaklarının kalmasına yönelik 6 Eylül 1987 de yapılan halk oylamasıyla yeniden siyasete dönmüş ve DSP’nin genel başkanı olmuştur (61).

DSP, 1990’lı yılların sonları ve 2000’li yılların başında Türkiye Siyasetinde etkili rol oynayarak, 1999 - 2002 yılları arasında 56 ve 57’nci Hükümetleri oluşturan siyasi parti olmuştur (62).

Demokratik Sol Parti’nin 2003 yılında güncellenen parti programında spora, “Teknolojideki hızlı gelişme insan bedeninin daha az kullanılması sonucunu ortaya çıkarmıştır. İktidarı döneminde ağırlıklı olarak amatör spora destek veren DSP, yurt-

taşların spora daha fazla zaman ayırmasını sağlayacak ve sağlıklı toplum için spora daha fazla kaynak aktarılmasını öngörmüştür. Yaşanılan bilgi çağında bireylerin beden eğitimlerinin yanı sıra beyin eğitimleri de çok büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internetle erken tanışmalarını, satranç ve diğer beyin sporları ile zekâ oyunlarına ilgi duymalarını sağlamak, DSP'nin ana hedefleri arasındadır. Engelli yurttaşların da spor olanaklarından daha geniş yararlanmalarını sağlayacaktır” (62) şeklinde ifadelerle yer verilmiştir.

Partinin önceki hükümetlerinde yer verdiği spor politikasına atıfta bulunarak düzenlediği parti programında, sporun bedensel etkinliklerle yapılmasının yanı sıra beyin sporlarının da yapıldığı ve bunun için gerekli önemin verileceği, ayrıca engelli vatandaşların spor faaliyetlerinde buluna bilmeleri için gerekli tedbirlerin alınacağı yönünde bir düzenleme yapılmıştır.

4. 3. 6. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), 8 - 9 Şubat 1969 günlerinde Adana'da yapılan genel kongrede Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin adını Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirmesiyle kurulmuştur. Kurucusu Alparslan Türkeş partinin ilk genel başkanlığını da üstlenmiştir. 6 Temmuz 1997'de genel başkanlık görevine gelen Devlet Bahçeli halen görevine devam ettirmektedir (63).

57'nci Koalisyon hükümetinde yer alan MHP, 8 Kasım 2009'da Yeni Parti Programını yayınlamıştır. Parti programının 15'inci bölümünde gençlik ve spor başlığı altında spor konusuna, “ Sporda başarı kadar, sevgi, ahlak, disiplin, azim ve gayret gibi erdemler ile toplumsal kaynaşmaya katkının ön plana çıkartılması, her alanda sporcu yetiştirmek için gerekli fiziki, teknolojik ve insan gücü altyapısının tesis edilmesi, yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşların amatör spor faaliyetlerinin desteklenmesi, özel sektör kuruluşlarının spora daha fazla destek olmasının özendirilmesi ” (64) şeklinde ifadelerle yer vermiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi sporu yarış ve rekabet olarak değerlendirmesinin yanı sıra toplumun birliğini sağlayacak ahlaki bir araç olarak da görmüştür. Sporun gelişiminde teknolojik gelişmelerin takip edilmesi gerekliliği ile birlikte insan unsurunun da bu gelişimde önemli bir rolü olduğunu belirterek özel sektörün spor alanında etkin olmasını da ön plana çıkarmıştır.

4. 3. 7. Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP)

Sosyaldemokrat Halkçı Parti'si (SHP), 1980 askeri darbesinden sonra kapatılan Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) oylarını bünyesinde toplamak için, Halkçı Parti ve Sosyal Demokrasi Partisi'nin 3 Kasım 1985 tarihinde birleşmesiyle kurulmuştur (65). Parti programında sporla ilgili herhangi bir ifadeye yer vermemiştir.

4. 3. 8. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)

Cumhuriyet Halk Partisi 9 Eylül 1923'te Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuştur. İlk olarak Halk Fırkası adıyla kurulan partinin adının başına 1924'te "Cumhuriyet" sözcüğü eklenmiş, daha sonra 1935'teki 4. Kurultay'da bugünkü "Cumhuriyet Halk Partisi" adını almıştır (66).

1980 askeri darbesinin ardından 16.10.1981 tarihinde 2533 sayılı partilerin feshine ilişkin yasa ile kapatılmış, 19.06.1992 tarih ve 3821 sayılı yasa ile 9 Eylül 1992 tarihinde tekrar açılmıştır (67)

CHP Programında spora,

- Sporun her yaşta herkes tarafından düzenli şekilde yapılarak, sağlıklı bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi için gerekli fiziki ortamın geliştirilmesi hedef alınacak, bu amaçla yerel yönetimlerin ve gönüllü sivil toplum kesimlerinin katkıları desteklenecek, evrensel spor kültürünün ülkede yaygınlaşması sağlanacak,

- Engelliler için uyarlanan spor araçları yaygınlaştırılacak, yeterli sayıda spor tesisinin engelliler tarafından da kullanılabilir hale getirilmesi sağlanacak,

- Gençlik ve spor kulüpleri kendi mevzuatına kavuşturulacak bu tür kuruluşlar, etkin, verimli, dinamik bir anlayışın hâkim olduğu spor yönetimi yapılanması hedef alınacak,

- Spor Federasyonlarının demokratik, denetime açık, aktif, şeffaf ve katılımcı anlayış içerisinde özerk olarak örgütlenmeleri desteklenecek,

- İlk ve orta eğitimde spor ders kitabı hazırlanarak gençlere bu alanda teorik bilgilendirme imkânı sağlanacak, beden eğitimi derslerinin çağa uygun bir anlayış, içerik ve yoğunluk çerçevesinde sağlanması, okul ve üniversite ortamlarında sportif

faaliyetlerin çoğaltılması, başta atletizm olmak üzere kitle sporlarının ve spor yapma bilincinin yaygınlaşması sağlanacak,

- Yetenekli çocuk ve gençlerin tespiti ve aktif spora yönlendirilmeleri sağlanacak Bu amaçla, başta beden eğitimi ve spor yüksekokulları olmak üzere üniversitelerin, kulüpler, kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde ülke genelinde düzenli olarak sportif yetenek taraması yapılacaktır,

- Kitlelerin spor yapmasını teşvik etmek üzere altyapı hizmetleri genişletilerek amatör sporun geliştirilmesine önem verilecek, devletin amatör spor kulüplerine daha çok kaynak ayırması, yerel yönetimlerin amatör spor kulüplerini siyasi tercihlere yönelmeden desteklemeleri sağlanacak,

- Amatör sporların her turunun eğitim sistemi içinde yer alması sağlanacak ve öğrencilerin bu sporlara katılımını kolaylaştırıcı ve özendirici koşullar oluşturulacak,

- Çalışan insanların spor yapma ortamı sağlanması amacıyla kamu ve özel işletmeler tarafından spor tesislerinin yapılması desteklenecek, kamu alanlarının kullanımında yer alan spor tesislerinin, okullar ve amatör spor kulüpleri ve yurttaşlar tarafından verimli bir şekilde kullanımı sağlanarak, tesislerin tam kapasiteyle değerlendirilmesi hedef alınacak,

- Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı yurtlarda barınan tüm çocukların, Ceza ve Tevkif evlerindeki hükümlü ve tutukluların spora aktif olarak katılmaları desteklenecek,

- Tüm spor branşlarının ve örgütlenmelerinin temsil edildiği ulusal spor konseyi kurulacak,

- Spor etik kurulu etkinleştirilecek, spor müsabakalarında şiddet ve etik dışı toplu davranışların önlenmesi, sporda centilmenliğin özendirilmesi, spor etik kurulu çalışmalarının etkinleştirilmesi, sporun evrensel ruhunun ve kültürünün yaygınlaşması hedef alınacaktır. Şeklinde ifadelerle yer verilmiştir.

Parti programında sporla ilgili uzun ve ayrıntılı ifadelerle yer vererek, özellikle sporun okullar aracılığı ile yaygınlaştırılmasını ve bunun için sporla ilgili programların ve buna uygun kitapların yazılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca sporla ilgili anlaşmazlıkların yine spor ortamında çözümlenmesi için Spor Konseyi'nin kurulma-

sını ve sporda şiddetin önlenmesi için spor etik kurlarının etkin hale getirilmesini önemsemiştir.

4. 3. 9. Adalet Ve Kalkınma Partisi (AKP)

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) 14 Ağustos 2001 tarihinde Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında kurulmuştur (68).

Geçtiğimiz son on yılda, koalisyon hükümetlerinin ardından, 3 Kasım 2003'de yapılan seçimlerde en yüksek oy oranını alarak tek başına iktidar olarak 58. Gül Hükümeti ile ülke yönetiminde göreve başlayan AKP, sonraki süreçte istikrarını sürdürerek 59, 60 ve halen görevde olan 61'nci hükümetle görevine devam ettirmektedir.

AKP programında Gençlik ve Spor başlığı altında spora,

- Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Spor hizmetleri ağırlıklı olarak yerel yönetimlere bırakılacak,

- Amatör ve profesyonel spor kulüplerine yerel yönetimlerin daha fazla kaynak ayırabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılacak,

- Uluslararası başarıları imza atan sporculara ve kulüplere yönelik destekler artırılarak devam ettirilecektir. Lisanslı sporcuların sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanmalarına imkân tanınacak,

- Özürlü gençlerin sportif ve sosyal etkinliklere katılımını sağlayan projeler uygulamaya konulacak,

- Sporcu yetiştirmeye yönelik eğitim kurumları, teşvik edilecek,

- Toplumu spor yapmaya özendirecek kampanyalar devamlılık ilkesi gözetilerek gerçekleştirilecek, gençler öncelikli hedef kitle olacak, ayrıca sporcu olmak isteyen genç yetenekler ekonomik ve sosyal yönden desteklenecek,

Ayrıca, Kentleşme ve Konut başlığı altında,

- Şehir içinde halkın dinlenmesi, spor yapabilmesi, gösteri yapabilmesi ve görüşlerini açıklayabilmesi için meydanların düzenlenmesine özel bir önem verilecek-

tir. Şehir fuar ve festivalleri desteklenecektir (69). Şeklinde ifadelerle yer verilmiştir.

Partinin sporla ilgili ve yeni bir politika olarak kabul edilebilecek en önemli yenilik, spor işlerinin ağırlıklı olarak yerel yönetimlere bırakılması gereğini ön plana çıkarmasıdır. Aslında bu durum AKP'nin genel yönetim politikalarıyla da paralellik arz etmektedir. Sporcu yetiştirilmesi, uluslara arası spor yarışmalarında başarının artırılması ve bunun için daha çok insana spor yaptırmak amacıyla kitle sporuna önem verilmesi de önemli görülmüştür. Spor kulüplerine maddi ve manevi yardımların artırılarak devam ettirilmesi, özürli gençlerin de spor ortamına çekilerek spor alanında fırsat eşitliğinin sağlanması düşünülmüştür.

4. 4. Kalkınma Planlarında Spor

Plân, amaçla araç arasında denge unsuru oluşturan bir belge olarak, önceden tespit edilen hedeflere ulaşmada yol, yöntem ve usullerin doğru seçilmesinde gereklidir. Bu manada Anayasa, iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma plâna bağlanır, kalkınma bu plâna göre gerçekleştirilir (M. 129) hükmü ile devlete, kalkınma plânı hazırlama ve ülkeyi bu plân çerçevesinde sevk ve idare etme görevini vermiştir. Plân yapma yetkisi de, 30.09.1960 tarihinde kurulan Devlet Plânlama Teşkilâtı (DPT)'na verilmiştir (2).

Devlet Planlama Teşkilatı, kurulduğu tarihten bugüne kadar 9 adet kalkınma planı hazırlamıştır (70). Araştırmaya konu olan tarihler arasında ise 4 adet Kalkınma Planı yapılmıştır.

Birinci plandan Sekizinci Kalkınma Planı'na kadar planlar, Beş Yıllık Kalkınma Planı adı altında yürürlüğe girmiştir. Ancak, Dokuzuncu Plan sadece Dokuzuncu Kalkınma Planı adını alarak ve ilk defa yedi yılı kapsayan bir süre için yapılmıştır

Devlet Planlama Teşkilatı, 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 08.06.2011 tarihi ve 27958 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla yerini, Kalkınma Bakanlığı'na bırakmıştır.

4. 4. 1. VI. Kalkınma Planı

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990 ile 1994 yıllarını kapsamaktadır. Planda spor konusuna, planın dördüncü bölümünde beşeri kaynaklarda, Beden Eğitimi ve Spor başlığı altında şu ifadelerle yer verilmiştir;

-Sağlıklı bir nesil yetiştirilmesinde beden eğitimi ve spor temel eğitim araçlarından kabul edilecek,

- Beden ve ruh sağlığını geliştirmek gayesiyle sporun günlük faaliyetler içine girmesi için her yaştaki kişilerin seyirci durumundan kurtararak aktif spor yapmalarını sağlayacak imkânlar artırılacak,

- Amatör sporda uluslararası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesi ve desteklenmesine önem verilecek,

- Beden eğitimi ve spor alanında, eğitim, sağlık, bilim ve teknolojiadaki yeniliklerin takibi ve uygulaması konularına öncelik verilecek,

- Spor tesisleri çok yönlü kullanılabilecek şekilde yapılacak ve bütün tesislerin tam kapasiteyle kullanılmasını sağlayacak düzenlemeler gerçekleştirilecek,

- Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan, spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına uygun olması sağlanacak,

- Spor yapmak isteyen herkese açık olmak kaydıyla, düşük maliyetli ve basit spor tesislerinin mahalli idarelerin katkıları ile semtlere ve köylere kadar yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilecek,

- Geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesi için gereken tedbirler alınacak,

- Sporla ilgili mevzuat yeniden düzenlenecek, profesyonelliğe müsait olan dallarda, profesyonellik teşvik edilecek,

- Spor Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezleri, arşiv ve dokümantasyon bölümleriyle de desteklenerek yaygınlaştırılacak, bu merkezlerde kullanılacak araç ve gereçlerin standardizasyonu sağlanacak,

- Spor istatistiklerinin uluslararası standartlara uygun ve düzenli hale getirilmesi sağlanacaktır (71).

Bu plan döneminde, sağlıklı neslin oluşturulmasında beden eğitimi ve spor bir araç olarak düşünülmüş, bunun için vatandaşların seyirci durumundan aktif spora yönelmesinde sporun gündelik hayatın içine yerleşmesindeki önemi vurgulanmış ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınacağı hususunda görüş belirtilmiştir.

Ayrıca, spor tesislerinin çok yönlü ve tam kapasiteyle kullanılması adına yeni düzenlemeler yapılacağını ön görmüş ve bunu gerçekleştirmek için spor yapmak isteyen herkese açık olmak kaydıyla, basit spor tesislerinin semtler ve köylere yapılması düşünülmüştür.

Uluslararası başarılar için amatör sporcuların desteklenmesinin yanı sıra profesyonelliğin teşvik edilmesi için de sporla ilgili mevzuatın düzenlenmesi ön görülmüştür.

4. 4. 2. VII. Kalkınma Planı

1996 – 2000 yıllarında yapılan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma planında spor konusuna şu ifadelerle yer verilmiştir;

- Spora ayrılan kaynaklar artırılabilecek, sporla ilgili insan gücü ihtiyaçları karşılanacak, özel sektörün, mahalli idarelerin ve spor kulüplerinin rolü ve katkısı artırılacak,

- Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsurlarından biri olan sporun geniş kitlelerce yapılması teşvik edilecek,

- Yoğunluğun tek spor dalı yerine olimpik sporların tüm alanlarına yönelecek, devletin ağırlığı azaltılacak, özel kesimin katkısı artırılacak ve tesislerin rasyonel kullanımı sağlanacak,

- Mali açıdan değişiklik getirilerek spor hizmetleri vergisi özel tüketim vergisi altında birleştirilecek, spor hizmetlerinin il özel idarelerinden başlayarak mahalli idarelerin yetki ve sorumluluğuna bırakılacaktır (71).

Yedinci planda sporun mahalli idarelere devredilmesi için mali konuda düzenlemeye gidilerek spor hizmetlerinin özel tüketim vergisi altına alınması ön gö-

rülmüş ve böylece sporun kitlelere yaygınlaştırılması düşünülmüştür. Ayrıca, spora ayrılan kaynakların arttırılması ve insan gücü ihtiyacının önemi vurgulanmıştır.

4. 4. 3. VIII. Kalkınma Planı

2001 – 2005 yıllarında yapılan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, spor konusuna,

- Sporcu sağlığı ile halkın sağlık eğitimine yönelik çalışmalara ağırlık verileceği,
- Gençlik kesimine sunulacak hizmetlerin kalitesinin artırılmasına çalışmaları rında fırsat eşitliği ilkesi gözetileceği,
- Kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı düşünce, kültür, sanat ve spor gibi faaliyetlerin teşvik edileceği,
- Mahalli idarelerin, gençlere yönelik kültür, sanat, geleneksel sporlar başta olmak üzere spor, zeka oyunları, satranç, okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırıcı ve faaliyetleri düzenleyici ve teşvik edici programlar hazırlamaları, gençlik merkezlerinin yurt genelinde yaygınlaştırılması çalışmalarına katkı sağlamaları, özel sektörün de bu alana yatırım yapması teşvik edilecek ve bu merkezlerde uzman personel istihdamı sağlanacağı,
- Gençlere yönelik hizmetlerin daha etkin yapılabilmesi için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün yeniden yapılandırılacağı,
- Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsuru olan sporun, toplumun tüm kesimlerine düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmak suretiyle yaygınlaştırılacağı,
- Sporun ve spor altyapısının bütün dallar itibariyle ülke genelinde dengeli dağılımı, sporcu ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderileceği ve tesis sayılarının artırılarak, rasyonel kullanımın sağlanacağı,
- Spor tesisleri ve faaliyetlerinin, spor elemanlarının hizmet içi eğitimlerinin, mali ve idari açıdan tam bağımsız spor kulüpleri, federasyonlar ile özel teşebbüs ve mahalli idareler tarafından yapılacağı

- Olimpiyat Oyunları için gerekli alt yapının oluşturulması çalışmalarına devam edileceği,
- Turizm amaçlı sportif faaliyetlerin artırılması ve yaygınlaştırılması için gerekli altyapı ve tanıtım faaliyetlerine önem verilerek, bu alanda istihdam edilecek spor elamanlarının yetiştirilmesi konusunda programlar uygulanacağı,
- Kulüp ve federasyonların kurumsallaşması ve kendi kendini finanse eden bir yapıya dönüşmelerinin sağlanacağı,
- Her okula bir beden eğitimi ve spor öğretmeni, her kulübe eğitimli bir spor yöneticisi, her spor dalında ve her kulüpte yeterli eğitilmiş antrenör istihdam edilmesi ve spor alanlarının artırılmasının sağlanacağı,
- Okulların spor alt yapı imkânları geliştirilerek yeni okulların da spor alt yapısı dikkate alarak planlanacağı,
- Okullar da dâhil olmak üzere kamuya ait spor tesisleri mesai saatleri dışında halkın kullanımına açılacağı,
- Spor sisteminin yeniden yapılandırılması için gerekli yasal düzenlemelerin gerçekleştirileceği,
- Spora ayrılan kaynakların artırılması için sponsorluk uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla gerekli mevzuat düzenlemelerinin gerçekleştirileceği.
- Sporcu sağlığı konusundaki eksikliklerin giderilmesi ve etkin denetim sağlanması için mevcut mevzuatın yeniden düzenleneceği (71), şeklinde ifadelerle yer verilmiştir.

4. 4. 4. IX. Kalkınma Planı

Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013, değişimin çok boyutlu ve hızlı bir şekilde yaşandığı, rekabetin yoğunlaştığı ve belirsizliklerin arttığı bir döneme rastlamaktadır. Küreselleşmenin her alanda etkili olduğu, bireyler, kurumlar ve uluslar için fırsatların ve risklerin arttığı bu dönemde, Plan Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği dönüşümleri ortaya koyan temel politika dokümanıdır. Bu kapsamda Dokuzuncu Kalkınma Planı, " İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip,

bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye " vizyonu ve Uzun Vadeli Strateji (2001 - 2023) çerçevesinde hazırlanmıştır (71).

Bu planda sporla ilgili her hangi bir hükme yer verilmemiştir.

Kalkınma Planlarının yazılış seyrine bakıldığında, son planların ve özellikle dokuzuncu Kalkınma Planı'nın daha kıza yazıldığı görülmektedir. Çünkü son dönemlerde hemen her hükümet, kalkınmanın özel sektöre devredilmesini ve her türlü işin özel sektör aracılığı ile sevk ve idare edilmesini öngörmüştür. Bu konuda Avrupa Uyum Yasaları ve Avrupa Birliği Süreci de önemli olmuştur. Yani Kalkınma Planları bu sürece bağlı olarak konuları daha genel olarak ele almaya başlamış ve bu nedenle de daha kısa yazılmaya başlamıştır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda spora yer verilmeyişi bu nedenlerden kaynaklanmış olabilir.

4. 5. Bütçelerde Spor

Türkiye'de beden eğitimi ve spor alanında meydana gelen gelişmeleri gerçek anlamda ortaya koyabilmek için, beden eğitimi ve spor alanında harcanan para durumuna bakmak lazım. Her alanda olduğu gibi spor alanında da akçal durum önemlidir.

Bu nedenle 1990 – 2010 yılları arasında Türkiye'de beden eğitimi ve spor hizmetlerinin sevk ve idaresi için ne kadar bir mali pay ayrıldığı ve bunun ne kadarı harcandığı, bu harcamaların ne anlama geldiği Konsolide Bütçe içerisinde değerlendirilerek ve bu değerler yıllar itibariyle tablolar haline getirilerek incelenmiştir.

Tablo 4. 1: 1990 – 2010 Yılı Spor Genel Müdürlüğü Ödenek ve Harcamaları

YILLAR	BAŞLANGIÇ ÖDENEKLERİ		YILSONU ÖD. (2)	HARCAMA (3)	KONSOLİDE BÜTÇE (4)	KON. BÜTÇE (5) PAYI		
	BÜTÇE KANUNU	KBÖ * (1)				1/4	2/4	3/4
	(Milyon TL)							
1990	133.058	118.095	261.911	245.636	63.925.354.000	0.18	0.38	0.36
1991	230.356	209.115	465.402	420.612	105.217.150.000	0.21	0.35	0.32
1992	459.892	457.723	774.236	734.291	207.880.000.000	0.22	0.35	0.33
1993	732.967	723.189	1.509.342	1.352.526	398.710.000.000	0.18	0.30	0.28
1994	1.445.500	1.422.520	1.953.836	1.848.826	823.396.307.000	0.17	0.20	0.20
1995	1.953.270	1.915.908	4.515.246	4.223.638	1.335.978.053.000	0.14	0.25	0.24
1996	4.454.400	4.339.430	7.204.663	6.685.748	3.558.506.822.000	0.12	0.18	0.17
1997	8.327.201	8.179.991	16.208.782	14.599.596	6.344.685.500.000	0.13	0.19	0.18
1998	15.355.801	15.355.801	24.347.439	23.496.316	14.749.475.000.000	0.10	0.15	0.15
1999	22.343.501	22.116.456	36.141.403	35.333.618	32.980.913.500.000	0.08	0.13	0.13
2000	40.628.001	40.300.149	62.495.816	58.805.995	46.702.436.000.000	0.09	0.13	0.13
2001	50.407.000	50.169.745	105.077.031	100.086.967	48.519.490.000.000	0.10	0.13	0.12
2002	86.736.000	86.736.000	220.130.137	191.539.053	98.131.000.000.000	0.09	0.18	0.17
2003	209.118.000	183.378.000	229.807.684	201.134.571	147.230.170.000.000	0.13	0.16	0.14
2004	254.715.000	222.705.308	271.345.924	232.280.934	150.556.129.000.000	0.15	0.17	0.16
	(YTL)							
2005	296.657.000	267.044.549	420.776.196	404.070.295	156.088.874.910	0.17	0.26	0.28
2006	319.810.000	319.810.000	333.318.000	298.463.000	170.156.782.052	0.18	0.18	0.17
2007	347.830.000	347.830.000	416.903.315	389.023.133	202.770.978.858	0.17	0.19	0.19
2008	405.275.000	405.275.000	493.231.728	470.445.373	223.535.698.209	0.18	0.21	0.21
	(TL)							
2009	426.390.000	426.390.000	645.859.920	635.655.310	263.431.727.154	0.16	0.24	0.24
2010	480.840.000	480.840.000	1.048.694.374	1.033.336.238	286.981.303.810	0.17	0.35	0.35

Kaynak: 1; Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 06.05.2012

<http://www.bumko.gov.tr/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA79D6F5E6C1B43FFA26CBFDF5F1B259F>

2; Karayolları Genel Müdürlüğü Bütçe Durumu ve Konsolide Bütçeye Oranı. 08.05.2012:

<http://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Kurumsal/Butce.aspx>.

Yararlanılarak araştırmacı tarafından yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 4. 1'e bakıldığında ilk dikkati çeken durum, 1990 yılından itibaren spora bütçeden ayrılan para miktarında sürekli (2005 ile 2006 yılı arası hariç) bir artışın olmasıdır. Böyle bir gelişme Türkiye'de spora verilen önemin en önemli göstergesi olarak kabul edilebilir. Ancak bazı yıllar arasında diğer yıllara oranla dikkat çekici oranda bir artış meydana gelmiştir. Mesela yılsonu ödeneklerine bakıldığı za-

man 1992 yılı ile 1993 yılı arasında, 1994 yılı ile 1995 yılı arasında, 1996 ile 1997 yılı arasında, 1999 ile 2000 yılı arasında, 2001 ile 2002 yılı arasında ortalama iki kat oranında yılsonu ödenek artışları olmuştur.

Ancak bu artışların Konsolide Bütçe değerleri içindeki artışlara bakmak ve buna göre bir değerlendirme yapmak, spora ayrılan bütçenin gerçekçi düzeyde ne anlama geldiğini ortaya çıkarmak açısından önemlidir. Konsolide bütçeye göre durum, yıllık bütçe artışlarıyla paralellik arz etmemektedir. Yılsonu ödenek itibariyle sürekli meydana gelen artış, yıllara göre Konsolide Bütçe değerlerinde çoğu zaman bir düşüş ve genel olarak ta yatay bir gelişme göstermiştir. 1990 yılında spora ayrılan payın Konsolide Bütçe içinde 0.38 olması ve 1991 yılında bu oranın 0.35'e, 1993 yılında 0.30'a, 1998 yılında 0.15'e, 1998 – 2001 yılları arasında 0.13'e düşmesi dikkat çekmektedir. Bir başka ifadeyle yılsonu ödenek itibariyle spora ayrılan parada sürekli bir artış meydana gelirken, genel harcamalar içinde aynı oranda bir para artışının olmadığı, aksine bir azalma meydana geldiği görülmektedir.

Tabloda dikkat çeken önemli konulardan biri de, 1990 yılında spora ayrılan pay oranının (0.38) Konsolide Bütçe itibariye 2010 yılına kadar bir daha yakalanamayışdır. Bu orana en çok yaklaşım 1991 ve 1992(0.35)ve 2010 (0.35) yıllarında olmuştur.

Konsolide bütçe itibariyle spora ayrılan payda en düşük oran ise 1999, 2000 ve 2001 yıllarında ve 0.13 oranında olmuştur. Bu durum, anılan dönemlerde yaşanan ekonomik krizden kaynaklanmış olabilir.

Başlangıç ödenekleri itibariyle spora yapılan harcamalar arasında da sürekli bir artışın olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlamda devletin, spora bütçe kanununa göre ayırdığı paradan her zaman (2005 yılı ile 2006 yılı arası hariç) daha fazla harcadığı anlaşılmaktadır. Bu harcama fazlalığı Konsolide Bütçe ödeneklerinden spora ayırdığı paylardan kaynaklanmıştır.

Yine Tablo 4. 1'e göre, devletin bütçe kanunu da spora ayırdığı para miktarı ile Konsolide Bütçe ödeneklerinden spora ayrılan para arasında yıllar itibariyle (bazı yıllarda 1990, 1991, 1992, 1993, 2003, 2005 gibi 0.02 gibi puan farklılıkları olmasına rağmen) sürekli bir paralellik olduğu görülmektedir.

Yılsonu itibariyle spora ayrılan pay ve spora harcana pay arasında yıllara göre bazı farklılıkların olduğu görülmüştür. Yılsonu ödeneği ile harcanan para miktarı arasında sürekli ve negatif yönde bir farklılığın olmasını olağan karşılamak lazım. Çünkü yapılması gereken işlerin bitirilmesine rağmen ödemelerin devlet tarafından fiilen yerine getirilememesi, bürokratik işlemlerin zaman alması bu sonucu doğurmuş olabilir. Bu nedenle bu farklılığı bir olumsuzluk olarak kabul etmemek lazımdır. Ayrıca harcanamayan para miktarı bir sonraki yıl ödeneğine alacak olarak aktarılmaktadır.

Anılan tablo değerlendirmelerine göre, 1990 – 2010 yılları arasında, devletin spora sürekli artarak para ayırması ve bu ayırdığı paranın harcanması, Türkiye’de sporun geliştirilmesinde ve sporun sevk ve idare edilmesinde kayda değer bir gelişme olarak görülmelidir.

4. 6. Spor Tesisi

Tablo 4. 2: Yıllara Göre Spor Tesisi Sayıları

TESİS TÜRÜ	YILLAR									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stadyum	225	225	226	227	230	231	233	235	237	240
Futbol Sahası	1.209	1.258	1.289	1.317	1.367	1.426	1.508	1.618	1.724	1.815
Spor Salonu	535	554	577	594	649	691	758	839	923	993
Açık ve Kapalı Yüzme Havuzu	53	56	61	64	69	75	82	112	138	149
Açık Spor Sahaları (Basketbol, Voleybol, Hentbol, Tenis)	6.180	6.187	6.194	6.214	6.282	6.319	6.403	6.481	6.538	6.573
Diğer Spor Tesisleri	625	634	643	653	660	975	692	707	722	741
TOPLAM	10.828	10.916	10.993	11.073	11.262	11.423	11.683	12.000	12.291	12.521

Kaynak: Devlet Planlama Teşkilatı, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler (1950 – 2010). Erişim Tarihi:

09.05.2012

<http://www.dpt.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC5A73E5CFAD2D9676>

Spor tesisi sayılarının yıllar itibariyle sayısal ve çeşit dağılımı 1990 yılından 2000 yılı da dâhil olmak üzere bulunamamıştır. Ancak 2001 yılı itibariyle tesisler alanında sayısal ve çeşitlilik verilerine ulaşılmıştır. Bu veriler tablo haline dönüştürülerek değerlendirilmiştir.

Tablo 4. 2'ye göre, spor tesislerindeki sayısal artışta yıllara göre normal bir artış seyri izlenmiştir. Dikkate değer farklı bir artış olmamıştır. 2001 yılında toplam tesis sayısı 10828 iken 2010 yılında bu sayı 12520 ye yükselmiştir.

Spor tesislerinin çeşitliliğine göre artışlara bakıldığında, en çok artış yaklaşık olarak %300 lük artışla açık ve kapalı yüzme havuzu tesislerinde gerçekleşmiştir. Buna göre devlet vatandaşının yüzme ihtiyaçlarını karşılamada yüzme havuzlarının yapımını önemli ve öncelikli görmüştür.

Açık ve kapalı yüzme havuzlarından sonra en yüksek sayısal artış, spor salonlarında gerçekleşmiştir. 2001 yılında toplam 535 olan spor salonu sayısı 2010 yılında 993'e ulaşarak yaklaşık % 100'lük bir artış olmuştur. Devlet vatandaşına daha nitelikli ve sağlıklı ortamlarda spor yapmasını sağlamak için spor salonu yapımına sayısal olarak ta önem vermiştir.

Stadyum yapımında bir önce sözü geçen spor tesisleri kadar bir sayısal artış olmamıştır. Bu durumu doğal karşılamak lazımdır. Çünkü stadyumlar hacim olarak büyük ve pahalı spor tesisleridir. Ancak anılan yıllar itibariyle stadyumların nitelik ve nicelik olarak yapımlarında önemli gelişmeler meydana gelmiş, devlet bu tesislerin hem seyirci hem de sporcu açısından daha sağlıklı ve hijyenik ortamlarda yapılmasına azami dikkat göstererek dünya standartları hatta bu standartların üzerinde stadyumların yapımına önem vermiştir. Bu anlamda Kayseri Kadir Has, İstanbul Arena, İstanbul Atatürk Olimpiyat Stadyumu gibi spor tesislerini örnek göstermek mümkündür.

Devlet açık hava spor sahalarının yapımına, diğer tesislere gösterdiği kadar ilgi göstermemiştir. Bu tesislerin sayısı 2001 yılında 6180 iken 2010 yılında ancak 6573 olmuştur. Bu durumu devletin, açık hava spor tesislerini yeterli görmüş olması şeklinde değerlendirmek mümkündür.

Bu değerlendirmeler ışığında devletin, planlarında spor tesislerinin sayısal olarak artırılmasını öngörürken, ağırlıklı olarak nitelik ve nicelik açısından daha pa-

halı ve konforlu spor tesislerinin yapımını önemseddiği ve buna göre de sporu sevk ve idare ettiği anlaşılmaktadır.

4. 7. Sporcu ve Spor Adamı

Tablo 4. 3: Yıllara Göre Sporcu ve Spor Adamı Sayıları

	YILLAR									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lisanslı Sporcu Sayısı	350.635	278.046	403.103	607.893	776.683	1.123.042	1.262.891	1.469.352	1.621.349	1.764.756
Faal Sporcu Sayısı		205.954	151.701	237.114	349.980	247.726	209.436	255.037	312.688	267.857
Antrenör Sayısı	19.605	21.747	21.361	25.544	28.025	35.745	75.984	88.482	102.971	104.619
Hakem Sayısı	34.668	34.670	34.878	36.409	39.239	37.651	49.597	50.608	55.251	43.485
Spor Kulübü Sayısı	5.987	6.035	6.114	6.364	6.842	7.532	8.593	9.410	9.978	10.498

Kaynak: Devlet Planlama Teşkilatı, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler (1950 – 2010). Erişim Tarihi:

09.05.2012

<http://www.dpt.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC5A73E5CFAD2D9676>

Sporcu ve spor adamlarının sayısal verilerinde 1990'dan 2000 yılına kadar olan kısmı bulunamamıştır. Ancak, 2001 den 2010 yılına kadar olan kısmı bulunmuş ve veriler tablolar haline dönüştürülerek değerlendirilmiştir.

Tablo 4. 3'de dikkat çeken en önemli gelişme, 2001 yılında 350.635 olan faal sporcu sayısının, 2010 yılında 1.764.756 gibi ciddi bir rakamla yaklaşık % 600 oranında yükselmesidir. Ancak, sporun kitlelere yayılmasının göstergesi olarak düşünülebilen faal sporcu sayısının anılan tarihlerde lisanslı sporcu sayısındaki artış oranıyla paralellik göstermemiş olması dikkat çekicidir. Kalkınma Planları, Hükümet programları gibi mevzuatta yer alan ve yapılması istenilen sayısal çoğalmanın, hayata beklenildiği gibi yansıtılmamış olması bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır.

Tabloda dikkat çeken diğer bir önemli gelişme ise, antrenör sayısında meydana gelen artıştır. 2001 yılında 19.650 olan antrenör sayısı 2010 yılında yaklaşık 5

katı artış göstererek 104.619'a yükselmiştir. Sporcunun gelişiminde önemli bir unsur olan antrenörlerin Türkiye'de böyle bir artış göstermesi, sporun gelişimi için önemli bir gösterge olarak değerlendirmek mümkündür.

Bu durumda nitelikli spor adamı yetiştirmede önemli sayısal gelişme sağlanmasına rağmen, aynı düzeyde faal sporcu sayısının artmaması, bir çelişki olarak görülebilir. Durumu antrenörlerin birinci derecede görevlerinin sporcu yetiştirmek olmasına rağmen, bu görevlerini tam anlamıyla yerine getirmediklerinin de göstergesi şeklinde değerlendirmek de mümkündür.

Tabloya göre, hakem sayılarında da 2001 yılı ile 2010 yılı arasında sayısal olarak önemli bir artış meydana gelmiştir. Hakem sayısı yaklaşık olarak 34 000 den 44 000'e yükselmiştir.

Burada en dikkat çekici konulardan biri de, spor kulüplerinin sayısıdır. 2001 yılında yaklaşık 6000 olan spor kulübü sayısının 10 500'e yükselmesi, sporun planlı ve programlı olarak düzenli bir şekilde yapıldığının göstergesidir. Çünkü sporun asıl yapıldığı yerler spor kulüpleridir. Bu nedenle spor kulüpleri sayısındaki artış, araştırmaya konu olan yıllar arasında, sporun sevk ve idaresinde bir artı değer olarak ortaya çıkmıştır.

4. 8. Türkiye'de Düzenlenen Spor Organizasyonları

Organizasyon terim olarak Yunanca "organon" yani uzuv kelimesinden gelmektedir. Uzuv; bir bütünün veya canlı bir varlığın yaşamını sürdürebilmek için gereksinim duyduğu ve bir işlev (fonksiyon) ifade eden parçasıdır (72). Tabiatı itibarıyla devamlılık arz eden spor olgusu da işlevini düzenlenen organizasyonlarla ortaya koymaktadır.

Spor organizasyonu; spor yarışmaları ile sportif amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp ve benzeri her türlü spor faaliyetlerinin en iyi şekli ile sevk ve idaresinin sonuçlandırılması için belli bir program dâhilinde yapılan çalışmalardır (72).

Dünyada düzenlenen uluslararası spor organizasyonlarından bazılarına, Türkiye'de ev sahipliği yapmıştır. Bu organizasyonların ülkeye sağladığı maddi kazanımın yanı sıra uluslararası arenada prestij sağlayarak ülke tanıtımına ve propagandası-

na katkıda bulunduğu aşıkardır. Dünyadaki önemli spor organizasyonlarını sıralayacak olursak;

1. Olimpiyat Oyunları (Yaz ve Kıs)
2. Dünya Şampiyonaları ve Dünya Kupası
3. Üniversite Oyunları (Universiade)
4. Avrupa Şampiyonaları ve Avrupa Kupası
5. Asya, Pan Amerikan, Afrika, Akdeniz Oyunları
6. Balkan Oyunları
7. İslam Oyunları
8. Milletlerarası Turnuvalar ve
9. Gençlik Oyunları gelmektedir (73).

1990 ile 2011 yılları arasında Türkiye’de düzenlenen önemli uluslararası organizasyonlardan bazıları şunlardır;

4. 8. 1. Dünya Ralli Şampiyonası (WRC)

Dünya Ralli Şampiyonası “World Rally Championship” (WRC) , dünyanın çeşitli ülkelerinde her yıl yapılan otomobil yarışıdır. 1973 yılında Monte Carlo Rallisi olarak başlayan ve Uluslararası arenada büyük ilgi gören organizasyon, ilk olarak 2003 yılında Türkiye’nin Antalya ilinde başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Daha sonra 2004, 2005, 2006 ve 2008 yıllarında yine aynı ilin ev sahipliğinde düzenlenmiştir (74).

2007 ve 2009 yıllarında WRC’ nin takvimine giremeyen Türkiye, 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansının ana sponsorluğunda Pendik ile Şile bölgeleri arasında hazırlanan etaplarla İstanbul’da düzenlenmiştir (75).

4. 8. 2. UEFA Şampiyonlar Ligi (2005) ve UEFA Kupası Finali (2009)

UEFA, açılımla (Union of European Football Associations) Türkçe karşılığı ise, Avrupa Futbol Federasyonları Birliği tüm Avrupa devletleri ve ek olarak Türkiye, Kıbrıs, İsrail, Kazakistan, Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan ve Rusya’yı da içine alan ve kendisine bağlı ülkelerin federasyonlarından oluşan yarı federal bir spor kurumudur (76).

1955'ten beri her yıl düzenlenen organizasyon 1990'lı yıllara kadar eleme sistemine dayalı ve yalnızca ülke şampiyonlarının katılabildiği bir organizasyonken,

ilginin artması neticesinde ülkelerin puanlarına göre lig dördüncüleri bile katılabildiği ve maç sayısının daha da arttığı bir lig sistemine dönüşmüştür. 1997'den bu yana kupaya, ülke şampiyonları ile birlikte kendi ligini 2. sırada bitiren takımlar ve ülke puan sıralamasına göre 3. ve 4. takımlar da davet edilmektedir (76).

Başarıyla tamamlanan organizasyondan sonra, 2009 yılında yapılan 51. UEFA Kupası Finali yine İstanbul da Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadyumu'nda Shaktrt Donetsk ve Werder Bremen arasında oynanmıştır (77).

4. 8. 3. Formula 1 Yarışları

Formula 1, Uluslararası Otomobil Federasyonu (FIA) tarafından, bir yıl boyunca her birine Grand Prix adı verilen ve değişik ülkelerde özel yollarda koşulan yarışlardan oluşmaktadır (78).

Formula 1 yarışlarının kökeni 1920'ler ve 1930'lar da yapılan Avrupa Grand Prix motor yarışlarına dayanmaktadır. Bu alanda yapılan İlk dünya şampiyonası 1950 yılında İngiltere'nin Silverstone pistinde yapılmıştır. Üreticiler için şampiyona ise 1958 yılında yapılmaya başlanmıştır (78).

Uluslararası arenada önemli yer tutan bu şampiyonaya ev sahipliği yapmak için 2003 yılında organizasyon için gerekli tesisin inşasına başlanmıştır. Yaklaşık 300 milyon dolar gibi büyük bir bütçeyle 21 Ağustos 2005 yılında tamamlanan tesis aynı yıl düzenlenen organizasyona ev sahipliği yaparak Türkiye Cumhuriyeti tarihinde önemli bir spor organizasyonuna imza atmıştır. Yedi yıl boyunca yarış takviminde yer alan İstanbul Grand Prix'i 2011 yılında düzenlenen organizasyondan sonra yarış bedeli konusunda anlaşılammaması üzerine 2012 yarış takviminden çıkarılmıştır. Bu sebeple tesis açık artırma usulü ile yıllık 3 milyon lira muhammen bedelle 10 yıllığına kiraya verilmesi kararlaştırılmıştır (79).

4. 8. 4. XXIII. Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları (2005 – İZMİR)

Üniversite Oyunları (Universiade), uluslararası üniversite sporları federasyonu (FISU) tarafından organize edilen, kış ve yaz oyunları olarak her 2 yılda bir farklı kentlerde düzenlenen spor organizasyonudur.

1949 yılında kurulan FISU'nun amblemindeki U harfi Üniversite kelimesini, altında yer alan değişik renkteki yıldızlar ise beş kıtayı temsil etmektedir. FISU Ulu-

sal Üniversite Sporları Federasyonlarının 134 üyesinin temsil edildiği bir Genel Meclisten oluşmaktadır. Genel Meclis FISU'nun ana idari organıdır. Düzenlenen organizasyonların yürütülmesi için 4 yıl görevde kalacak bir icra kurulu kurulmaktadır. Ayrıca, 10 daimi komisyon uzman oldukları alanlarda, görevin kolaylaştırılması amacı ile icra kuruluna danışmanlık yapmaktadır (80).

Yaz oyunlarında müsabakalar on zorunlu dal ile ev sahibi kentin seçeceği en fazla 3 isteğe bağlı spor dalında yapılmaktadır. Zorunlu dallar şöyledir;

- Atletizm
- Basketbol
- Durgun Su Sürat Yarışı (Flatwater)
- Eskrim
- Futbol
- Jimnastik
- Yüzme
- Atlama
- Sutopu
- Tenis
- Voleybol (81).

Kış Oyunları'nda ise altı zorunlu ve ev sahibi ülkenin seçeceği en fazla iki isteğe bağlı spor dalında müsabakalar gerçekleştirilmektedir. Zorunlu dallar şöyledir;

- Alp disiplini
- Kuzey disiplini
- Buz hokeyi
- Sürat pateni
- Biatlon
- Artistik patinaj (81).

Bu önemli organizasyon 11 - 21 Ağustos 2005 tarihinde İzmir kentinde düzenlenmiştir. Düzenlenen organizasyona 44 ülkeden toplam 9.500 sporcu katılmıştır. 14 spor dalında yapılan 196 yarışma sonunda Türkiye toplam 27 madalya alarak ilk 20 madalya sıralamasında 8'inci olmuştur (82).

Ayrıca uluslararası arenada büyük öneme sahip organizasyonun gerçekleştirileceği tesislerin yapılması ve hazırlanması için 70.988.322 TL yatırım yapılmıştır (27).

4. 8. 5. Basketbol Büyük Erkekler Dünya Şampiyonası (2010 - İSTANBUL)

Basketbol Dünya Şampiyonası, ulusal erkek basketbol takımlarının 4 yılda bir katıldığı Dünya Turnuvası'dır. Organizasyon Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından düzenlenir. Bayan takımları için de yapılan organizasyon erkek takımların etkinliği ile aynı yıl, fakat başka bir ülkede düzenlenmektedir (83).

1932 yılında Cenevre'de kurucu üyeler olan Arjantin, Çekoslovakya, Yunanistan, İtalya, Letonya, Portekiz, Romanya ve İsviçre öncülüğünde hayat bulan FIBA, iki yıl sonra Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından tanınmıştır.

FIBA, 1950 yılından bu yana erkekler Dünya Şampiyonası'nı, 1953'ten bu yana da Kadınlar Dünya Şampiyonası'nı düzenlemektedir.

FIBA, Dünya basketbolunun en üst düzey yönetim organıdır. Uluslararası basketbol yarışmalarının yönetim sorumluluğu FIBA' dadır. Daha önce bilindiği haliyle Fédération Internationale de Basketball Amateur, 1989 yılında resmi isminden Amatör kelimesini çıkartmış ancak kısaltmasını aynen korumuştur.

213 ulusal basketbol federasyonu FIBA üyesidir. 1989 yılından itibaren FIBA Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Okyanusya olmak üzere beş bölgeye ayrılmıştır (83).

Dünya çapında büyük ilgi gören organizasyonun 16. Şampiyonasını, 28 Ağustos ve 12 Eylül 2010 tarihleri arasında Türkiye'de düzenlenmiştir (84).

4. 8. 6. XI. Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları - EYOF (2011- TRABZON)

EYOF ilk kez 1987'de Hollanda Milli Olimpiyat Komitesi'nin 75. Kuruluş kutlamaları için düzenlenmiştir.

Avrupa Gençlik Yaz Olimpik Oyunları (EYOF) ilk kez 1991 yılında 32 ülkenin katılımı ile Belçika'nın, Brüksel kentinde yapılmıştır. Yaz ve kış festivalleri

olarak 2 yılda bir düzenlenen organizasyonun ilk kış festivali ise 1993 yılında İtalya'nın Aosta kentinde yapılmıştır (85).

Avrupa Olimpiyat Komitesi (EOC) tarafından örgütlenerek gerçekleştirilen organizasyonun 11.'si ise 2011 yılında 23 – 30 Temmuz 2011 tarihleri arasında Türkiye'nin Trabzon kentinde düzenlenmiştir. Organizasyona 49 ülkeden 14 – 17 yaş arası toplam 3.300 sporcu katılmıştır. Organizasyonda en çok sporcu ile (140) temsil edilen ülke ise Türkiye olmuştur (86).

Organizasyon için, oyunlar koordinatörlüğü 74.000.000 TL harcamıştır (87).

4. 8. 7. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları (2011 – ERZURUM)

Son olarak 25.'si düzenlenen Üniversite Kış Oyunları, 26 Ocak 6 Şubat 2011 tarihlerinde, Türkiye'de Erzurum kentinde düzenlenmiştir. 11 dalda yarışmak üzere 57 ülkeden yaklaşık 3500 sporcu mücadele etmiştir (88).

Tablo 4. 4: 2011 Erzurum Kış Oyunları Kapsamında Tesislere Yapılan Harcamalar (Bin TL)

Proje Adı	Başlama - Bitiş Tarihi	Yatırımlar
Buz Pateni Salonu Ve Antrenman Salonu (3000) Seyircili	2008-2010	27.338
Konaklı Kayak Bölgesi Tesis	2008-2010	87.852
Hıms Boğazı Kayak Bölgesi Tesis Yapımı	2008-2010	40.532
Nordich Ve Biathlon Merkezi Yapımı	2008-2010	18.066
5 Adet Atlama Kulesi Ve Yapımı Çevre Düzenlemesiyle Birlikte	2008-2010	85.676
Buz Hokeyi Salonu	2008-2010	10.307
Curling Salonu	2008-2010	12.562
Basın Merkezi Yapımı	2009-2010	2009 Yılı 4000 TL 2010'da Atlama Kulesine Aktarıldı
Muhtelif İşler (Cemal Gürsel Stadyumu Modern+Basın Merkezi Vb)	2010-2010	38.878
Biten İşler (2000 Seyircili Buz Pateni Salonu)	2006-2008	6.566
Erzurum Üniversiad – 2011 Kış Oyunları 2006-2010		Toplam
		327.767

Kaynak: BDP Diyarbakır Millet Vekili Altan Tan'ın Gençlik ve Spor Bakanlığına 10.05.2012 Tarih ve B. 20.0.ÖKM. 0.00.00.00/313 sayılı Yazılı Soru Önergesi ve GSB'nin Cevabı.

4. 9. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi

Beden eğitimi, insanın beden sağlığını ve becerilerini geliştirmeye yönelik dala denir. Eğitimin amacı nitelikli insan gücü yetiştirmektedir. Nitelikli insan gücü de bedenlen, ruhen, zihnen ve sosyal anlamda sağlıklı ve yeterli olmayı gerektirir. Multidisiplener özelliğe sahip spor da bu özelliklerin kazanılmasında önemli rol oynamaktadır.

Ayrıca, bir ülkenin geleceği bilgi donanımlı, verimli, üretken, kısaca nitelikli olarak yetiştireceği genç nesillere bağlıdır. Spor, eğitim ile ilişkilendirirken beden eğitimi kavramıyla beraber düşünmek doğru bir yaklaşım olarak kabul görmektedir. Çünkü beden eğitimi ile spor birbirini tamamlayan olgulardır.

Dünyada, Okullara beden eğitimi derslerini koyan ilk ülke 1814'de Danimarka olmuştur. Türkiye ise, 1919 yılında Selim Sırrı Tarcan ile başlayan modern beden eğitimi ve spor eğitimi açılan bir salonla başlamıştır (89). 1. 2. 2005 tarih ve 25714 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Spor Liseleri Yönetmeliğiyle ilk olarak 2004 – 2005 lise düzeyinde Erzurum, Malatya, Sivas ve Uşak illerinde eğitime başlamıştır. Daha sonra, 16. 6. 2009 tarih ve 27260 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesiyle spor liseleri yönetmeliği kalkmış ve spor liselerinin adı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri olarak değiştirilmiştir (90). 2012 yılı itibariyle Türkiye genelinde bu eğitimi veren 91 Spor Lisesi bulunmaktadır (91).

Beden eğitimi ve spor sadece lise düzeyinde değil, yüksek öğretim düzeyinde de önemli gelişmeler kaydetmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) kurulmadan önce beden eğitimi ve spor alanında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Eğitim Enstitüleri'nde ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak da Spor Akademileri'nde eğitim ve öğretim verilmiştir.

1982 yılından sonra YÖK'ün kurulmasıyla tüm yüksek öğretim kurumlarının tek çatı altında toplanarak tek elden sevk ve idare edilmesi anlayışına dayalı olarak, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi de YÖK çatısı altında hizmet veren üniversitelerce yürütülmeye başlamıştır. 2010 yılı itibariyle Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi 59 üni-

versitede hizmet vermektedir (92). Bu 59 üniversitenin 41'nde ise Spor Yönetimi bölümü bulunmaktadır.

Bu durum beden eğitimi ve spor alanında, sadece gerekli olan araç, gereç, saha ve malzeme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik gelişmeler olmamış, eğitilmiş ve yetişmiş insan gücüne de önem verilmiştir. Böylece, beden eğitimi ve sporun eğitimi de belirli bir disiplin altına alınarak, beden eğitimi ve sporun bir bilim dalı olduğu gerçeği fiilen hayata geçirilmiş ve devlet sporun yönetiminde direk etkili olan spor yöneticilerinin yetiştirilmesi için gerekli alt yapının oluşturulmasını düşünmüştür.

5. TARTIŞMA

Bu araştırma 1990 – 2010 yılları arasında, Türkiye’de spor yönetiminde meydana gelen mevzuat ve sayısal gelişmelerin tespiti ile ilgili olması nedeniyle tartışma, ağırlıklı olarak bulgular içerisinde yapılmıştır. Çünkü konu ile ilgili aynı dönemi kapsayan başka bir araştırma bulunmamaktadır. Ancak geçmiş döneme ait yapılan çalışmalar olmuştur ve yer yer de bu çalışmalara atıfta bulunulmuştur.

5. 1. Mevzuatta Spor

1990 – 2010 yılları arasında Türkiye’de, anayasal olarak bir değişiklik yapılmış ve 17. 03. 2011 tarihli bu değişiklikle, sporun sevk ve idaresinde tahkim kurulu oluşturulması öngörülmüş ve özellikle spor faaliyetlerinin yönetimi ve disiplinine ilişkin kararların alınmasında anılan kurulu yetkili kılmıştır (Bkz s. 13). Bu anlamda sporla ilgili faaliyetlerde meydana gelen aksaklıkların yine spor ortamında çözülmesi sağlanmak istenmiştir. Kararların kesin olması ise, sporda yönetimin fiilen sporun yapıldığı ortamlarda ve sporla doğrudan ilgili kişilerce yapılması, spor yönetiminde demokratikleşme bakımından önemli bir gelişme olarak kabul edilebilir.

Devlet sporun sevk ve idaresinde kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde çıkararak, vatandaşlarına daha çok ve etkili spor yaptırmak istemiştir. Bu anlamda 4 kanun ve 1 de kanun hükmünde kararname çıkarmıştır (Bkz EK 2). Devlet mevzuatında oluşturduğu bu değişikliklerle ülkede büyük çaplı spor organizasyonlarının yapılmasını, müşterek bahis oyunlarının yeniden disipline edilmesini, başarılı sporculara aylık bağlanmasını ve bu aylıkların kriterlerini belirleyerek ödül konusunda yeni bir disiplin anlayışına gitmesi, sporda şiddet konusuna yeni bir anlayış getirerek, spor ortamlarında meydana gelen ve gelebilecek kanun dışı davranışları önlemek ve daha emniyetli ortamlarda sporun yapılmasını sağlamak için il ve ilçe spor güvenlik kurullarını oluşturmuş, bütün bunların daha etkili ve düzenli yapılmasını sağlamak için de Gençlik Ve Spor Bakanlığı’nı kurmuş, gençlik ve spor hizmetlerini ayrı genel müdürlük altında yürütmeye karar vermiştir. (Bkz. EK 7.)

Devlet yukarda anılan ve kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle oluşturmak istediği bu gelişmeleri, daha çok vatandaşına spor yaptırmak için, spor ortamlarında güvenliğin olmasını önemli görmüş olması pozitif bir gelişme kabul edilebilir. Özellikle büyük spor organizasyonlarının Türkiye’de yapılmasını kanuna bağlayarak,

bu anlamda ne kadar ciddi ve kararlı olduğunu da ifade etmiş ve bunu da hayata geçirmiştir. Durum, devletin genel politikaları ile de paralellik arz etmiştir. Diğer bir ifadeyle devlet, büyük spor organizasyonların Türkiye’de yapılmasını isteyerek dünya spor ortamında söz sahibi olmak istediğini ifade etmiş ve bunu da yaptığı çeşitli organizasyonlarla hayata geçirmiştir.

Devlet vatandaşına daha çok ve etkili sporu nasıl yaptıracağı konusunda çıkarmış olduğu kanunların yanı sıra yönetmelikler de çıkarmıştır. Türkiye’de sporla ilgili toplam 107, araştırmanın kapsadığı yıllar içerisinde de toplam 84 yönetmelik çıkmıştır. (Bkz. s. 18) Sayısal olarak bakıldığında zaman Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan 1990 yılına kadar 67 yıl geçmesine rağmen sporla ilgili toplam 12 yönetmelik çıkartılmış iken, araştırmaya konu olan 20 yıl içerisinde 84 yönetmelik çıkartılmıştır. Bu sayısal farklılık bile, 1990 – 2010 yılları arasında spora verilen önemin göstergesi olarak ortaya sermektedir.

1990 – 2010 yılları arasında çıkartılan 84 yönetmelikten ilki 1990 yılında çıkarılan Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği’dir. Devlet bu yönetmelikle, illerde spor faaliyetlerinin yürütülmesi için ilgili temsilcilere yetki ve sorumluluk vererek, sporun mahalli bir hizmet olduğunu ve yerinden ilgili kişilerce sevk ve idare edilmesi gerektiğini hayata geçirmiştir. Ayrıca, düzenlenen sportif faaliyetlere yarışmacı olarak katılan amatör sporcuların, spor ortamında ve esnasında istenmeyen davranışların yapılması durumunda gerekli cezaların belirlenmesi için çıkarılan ceza yönetmeliği, rekabet eşitliğini bozacak doping maddelerinin kullanılmasını yasaklayan ve sporcu sağlığının korunması ve amatör sporun gelişmesine katkı sağlaması konusunda önemli bir gelişmedir. Böylece devlet sporun sevk ve idaresini kanuna uygun kurallara göre yönetmek isterken, sporun asli yürütücüleri olarak kabul edilen sporcuları da disiplin etmek istemiş, haksız rekabeti cezalandırmıştır (Bkz. s. 19 - 20).

Devlet, sporun sevk ve idaresi ve spor faaliyetlerin arttırılması konusunda, spor kulüplerinin teşkil görev ve yetkileri ve spor kulüplerine yapılacak yardımın belirlenmesi, federasyon başkanlarının seçimi, gençlik ve spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, spor faaliyetlerinde sponsorluk kurallarını tespiti ile ilgili konuları da yönetmeliklerle disiplin altına almıştır (Bkz s. 21 – 24). Bu durumda devlet, sporu ve

sporun sevk ve idaresini önemsemiş ve bunun için gerekli yasal düzenlemeleri de beraberinde yürürlüğe koymuştur.

Bu yapılanmayla beraber devletin, ülkede düzenlenecek gençlik ve spor organizasyonları için özel hesap ayırması, başarılı sporculara aylık bağlanması ve devlet sporcusu unvanı verilmesi hakkında çıkarmış olduğu yönetmelikle de (Bkz. s. 24, 25) sporda başarıyı geliştirmek ve daha çok vatandaşa spor yaptırmak istemesi, ülke sporu adına olumlu bir gelişme olarak kabul edilebilir. Devlet bu tedbirleri almakla kalmamış, sporcu eğitim merkezlerinde faaliyetlerin yürütülmesini de kurallar altına almıştır. Bunun için 2010 yılında Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği çıkartılarak (Bkz. s. 25) sporcu eğitim merkezlerinin faaliyetlerinin nasıl yürütüleceğine açıklık getirmiştir.

Devletin, sporla ilgili her alanda yapılan uygulamaları çıkardığı yönetmeliklerle kayıt ve disiplin altına alması, hizmetlerin tüm vatandaşlara standart ve eşit ölçülerde sunmak istemesi ve böylece daha çok vatandaşa spor yaptırmak istemesi, ilkeli bir yönetimin gereği olarak önemli ve olumludur. Zaten demokratik ve hukukun üstünlüğünü öngören bir yönetim anlayışının gereği de budur.

5. 2. Hükümet Programında Spor

Spor yönetimi, ülkenin yönetiminde yetkili olan hükümetlerin programlarında da yer almıştır. Cumhuriyet tarihinden 2012 yılına kadar toplam 61 hükümet kurulmuştur. Ancak, bu hükümetlerden 15'i araştırma konusunu kapsayan yıllar içerisinde kurulmuştur (Bkz. s. 26). Sporun gelişiminde önemli bir parametre olan hükümet programlarının birçoğunda sporla ilgili ifadeler yer verilmiştir.

Araştırmanın başlangıç noktası olan 1990 yılında kurulan Akbulut hükümeti, sporda, gençlerin ruh, fikir ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak tedbirlerin alınmasını hedeflemiştir (Bkz. s. 26). Akbulut hükümetinden sonra göreve gelen Yılmaz hükümeti ise, tesisleşmenin önemini vurgulamıştır. Bunun için sporun mahalli bir hizmet olduğunu ve mahallinden sevk ve idaresini ön plana çıkarmıştır. Ayrıca, sporcu yetiştirmeye yönelik olarak, spor dallarına göre yetenek tespiti yapılmasını da öngörmüştür (Bkz. s. 26 – 28).

Bu gelişme Anavatan Partisi'nin ülke yönetimindeki genel politikalarıyla da uyum göstermektedir. Zaten, genel yönetimin bir alt birimi olan spor yönetimi, genel yönetime ve onun politikalarına paralellik göstermesi doğaldır.

I. Yılmaz hükümetinden sonra göreve gelen VII. Demirel Hükümeti de tesisleşme konusuna önem vermiş, ancak bu tesislerin bölge nüfusunun, sosyal yapısının ve sporcu potansiyelinin göz önünde bulundurularak iklim şartlarına uygun şekilde yapılmasını öngörmüştür (Bkz. s. 28).

VII. Demirel hükümetinin, yapılacak olan spor tesislerinin özellikle coğrafi yapı ve iklim şartlarının göz önünde bulundurularak yapılmasının öngörülmüş olması, zaten kıt olan mahalli kaynakların en etkin ve verimli bir şekilde kullanılmak istenmesinin bir ifadesi olarak görmek mümkündür. Gerçekten coğrafi yapı ve iklim itibariyle büyük farklılıklar gösteren Türkiye'de, bu anlayışı, mahalli imkânları azami derecede verimli olarak kullanmak, rasyonel yönetimin de gereğidir

VII. Demirel hükümetinden sonra aynı siyasi partiyle (Doğru Yol Partisi) ülkenin yönetimine gelen, Çiller hükümetlerinin ilkinde spor, gençliğin gelişimine katkı sağlaması açısından önemli görülmüş, ancak diğer iki hükümette de spor konusuna yer verilmemiştir. İkinci ve Üçüncü Çiller hükümetlerinin programlarında spora yer verilmemesi, birinci hükümet programında sporla ilgili konuların aynen devam ettirileceği anlamında değerlendirilebilir (Bkz. s. 28). Bu nedenle Çiller hükümetleri, özellikle gençliğin yetiştirilmesinde sporu, önemli bir eğitim vasıtası olarak görmüş ve politikalarını da bu anlayışa göre geliştirmiştir.

Çiller hükümetlerinden sonra göreve gelen Erbakan hükümeti ise, sporun gelişimine katkıda bulunacak şekilde önemli bir yenilik getirmemiştir (Bkz. s. 29). Bu durumu aynı koalisyon içinde ve birbirinin devamı niteliğinde olan iki hükümetin, spor politikalarında da aynı anlayışa dönük uygulamaları benimsemiş olması olarak değerlendirmek mümkündür.

1990 yılı öncesi üç hükümet kuran Bülent Ecevit, araştırmaya konu olan yıllarda da iki hükümet kurmuştur. IV. Ecevit hükümeti spora programında yer vermemiştir. V. Ecevit hükümetinde ise, yerel yönetimlerin il, ilçe ve semtlerde her yaştan vatandaşın kullanabileceği ücretsiz spor alanlarının yapılmasına ön yönelik ifadelere yer verilmiştir (Bkz. s. 29 - 30). 1990 öncesi kurulan Ecevit hükümetlerine benzer

bir uygulamayı öngören hükümet, yine sporun sosyal bir hizmet olduğunu ve vatandaşlara ücretsiz olarak sunulması gereğini ön plana çıkarmıştır.

Ecevit hükümetinin ardından ülkeyi son on yıl yönetecek olan AKP hükümetlerinin ilki olan Gül hükümeti göreve gelmiştir (Bkz. s. 30). Kıssa bir süre görevde kalan Gül hükümeti sporun yönetiminde ilk defa devletin denetleyici ve koordine edici rol üstlenmesi gerektiğini, buna karşılık hizmetlerin gönüllü kuruluşlar ve özel sektör ile yerel yönetimlerce yapılmasını öngörmüştür.

Adalet ve Kalkınma Partisi spor politikalarına uyumlu bir program olan Gül hükümeti Programı, anılan partinin sporun sevk ve idaresine nasıl bakılması ve nasıl uygulanması gereğinin de sinyallerini vermiştir. Bu anlamda sporun sevk ve idaresinde sporu yapanların yetkili olması, devletin ise sadece denetim rolünü üstlenmesi anlayışı kabul edilmiştir. Bir anlamda, gelişmiş demokratik ülke yönetimlerine uyumlu bir yönetim anlayışı kabul edilmiştir.

Gül hükümetinden sonra siyasi istikrarın sağlandığı ve üç dönem üst üste ülke yönetiminde görev alan Erdoğan hükümetleri göreve gelmiştir. (Bkz. s. 31).

I. Erdoğan Hükümeti 2003 – 2007 yıllarında görev almıştır. Programında sporla ilgili olarak değişen ve gelişen dünya şartlarının dikkate alınarak spor politikası oluşturulacağı, küreselleşen dünya şartlarına ayak uydurulması gerekliliğinden ötürü sporda da bu durumu dikkatte alarak yeni bir spor politikası oluşturulacağı ifade edilmiştir (Bkz. s. 31 - 32).

I. Erdoğan hükümeti ile oluşturulması düşünülen spor politikası yönetim anlayışında bir takım yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Değişen ve gelişen dünya düzeninde globalleşmede gerekli yerini alma çabasıyla her yönüyle gelişmek isteyen Türkiye Cumhuriyeti spor yönetiminde ciddi gelişmelerin yaşandığı bilinmektedir. Meydana gelen bu gelişmelerin temeli Avrupa Birliği uyum sürecinin etkili olduğu düşünülebilir.

II. Erdoğan hükümeti 2007-2011 tarihlerinde yeniden göreve gelmiştir. Bu hükümetinde spor politikasıyla ilgili olarak hükümet programında herhangi bir ifadeye yer vermemiştir (Bkz. s. 31 - 32).

Halen devam eden III. Erdoğan hükümeti 2011 yılında yapılan genel seçimlerle bu göreve tekrar gelmiş ve programında spor yapma kültürünün benimsenmesi gerekliliğini ve sporun gündelik hayatın bir parçası haline getirmiş nesillerin yetiştirilmesinin önemi vurgulamıştır. Spor sadece boş zaman olarak değil sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da bir aracı olarak görmüştür (Bkz. s. 31 - 33).

I. Erdoğan hükümetinde bahsedilen ciddi gelişmelerin vücut bulduğu III. Erdoğan hükümetinde sporun sevk ve idaresinde yapısal olarak değişikliğe de gidilmiştir. Bu hükümet döneminde yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı sporun yönetimden sorumlu, gençlik ve spora ait müstakil bir bakanlık olarak meydana gelen bu gelişme, gençlik ve sporun aynı çatı altında ancak ayrı müdürlüklerce yönetilmesi ve böylece her iki taraf için kendi gelişmelerini sağlamasında ya da sorunlarını çözmesinde önemli bir yapısal gelişme olarak değerlendirilebilir.

III. Erdoğan hükümetinde programda bahsedilen spor kültürünün oluşturulması daha çok vatandaşa spor yaptırılması açısından gerekli ve önemlidir. Zaten meydana gelen yapısal değişiklikle bu durumun alt yapısının oluştuğunu söylemek mümkündür.

5. 3. Siyasi Parti Programlarında Spor

1990 ile 2010 yıllar arasında ülkenin yönetiminde 9 siyasi parti etkin rol oynamıştır (Bkz. s. 32).

1990 yılında Turgut Özal'dan sonra Anavatan Partisi ile Akbulut ve Yılmaz hükümetleri ülke yönetiminde görev almıştır. Anavatan Partisi, programında sporu gençliğin gelişimi için bir araç olarak görmüş ve sporun sadece okul içinde değil okul dışında da yapılması gerekliliğini düşünmüştür. Bunun için spor alanlarının yapılmasına öncelikle önem vermiştir (Bkz. s. 33).

Sporun yaygınlaştırılmasından önce sporun yapıldığı alanların hem nitelik hem nicelik olarak yeterli olması açısından bu durum önem arz etmektedir.

Daha sonra ilk olarak Demirel ve sonra Çiller hükümetleriyle göreve gelen Doğru Yol Partisi ülke yönetiminde etkin siyasi parti olmuştur. DYP'nin hükümet olduğu süreçlerde hükümet programlarında sporla ilgili ifadeler yer almasına karşın parti programında sporla ilgili herhangi bir ifade yer almamıştır (Bkz. s. 33).

Siyasi sahnede 1996 ile 1997 yılları arasında Erbakan hükümeti olarak görev alan Refah Partisi'nin programına ulaşamamıştır.

Siyasete 2008 yılında kurulmasıyla giren Barış ve Demokrasi Partisi şimdiye kadar hükümet kuramamış ve 2009 yılında yapılan seçimde de meclise girememiştir. Ancak, Demokratik Toplum Partisinin (DTP) Milletvekillerinin BDP'ye geçmesiyle mecliste grup kuracak sayıya ulaşmış TBMM'ye girmiştir (Bkz. s. 34). BDP parti programında spor konusuna pek fazla yer vermemiş, sporu bir gösteri aracı olarak görmüş ve bunun için şehir merkezlerinde fuar ve festivaller yapılarak bu düşüncenin hayata geçirilmesini öngörmüştür (Bkz. s. 34). Durumu, sporun rekreatif bir faaliyet içinde değerlendirilmesi gerektiği ve sportif faaliyetlerin de bu anlayışa uydurularak yapılması gereği şeklinde değerlendirmek de mümkündür.

Ecevit'in mensubu olduğu Demokratik Sol Parti Programı'nda, vatandaşların spora daha fazla zaman ayırmasını sağlayacak tedbirlerin alınmasını bunun için devletin spora daha fazla kaynak ayırmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca, engelli vatandaşların spor olanaklarından daha fazla yararlanmaları için gerekli önlemlerin alınmasını ifade etmiştir (Bkz. s. 34 - 35).

Birçok koalisyon hükümetinde yer alan Milliyetçi Hareket Partisi 2009 yılında yeni parti programını yayınlamıştır. Programında sporun geliştirilmesi için teknolojik gelişmelerin takip edilmesiyle birlikte, sporda insan unsurunun da önemi vurgulamıştır. Özel sektör kuruluşlarının amatör spor faaliyetlerini daha fazla desteklemesi ve bunun için devletin özendirici önlemlerin alması gereği vurgulamıştır (Bkz. s. 35).

Sosyaldemokrat Halkçı Partisi de MHP gibi birçok koalisyon hükümetinde yer almıştır. Ancak DYP gibi SHP de parti programında sporla ilgili olarak herhangi bir ifadeye yer vermemiştir (Bkz. s. 36).

CHP parti programında spora geniş bir şekilde yer vermiştir. Sporun yaygınlaştırılmasına önem veren CHP bunun da okullar aracılığı ile gerçekleştirilmesini vurgulamıştır (Bkz. s. 36 – 38 arası).

Son dönemde siyasi sahnede istikrarlı olarak görevini sürdüren AKP, Gül hükümeti ve Erdoğan hükümetleriyle ülke yönetimini sevk ve idare eden siyasi partidir. AKP programın da spora geniş ve ayrıntılı ifadelerle yer vermiştir (Bkz. s. 38 –

38). Spor yönetiminin mahalli idarelerce denetleme görevini yapmasını ön plana çıkararak sportif hizmetlerin yerine getirilmesini öngörmüştür.

Genel olarak siyasi partilerin programlarına bakıldığında, ülkeyi yönetme erkini ellerine aldıkları zaman, sportif alanda nasıl bir yol yöntem ve usul izleyeceklerinin ifade edildiği görülmektedir. Anılan siyasi partiler içerisinde yönetime gelenler, hükümet programlarında, siyasi parti programlarında öngörülen uygulamaların aynı-sına yer vermeleri bunun bir göstergesi olmuştur.

5. 4. Kalkınma Planlarında Spor

Kalkınma planları, genel olarak hangi hükümet ve bu hükümeti oluşturan parti ya da partilerin, parti ve hükümet programlarını yansıtır. Dolayısıyla 1990 – 2010 yılları arasında hazırlanan Kalkınma Planları da, hazırlanma döneminde iktidar olan parti ya da partilerin hem parti programlarını hem de hükümet programlarını yansıtmıştır (Bkz. s. 39).

5. 5. Bütçelerde Spor

Devletin 1990'dan 2010 yılına kadar spora ayırdığı para, araştırmanın bulgular kısmında (Bkz. Tablo 4. 1) verilmiştir.

Tabloya göre ilk dikkat çeken durum, bütçeden spora ayrılan parada (2005 ve 2006 yılları hariç) sürekli bir artış olmasıdır (Bkz. Tab lo 4. 1). Bu artış sadece sporda değil, diğer kalemlerde de olmuştur. Büyüyen ve gelişen bir ülke olarak, bütçelerde meydana gelen bu parasal artışı doğal olarak karşılamak lazımdır. Ancak hangi alana ve hangi oranda bütçe ayrıldığının asıl miktarını ölçmek için, Konsolide Bütçe'ye ve bunun içinde spora ayrılan paya bakmak gerekir.

Spora ayrılan pay Konsolide Bütçe içerisinde, yıllık bütçe artışı, spora ayrılan para oranında olmamıştır. Tabloya bakıldığında, Konsolide Bütçe içerisinde spora ayrılan pay, yıllar itibariyle % 0.13 ile (1999, 2000, 2001) % 0.38 (1990) aralığında gerçekleşmiştir (Bkz. Tablo 4. 1).

Tabloda, sporda yapılan harcamanın Konsolide Bütçe içerisindeki oranı, yılsonu ödeneği oranıyla paralellik göstermektedir. Harcama oranlarının, yılsonu ödeneğine göre birkaç puan düşük olduğu, bazı yıllarda da birebir benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Yılsonu ödeneğiyle, harcanan paranın arasında bulunan farkları,

devletin spora ayırdığı paranın haricinde gerçekleştirdiği cari harcamaların yıllar itibariyle farklılık göstermesinden kaynaklandığı şeklinde değerlendirmek mümkündür.

Spora ayrılan ödeneğin 1990 yılında en çok orana sahip olmasının nedeni, anılan yılda sporda tesisleşmenin ciddi bir hız kazanmasını sağlayan en önemli etken, Akaryakıt Fonu olarak kabul edilebilir (2). Çünkü 1990 yılında Konsolide Bütçe içerisinde yılsonu ödeneğine ayrılan oranın bir daha yakalanamaması ve adı geçen yılda ayrılan orana en yakın oranın 1991, 1992 yıllarında olması (Bkz. Tablo 4. 1) bu düşüncüyü destekler niteliktedir.

2010 yılındaki Konsolide Bütçe içerisindeki yılsonu ödeneğinin 1991 ve 1992 yıllarıyla aynı oranda olması ise, AB'ye uyum sürecinin yaşanması ve bu uyum sürecinde ülke genelinde yapılan düzenlemelerin spora da yansımaları ve bu uygulamalar için parasal ihtiyaçların artması, spora ayrılan ödeneğin de artmasına neden olarak yorumlanabilir.

5. 6. Spor Tesisleri

Araştırmanın kapsadığı yıllar içerisinde 1990 ve 2000 yıllarındaki spor tesisleri sayılarının tespiti konusunda, ilgili kuruluşun (GSB) 2000'li yıllarda otomasyon sistemine geçmesinden dolayı, verilerin toplanmasında belirli bir kesinti meydana gelmiştir (Bkz. Ek. 1).

2001 ile 2010 yıllarındaki spor tesislerinin sayısal verileri, araştırmanın Bulguları kısmında (Bkz. Tablo 4. 2) verilmiştir.

Anılan tabloda, kategorize edilen tesis türlerinde ilk dikkat çeken durum, açık ve kapalı yüzme havuzu sayılarındaki artışın yaklaşık üç kat artmasıdır (Bkz. Tablo 4. 2). Tabloda yer alan diğer tesis türlerinin sayılarında herhangi bir dikkat çekici artış bulunmazken yüzme havuzlarında böyle bir artışın olması, hükümetlerin tesisleşme konusuna daha nitelikli tesislerin yapımına önem vererek vatandaşlara sürekli ve konforlu ortamlarda spor yaptırmak istemesinden kaynaklanmış olabilir. Bu anlamda 1991 yılında açık ve kapalı toplam yüzme havuzu sayısı 41 iken (2), 2010 yılında bu sayı 149'a ulaşmıştır. 2001 yılında 6180 olan açık spor sahaları sayısı ise, 2010 yılında 6573'e ulaşmıştır (Bkz. Tablo 4. 2).

Ancak, açık spor sahalarındaki (Basketbol, Voleybol, Hentbol ve Tenis) artışın yüzme havuzlarındaki artış düzeyinde olmaması, devletin bu tesisleri ya yeterli görmüş olmasından ya da vatandaşlarına daha nitelikli ortamlarda spor yaptırmak isteyişinden kaynaklanabilir.

Ayrıca, 2001 yılı ile 2010 yılları arasında (15 adet) inşa edilen (Bkz. Tablo 4. 2) stadyumlar sayıca pek fazla artış göstermese de, stadyumların maliyet itibariyle yüksek düzeyde yatırım gerektirmelerinden dolayı, değerlendirmenin sayılardaki artış ile değil de, bu tesislere harcanan para miktarı ile yapılmasında yarar vardır.

Ayrıca, devletin İzmir ilinde 2005 yılında yapılan Dünya Üniversiteler Yaz oyunları, kış sporları ve buna bağlı olarak Erzurum ilinde 2011 yılında düzenlenen Dünya Üniversiteler Kış Oyunları, 2011 yılında Trabzon ilinde yapılan 11'inci Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları ve yapımı için harcamış olduğu para miktarının yaklaşık olarak toplam 145 000 000 TL olması (Bkz s. 52 – 55 arası), kapasitesi ve maliyeti büyük spor tesisleri ve bu tesislerde yapılan kapsamlı spor organizasyonlarına önem vermesinin ve böylece uluslararası spor ortamında saygın bir yer edinmek isteyişinin bir ifadesi olarak kabul etmek mümkündür. Devlet yapımı 2005 yılında tamamlanan İstanbul Grand Prix'i için 300 000 000 \$ ABD harcaması da (Bkz. s. 52), yukarda yapılan tartışmayı doğrular mahiyettedir.

5. 7. Sporcu ve Spor Adamı

Bu konu ile ilgili verilerinin toplanmasında, 1990 ile 2000 yılları arasında, sporda meydana gelen gelişmelerin otomasyon kayıtlarının tutulması ve kayıtların dijital ortama kaydı süreci nedeniyle istenilen sayısal verilere ulaşılamamıştır (Bkz. Ek. 1).

Ancak, 2001 ile 2010 yıllarındaki sporcu ve spor adamlarının sayısal verileri de araştırmanın Bulgular kısmında yer almaktadır (Bkz. s. 49).

Anılan tablodan (Tablo 4. 3) anlaşıldığı gibi sporcu sayıları, lisanslı sporcu sayısı ve faal sporcu sayısı olarak iki şekilde kategorize edilmiştir. Lisanslı sporcu sayısı yıllar itibariyle sürekli bir artış göstermiştir. Ancak faal sporcu sayılarının lisanslı sporcu sayıları içerisindeki oranının düşük olması dikkat çekmektedir. Durumu, birden çok spor dalında lisansı olan sporcuların, sadece bir spor dalında aktif olarak spor yapmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlamak mümkündür. Bu nedenle,

Türkiye’de sporcu gelişimine gösterge olarak lisanlı sporcu sayısı değil faal sporcu sayısına bakmak daha gerçekçi olacaktır.

Tabloda, faal sporcu sayısında 2003, 2006, 2007 ve 2010 yıllarında bir önceki yıllara göre düşüşler dikkat çekmektedir. Faal sporcu sayısının 2003 yılında (151.701) en az olduğu görülmüştür. En fazla faal sporcu sayısına ise 2005 yılında (349.980) olmuştur (Bkz. Tablo 4. 3). Bu sayı 2006 yılında ise 247.726 düşmüştür.

Faal sporcu sayısındaki meydana gelen bu inişli çıkışlı dalgalanmaların, faal sporcu sayısının resmi olarak tespit edilmesindeki kayıtların farklılıklar göstermesinden kaynaklanmış olabilir. Zaten bu ve buna benzer farklılıkları ortadan kaldırmak ve daha doğru resmi ve sayısal verilerin kayıt altına alınması için devlet, 2000 yılından itibaren verilerin kayıt altına alınmasında dijital ortama geçerek meydana gelen aksamaları düzeltmek ve gerçek sayısal verileri kamuoyuna sunmak istemiştir.

Tabloda dikkat çeken bir diğer durum ise antrenör sayısının 2001 ile 2010 yılları arasında yaklaşık 5 kat artışla 19.605’ten 104.619’a çıkmasıdır (Bkz. Tablo 4. 3). Antrenör sayılarındaki artışı 5.987’den 10.498’e ulaşarak yaklaşık % 100 lük bir artışla spor kulübü sayısı izlemektedir.

Spor yönetiminin temel amacının ülke vatandaşına daha fazla spor yaptırmak olduğu düşünüldüğünde, antrenör ve spor kulübü artışında meydana gelen bu durum, sporun tabana yaygınlaştırılması çabalarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Çünkü temelde sporu yaptıran bir mekanizma olarak kabul edilen kulüplerin artması, spor yapmayı düşünen vatandaşların programlı ve eğitilmiş olarak spor yapma olanaklarına kavuşturulmasının da önemli bir göstergesidir. Antrenör sayısının artış ise, sporun daha doğru ve bilimsel olarak yaptırılmak istenmesinin ve buna bağlı olarak daha nitelikli ve çok sayıda sporcu yetiştirilmesinin bir sonucu olarak değerlendirilmek de yanlış olmaz.

5. 8. Türkiye’de Düzenlenen Önemli Spor Organizasyonları

Son yıllarda Türkiye birçok önemli (Üniversite Yaz ve Kış Oyunları, Formula-1 Yarışları, Basketbol Büyük Erkekler Dünya Şampiyonası, UEFA Şampiyonlar Ligi Finali ve UEFA Kupası Finali... vb.) spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmıştır (Bkz. Ek. 6).

Bu organizasyonların Türkiye’de yapılmış olmasını, Türkiye’de büyük spor organizasyonlarının yapılmasının ve böylece sporun hemen her alanda gelişme gösterdiğinin ifadesi olarak kabul etmek mümkündür. Aslında Türkiye’nin anılan büyük ölçekli spor organizasyonları düzenlemesi, asıl hedef olan Olimpiyat Oyunları’nın Türkiye’de de yapılabileceğinin ve devletin bunu en iyi şekilde başarabileceğinin ön bir ispatı olarak değerlendirmek yerinde olur.

5. 9. Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor eğitimi, hem spor liseleri düzeyinde hem de üniversite düzeyinde eğitimlerle sağlanmaktadır. Lise düzeyinde beden eğitimi ve spor eğitimi ilk olarak 2004 – 2005 eğitim öğretim yılında dört ilde pilot uygulama olarak başlamıştır. Bu sayı (2012 yılında) 91’e yükselmiştir (Bkz. s. 57).

1982 yılından itibaren üniversite düzeyinde beden eğitimi ve spor eğitimi verilmeye başlanmıştır. 2012 yılında bu kurumların sayısı 59’a ulaşmıştır. Bu 59 üniversitenin 41’nde spor yöneticiliği bölümü mevcuttur. Türkiye’de beden eğitimi ve sporun eğitimi alanında meydana gelen bu gelişme, sadece sayısal alanda değil aynı zamanda çeşitlilik alanında da meydana gelmiştir. 1982 yılında beden eğitimi öğretmeni yetiştirmeye yönelik olarak verilen eğitim ve öğretim, 2010 yılında beden eğitimi öğretmenliği eğitim ve öğretiminin yanında, spor antrenörlüğü, spor yöneticiliği ve rekreasyon eğitimi ve öğretimi alanlarında da verilmeye başlanmıştır.

Spor alanında meydana gelen bu gelişme devletin beden eğitimi ve spor eğitimine de önemli bir ölçüde değer verdiğinin bir sonucudur. Ayrıca, bu uygulamayla devlet sporu bir bilim dalı olarak kabul etmiş ve sporun bilimsel olarak yapılmasını fiilen hayata geçirmiştir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuç

Bu araştırmada, araştırmanın temeli olan alt problem cümlelerine bağlı olarak sporda mevzuatlar ve sayısal gelişmeler ele alınmıştır. Elde edilen bulguların sonuçları, alt problemlerde yer alan sıralama ya göre aşağıda verilmiştir.

Spor mevzuatında Anayasa’da (1982 Anayasa’sı), 58 ve 59. maddelerinde devletin sporla ilgili ödevleri belirtilmiştir. 17.03.2011 tarihinde 6214/1 maddeyle anayasanın 59. Maddesine “ Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararı kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz” şeklinde bir ek fıkra eklenerek, spor ortamında meydana gelen ve ek fıkroda eklenen suçların yine spor ortamında çözülmesi istenmiştir.

Cumhuriyetin ilanından 2010 yılına kadar Türkiye’de spor mevzuatında yer alan kanun sayısı 8’dir. Bu kanunların sadece 4’ü araştırma kapsamına dâhil yıllar içerisinde çıkarılmıştır (Bkz Ek 2). Devlet, çıkardığı bu kanunlarla uluslararası düzeyde önemli sportif faaliyetlerin Türkiye’de de yapılmasını ön görmüştür. Bu faaliyetleri daha düzenli ve programlı bir şekilde yapabilmek için Türkiye’de spor yönetiminin teşkilatında da önemli değişiklikleri ön görmüştür. Bu nedenle araştırmanın kapsamı dahilinde olmamasına rağmen 2011 yılında “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair” bir kanun daha çıkarılmıştır. Sporla ilgili görev ve faaliyetlerin sevinde yeniden yapılanmaya gidilmiş ve bu amaçla Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname de çıkarılmıştır. Devlet bu kanunlarla sporun sevk ve idaresini yasal çerçeve içerisine almış ve spor yönetimini kurumlaştırmak istemiştir.

Cumhuriyetin kuruluşundan 2010 yılına kadar 92 yönetmelik çıkarılmıştır. Bu yönetmeliklerin 84’ü 1990 – 2010 yılları arasında çıkarılmıştır (Bkz. s. 18). Devlet bu dönemde sporun yönetim ve uygulanmasında, daha belirleyici ve ayrıntılı davranarak daha etkili olmak istemiş ve sporun sevk ve idaresini de çok sayıda çıkardığı yönetmeliklerle disiplin altına almak istemiştir.

Cumhuriyetin ilanından 2010 yılına kadar toplam 61 hükümet kurulmuştur. Bu hükümetlerden 15’i ise araştırma tarihleri arasında kurulmuştur (Bkz. s. 26). Bu

hükümetler, genel yönetimdeki politikalarının yanı sıra, sporun yönetiminde de pek çok politikalar ortaya koymuştur. Doğal olarak hükümetler, genel yönetim politikaları içinde ve ona paralel olarak programlarında da benzer uygulamaların yapılacağını öngörmüşlerdir. Temel olarak hükümetler, sporun kitlelere yayılması konusunda ortak bir payda oluşturmuşlardır. Anavatan Partisi hükümetleri bunun için ağırlıklı olarak spor tesislerinin sayıca artırılmasına ağırlık vermiş ve bunun için de “ Akaryakıt Fonu ” gibi gelir kaynaklarından spora önemli miktarlarda bütçe ayırmıştır. Yine 2002 tarihinde kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri, Anavatan Partisi hükümetleri döneminde başlayan ve sporun sevk ve idaresinde özerkliği öngören anlayışı daha da geliştirerek fiilen uygulanmasını ön plana çıkarmış, ayrıca sporda şiddetin önlenmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını öngörmüş ve bunu hayata geçirmiştir.

Demokratik rejimlerin gereği olarak çok partili sisteme geçilmesiyle Türkiye’de, pek çok siyasi parti kurulmuştur. Ancak ülke yönetiminde etkin olan 9 siyasi parti ve bunların programları ele alınmıştır (Bkz. s. 32 – 39). Siyasi partiler programlarında sporla ilgili olarak, iktidar olduklarında nasıl bir spor yönetimi uygulayacaklarını ve vatandaşlara nasıl spor yaptıracaklarını kısa ifadelerle dile getirmişlerdir.

Türkiye, 30 Eylül 1960 tarihinde kurulan Devlet Planlama Teşkilatı’yla planlı kalkınma dönemine girmiştir. 8 Haziran 2011 yılında ise 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Planlama Teşkilatı yapısal değişikliğe uğramış ve adı Kalkınma Bakanlığı olarak değiştirilmiştir. Türkiye’de toplam 9 Kalkınma Planı yapıldığı, bunların ilk 8’i beş yıllık süreyi kapsadığı, son yapılan 9. Kalkınma Planı’nın ise ilk olarak 7 yıllık bir süre için yapıldığı anlaşılmıştır. Bu planlardan 4’ü (VI, VII, VIII ve IX. Kalkınma Planları) araştırma konusunu kapsayan yıllar arasında çıkarılmıştır. Bu planların ilk 3’ünde (VI, VII, VIII. Kalkınma Planı) spor konusuna yer verilmiştir. Ancak, son planda (IX) sporla ilgili herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetince yapılan bu son planda spor konusuna yer verilmeyişi, sporun sevk ve idaresinin sporla ilgili kişilerce ve federatif bir anlayışla sevk ve idare edilmek istenişinin bir sonucu olarak meydana geldiği düşünülebilir.

Devlet spora bütçesinden ayırdığı ödeneklerle önemli yardımlarda bulunmuştur. Bu anlamda devlet, sürekli ve artan bir şekilde (2005 ile 2006 yılı arası hariç)

bütçeden ödenek ayırmıştır (Bkz. Tablo. 4. 1). Devlet, Konsolide Bütçe içerisinde spora yılsonu ödeneğine göre en fazla payı 1990 yılında ayırmıştır (% 0,38) bu yılı 1991, 1992 ve 2010 yılları (% 0,35) izlemiştir. Devlet spora en az payı ise, 2001 yılında (%0,12) ayırmıştır (Bkz. Tablo 4. 1). 1999 ve 2000 yılları (%0,13) ise bu yılı izlemiştir. Sporda yapılan harcamaların Konsolide Bütçe içerisindeki payı ise, verilen yılsonu ödeneklerine paralel olarak en fazla payı 1990 (%0,36), en az payı ise 2001 (%0,12) yılında olmuştur (Bkz. Tablo 4. 1).

Spor tesislerinde, en fazla artış açık ve kapalı yüzme havuzu sayılarında yaşanmıştır (2001’de 53 - 2010’da 149). Devlet yüzme havuzlarındaki bu artışı, sayısal olarak olmasa da bazı spor tesisleri için ayırdığı mali artışla devam ettirmiştir. Bir başka ifadeyle seyirci kapasitesi yüksek (Stadyum, Üniversiade Yaz ve Kış Oyunları, Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları) spor tesislerine yatırım yapmıştır. Bu tesislerin toplam mali değeri 145.000.000 TL’dir. Ayrıca devlet, İstanbul’da inşa edilen İstanbul Grand Prix’i için de 300.000.000 ABD \$ yatırım yapmıştır..

1990-2010 yılları arasında Türkiye’de Sporcu ve spor adamı sayısında da önemli artışlar meydana gelmiştir. Toplam sporcu sayısı 2001 yılında 350.635 iken 2010 yılında 1.764.756’ya yükselmiştir (Bkz. Tablo 4. 3). Konuya faal sporcu açısından bakıldığında, faal sporcu sayısı 2002 yılında 205,954 iken 2010 yılında 267.857 olmuştur. Spor adamı sayısı ise 2001 yılında 60.260 iken 2010 yılında 158.602 yükselmiştir (Bkz. Tablo 4. 3).

Bu durumda toplam sporcu sayısı Türkiye nüfusuna oranlandığında, nüfusun spor yapma oranının %5 dolaylarında olduğu ortaya çıkmaktadır. 1991 yılında spor yapanların nüfusa oranı % 1,6 olarak düşünüldüğünde bu gelişmeyi önemli bir ilerleme olarak kabul etmek gerekir. Ancak bu durum, Türkiye’nin Avrupa ülkelerine göre (Danimarka 1986 yılı % 70, Almanya 1983 yılı % 24, Belçika % 70) çok geride kaldığının da bir ifadesidir (2).

Türkiye, 2003 yılından itibaren uluslararası birçok sportif turnuvaya, yarışmaya, şampiyonaya ve oyuna ev sahipliği yapmaya başlamıştır (Bkz EK. 6). Türkiye’de düzenlenen önemli spor organizasyonları arasında, WRC Dünya Ralli Şampiyonası, UEFA Şampiyonlar Ligi ve UEFA Kupası Finali, Formula-1 Yarışları, Dünya Üniversiteler Yaz (İzmir) ve Kış (Erzurum) oyunları, Basketbol Büyük Erkek-

ler Dünya Şampiyonası (Bkz. s. 50 – 56 arası) sayılabilir. Dünyada büyük öneme sahip olan bu spor organizasyonlarının düzenlenmesi Türkiye'nin uluslararası arena-da reklamının yapılması ve maddi açıdan kazanç sağlamasıyla birlikte prestij elde etmesi adına önemli bir gelişmedir. Ayrıca Türkiye anılan organizasyonları yapmak-la, Olimpiyat Oyunları'nı da düzenleyebilecek güce ve bilgi birikimine sahip olduğunu da göstermiştir.

Türkiye'de, beden eğitimi ve spor eğitimi, özellikle ülke gençlerinin gelişimi ve disipline edilmesinin yanı sıra, elit sporcu ve nitelikli spor adamlarının yetiştirilmesi için de önemli bir araç olarak görülmüştür. Bu anlamda beden eğitimi ve spor eğitimi, ilk olarak lise düzeyinde 2004 – 2005 Eğitim ve Öğretim yılında 4 pilot ilde (Erzurum, Malatya, Sivas ve Uşak) başlamış (Bkz. s. 57), 2010 yılı itibariyle de bu sayı 91' e yükselmiştir. Üniversite düzeyinde ise 1982 yılında, YÖK'ün kurulmasıyla yüksek öğretim kurumları tek çatı altında toplanmış, beden eğitimi ve spor eğitimi bu kurumlarca verilmeye başlanmıştır. 2010 yılı itibariyle bu kurumların sayısı 59'ye yükselmiştir. Bu 59 üniversitenin 41' de ise Spor Yöneticiliği bölümü mevcuttur (Bkz. EK 5).

1990 – 2010 yılları arasında hükümet ve siyasi partilerin programlarında ve kalkınma planlarında spor konusuna yer verilmesi, spora verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır. Örneğin Cumhuriyet'in ilanından 1990 yılına kadar çıkarılan yönetmelik sayısı 12 iken 1990 ile 2010 yılları arasında çıkarılan yönetmelik sayısı 84'tür. Sadece bu sayısal ifade bile spora verilen önemin arttığını gösterir bir gelişme olarak kabul edilebilir. Ayrıca, spora ayrılan bütçenin ve buna paralel olarak tesis sayılarının artması ve dünyada büyük ilgi gören spor organizasyonlarının Türkiye'de yapılması, Türkiye'de spor ve sporun yapılması ve sporcu yetiştirilmesi adına önemli bir gelişmedir.

Eğitim aracı olarak görülen sporun okullarda yaygınlaşarak nitelikli spor adamlarının yetiştirilmesi, daha nitelikli ve sayıca daha çok sporcunun gelişmesine doğrudan etki eden antrenör sayısındaki artışa da etkili olmuştur. Bu anlamda sporda başarının teşvik edilmesi için ödül ve unvanların verilmesi de, Türkiye'de sporun gelişmesine ayrı bir katkı sağlamıştır.

6. 2. Öneriler

1. Bulguların elde edilmesinde, özellikle sayısal verilerin bazı kalemlerde yıllar itibariyle sıralı olarak bulunamayışı, bazı yıllarda bilgilerin verilemeyişine neden olmuştur. Bu nedenle, beden eğitimi ve spor alanında meydana gelen gelişmelerin sürekli ve kesintisiz verilebilmesi için araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha ciddi önem verilmesi gerekir.

2. Devletin, bundan sonraki uygulamalar için sporla ilgili çıkaracağı kanun, tüzük ve yönetmelikler ağırlıklı olarak daha çok insana spor yaptırmaya yönelik olmalıdır.

3. Devlet, spor tesislerinin yapımında, sporun seyredilmesine araç olan spor tesisleri yerine daha çok insanın fiilen spor yapabileceği spor tesislerinin yapımına önem vermelidir.

4. Devlet, mevcut spor tesislerinin, kullanım kapasitelerini azami düzeye çıkartacak yeni tedbirler almalıdır.

5. Sporun mahalli idarelerin sorumluluğuna vermek isteyen devlet, bu konuyu mevzuatındaki yapacağı değişikliklerle hızlandırmalıdır. Bunun için gerekli tedbirleri acilen almalıdır.

KAYNAKLAR

1. Fişek, K. (1980). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi Dünyada – Türkiye’de*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, No: 445.
2. Doğan, Y. (1997). *Türkiye’de Spor Yönetimi*. Adana: Öz Akdeniz Ofset.
3. Kuter, F. Ö., Atasoy, B. (2005). Küreselleşme ve Spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, (1), 11 – 22.
4. Erten, R. (2006). Türk Sporunun Yapısal Düzeni. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10, (1,2), 117 – 136.
5. Karakuş, S. (2005). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulunda Okuyan Öğrencilerin Fiziksel Sağlıkları İle Serbest Zaman ve Sigara Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6, (2), 1 – 13.
6. Doğu, G., Kesim, Ü., Sivrikaya, Ö. (2002). Belediyelerin Sporla İlgili İşlevleri: Düzce Belediyesi Örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*. 11, (2), 89 – 106.
7. İnal, A. N. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi* (1. bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s. 7.
8. Voigt, D. (1998). *Spor Sosyolojisi*. (A. Atalay, Çev.). İstanbul: Alkım Yayınları. (1971). s. 89 .
9. Demir, M., Filiz, K. (2004). Spor Egzersizlerinin İnsan Organizması Üzerindeki Etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, (2), 109 – 114.
10. Tel, M. (2007). Atatürk’ün Beden Eğitimi ve Spora Bakışı. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 5, (3), 173 - 176
11. Atatürk’ün Sporla İlgili Sözleri - Özdeyişleri. Erişim: 01 Nisan 2012, <http://www.hakkinda-bilgi-nedir.com/ataturk%E2%80%99un-spor-ile-ilgili-sozleri-ozdeyisleri-nedir+ataturk%E2%80%99un-spor-ile-ilgili-sozleri-ozdeyisleri-hakkinda-bilgi>
12. Dinçer, Ö., Fidan, Y. (1996). *İşletme Yönetimine Giriş*. (5. Bs). İstanbul: Beta Yayınları. s. 21.

13. Ulubaş, B., Arıkanlı, A. (2004). *Yönetim Fonksiyonları ve Yönetici Davranışları*. Ankara: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı.
14. Newman, W.H. (1985). *Yönetim, İşletmelerde ve Kamu Yönetiminde Sevk ve İdare* (4. bs). (K. Sürgit, Çev.). Ankara: Yetkin Yayınları. (1979). s. 540.
15. Özmaden, M. (2010). Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) Dönemi Milli Ruh Ve Milli Temsil, Siyasi Ve Milli Propaganda İle Ülkeyi Tanıtma-Tanıtma Çabaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7, (1), 1439 – 1457.
16. Devecioğlu, S. (2010). *Cumhureyetten Günümüze Türk Sporunda Ekonomi Politikaları Ve Uygulamaları*. İkinci İktisat Tarihi Kongresi: 24 – 25 Haziran 2010 – Elazığ: (s. 1 – 13). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
17. Gök, Y., Sunay, H. (2010). Türkiye Ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8, (1), 7 – 16.
18. Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları. (S. 219).
19. Güçlü, M. (1998). Spor Tesislerinin İşletmesi Ankara Özel Yükseliş Koleji Spor Tesisleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (4), 1 - 8.
20. Tezcan, V. (2005). Spor Tesislerinin Fiziksel Özelliklerine İlişkin Sporcu ve Antrenör İstek ve Beklentilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
21. Doğu, G. (1990). *Spor Tesislerinin Planlanması*, Caner (Haz.). Spor Bilimleri I. Ulusal Sempozyum Bildirisi, Ankara: Bildiriler (s. 610). Ankara: Hacettepe Üniversitesi,
22. İmamoğlu, F. (1992). İki Binli Yıllara Doğru Türk Sporuna Üzerine Bazı Gözlemler. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, (1), 9-19.
23. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). T.C. Resmi Gazete, 17863 Mük, 9 Kasım 1982.

24. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü. Erişim: 07 Ekim 2012,
<http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Kanunlar.aspx>
25. İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu. (1992). T.C. Resmi Gazete, 21219, 5 Mayıs 1992.
26. İzmir Kentinde Yapılacak Üniversitelerarası Spor Oyunları Kanunu. (2004). T.C. Resmi Gazete, 25642, 10 Kasım 2004.
27. Tanrıkulu, A. K. (2011). Yazılı Soru Önergesi Bilgileri. Erişim: 01 Ekim 2012, Türkiye Büyük Millet Meclisi:
http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=97622
28. Spor Müسابakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkın Kanun. (2008). T.C Resmi Gazete, 26800, 21 Şubat 2008.
29. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması İle Devlet Sporcusu Ünvanı Verilmesi Hakkında Kanun. (2008). T.C. Resmi Gazete, 26931, 24 Haziran 2008.
30. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Yönetmelikler. Erişim: 07 Ekim 2012,
<http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Yonetmelikler.aspx>
31. İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği. (1990). T.C Resmi Gazete, 20717, 06 Aralık 1990.
32. G.S.G.M Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği. (1993). T.C Resmi Gazete, 21458, 07 Ocak 1993.
33. G.S.G.M. Dopingle Mücadele Yönetmeliği. (1993). T.C. Resmi Gazete, 21680, 26 Ağustos 1993.
34. G.S.G.M Spor Federasyonlarının Teşkilatı, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği. (1993). T.C. Resmi Gazete, 21766, 22 Kasım 1993.
35. Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği. (199). T.C. Resmi Gazete, 23847, 15 Ekim 1999.
36. Sporcu Lisan, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği. (2001). T.C. Resmi Gazete, 24606,

37. G.S.G.M Sponsorluk Yönetmeliği. (2004). T.C. Resmi Gazete, 25494, 16 Haziran 2004.
38. Spor Müsabakalarında Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. (2004). T.C. Resmi Gazete, 25567, 28 Ağustos 2004.
39. Spor Müsabakalarında Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Mali Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Yönetmelik. (2005). T.C. Resmi Gazete, 25705, 19 Ocak 2005.
40. G.S.G.M Gençlik ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik. (2005). T.C. Resmi Gazete, 25797, 26 Nisan 2005.
41. G.S.G.M Olimpiyat ve Bölgesel Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu Çalışma Yönetmeliği. (2005). T.C. Resmi Gazete, 25804, 03 Mayıs 2005.
42. G.S.G.M. Gençlik ve Spor Kulübü Yönetmeliği. (2005). T.C. Resmi Gazete, 25869, 08 Temmuz 2005.
43. .G.S.G.M İşletme Yönetmeliği. (2005). T.C Resmi Gazete, 26018, 09 Aralık 2005.
44. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu. (2007). T.C. Resmi Gazete, 26490, 11 Nisan 2007.
45. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yönetmeliği. (2008). T.C. Resmi Gazete, 27087, 21 Aralık 2008.
46. Ülkemizde Yapılacak Uluslararası Gençlik Ve Spor Organizasyonlarının Giderlerinde Kullanmak Üzere Oluşturulan Özel Hesap Yönetmeliği. (2009). T.C. Resmi Gazete, 27100, 04 Ocak 2009.
47. G.S.G.M Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği. (2009). T.C Resmi Gazete, 27139, 12 Şubat 2009.
48. Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği. (2009). T.C Resmi Gazete, 27155, 28 Şubat 2009.
49. 2012 Olimpiyat Oyunlarına Hazırlanmak Amacıyla Yetiştirilecek Sporcuların Tespiti, Harçlıklarının Belirlenmesi, İaşe, İbate Ve Yol Giderlerinin Karşılanmasına Dair Yönetmeliği. (2009). T.C. Resmi Gazete, 27200, 14 Nisan 2009.

50. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması Ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmeliği. (2009). T.C. Resmi Gazete, 27476, 28 Mayıs 2009.
51. Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği. (2010). T.C.Resmi Gazete, 27476, 28 Ocak 2010.
52. Spor Hizmet Ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmeliği. (2010). T.C.Resmi Gazete, 27748, 3 Kasım 2010.
53. T.B.M.M. Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı. Erişim: 7 Ekim 2012,
http://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/e_kaynaklar_kutuphane_hukumetler.html.
54. Siyasi Partiler Kanunu. (1983). T. C. Resmi Gazete, 18027, 24 Nisan 1983.
55. Belgenet, Partiler ve Programları. Erişim: 23 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.com/parti/program/anap-1.html>.
56. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Anavatan Partisi. Erişim: 14 Haziran 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Anavatan_Partisi
57. Belgenet, Partiler ve Programları. Erişim: 23 Mayıs 2012,
<http://www.belgenet.com/parti/program/dyp1983-2.html>
58. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Refah Partisi. Erişim: 23 Haziran 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/Refah_Partisi
59. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Barış ve Demokrasi Partisi. Erişim: 7 Ekim 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_ve_Demokrasi_Partisi.
60. Barış ve Demokrasi Partisi Siverek İlçe Başkanlığı, BDP Parti Programı. Erişim: 10 Haziran 2012, <http://www.siverekbdp.org/bdp-parti-program>.
61. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Demokratik Sol Parti. Erişim: 26 Haziran 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Demokratik_Sol_Partisi
62. Demokratik Sol Parti, Parti Programı. Erişim: 9 Haziran 2012,
<http://www.dsp.org.tr/web/Icerik/Icerik.aspx?id=66>.

63. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Milliyetçi Hareke Partisi. Erişim: 26 Haziran 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Milliyet%C3%A7i_Hareket_Partisi
64. Milliyetçi Hareket Partisi Programı. Erişim: 26 Haziran 2012, http://www.mhp.org.tr/htmldocs/mhp/program/mhp/mhp_tarihcesi.html
65. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Sosyaldemokrat Halkçı Parti. Erişim: 24 Eylül 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyaldemokrat_Halk%C3%A7%C4%B1_Parti#Genel_ba.C5.9Fkanlar.C4.B1
66. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Cumhuriyet Halk Partisi. Erişim: 25 Eylül 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Cumhuriyet_Halk_Partisi
67. Cumhuriyet Halk Partisi, CHP Programı. Erişim: 9 Kasım 2011, http://www.chp.org.tr/?page_id=70
68. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Adalet ve Kalkınma Partisi. Erişim: 7 Ekim 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Adalet_ve_Kalk%C4%B1nma_Partisi
69. Belgenet, Partiler ve Programları, Adalet ve Kalkınma Partisi Programı. Erişim: 9 Kasım 2011, http://www.belgenet.com/parti/program/ak_1.html, http://www.belgenet.com/parti/program/ak_2.html, http://www.belgenet.com/parti/program/ak_3.html
70. Wikipedia Özgür Ansiklopedi. T. C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı. Erişim: 4 Haziran 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/T.C._Ba%C5%9Fbakanl%C4%B1k_Devlet_Planlama_Te%C5%9Fkilat%C4%B1
71. T. C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Kalkınma Planları (1-9). Erişim: 9 Kasım 2011, <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan.asp>
72. Öztürk, D. (2011). Spor Organizasyonları Düzenleyen İl Temsilcilerinin Karşılaştıkları Problemlerin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
73. Cankalp, M. (2005). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Yayın. s. 121.

74. Wikipedia Özgür Ansiklopedi. Dünya Ralli Şampiyonası. Erişim: 11 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya_Ralli_%C5%9Eampiyonas%C4%B1 .
75. WRC Türkiye. Erişim: 11 Eylül 2012,
<http://live.sporx.com/motorsporlari/wrc/wrc-turkiyeSXHBQ191083SXQ>.
76. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, UEFA Şampiyonlar Ligi. Erişim: 11 Eylül 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/UEFA_%C5%9Eampiyonlar_Ligi
77. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, 2009 UEFA Kupası Finali. Erişim: 11 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/2009_UEFA_Kupas%C4%B1_Finali.
78. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Formula-1. Erişim: 12 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/2009_UEFA_Kupas%C4%B1_Finali.
79. Kiralık Formula-1 Pisti. Erişim: 12 Eylül 2012,
<http://www.posta.com.tr/ekonomi/HaberDetay/Kiralik-Formula-1-pisti.htm?ArticleID=138889>.
80. Wikipedia Özgür ansiklopedi, FISU. Erişim: 12 Eylül 2012,
<http://tr.wikipedia.org/wiki/FISU>.
81. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Dünya Üniversite Oyunları. Erişim: 12 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya_%C3%9Cniversite_Oyunlar%C4%B1.
82. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, 2005 Dünya Üniversite Yaz Oyunları. Erişim: 12 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/2005_Yaz_%C3%9Cniversite_Oyunlar%C4%B1
83. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, FIBA Dünya Şampiyonası. Erişim: 12 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/FIBA_D%C3%BCnya_%C5%9Eampiyonas%C4%B1#Turnuvalar.
84. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, 2010 FIBA Dünya Şampiyonsa. 12 Eylül 2012,

http://tr.wikipedia.org/wiki/2010_FIBA_D%C3%BCnya_Basketbol_%C5%9Eampiyonas%C4%B1 .

85. EYOF- Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları. Erişim: 13Eylül 2012,
<http://www.trabzon2011.org/detay/1/EYOF-Avrupa-Olimpik-Genclik-Festivali.html>
86. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, 2011 Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları. Erişim: 13Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/2011_Avrupa_Gen%C3%A7lik_Olimpik_Oyunlar%C4%B1#Yar.C4.B1.C5.9Fmalar_ve_.C3.BCkelerin_ba.C5.9Far.C4.B1_s.C4.B1ralamas.C4.B1
87. Canlioğlu, M. V. (2011). Yazılı Soru Önergesi Bilgileri. Erişim: 8 Ekim 2012, Türkiye Büyük Millet Meclisi:
http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgi_eri?kanunlar_sira_no=94737
88. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, 2011 Dünya Üniversiteler Kış Oyunları. Erişim: 27 Eylül 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/2011_D%C3%BCnya_%C3%9Cniversiteler_K%C4%B1%C5%9F_Oyunlar%C4%B1
89. Wikipedia Özgür Ansiklopedi, Beden Eğitimi. Erişim: 26 Kasım 2012,
http://tr.wikipedia.org/wiki/Beden_e%C4%9Fitimi
90. Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği (2009). T. C. Resmi Gazete. 27260, 16 Haziran 2009.
91. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, Erişim: 26 Kasım 2012, http://ogm.meb.gov.tr/gos_okbilgi.asp?ktur=38.
92. 2010 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (Tablo 5). Erişim: 28.09.2012, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-12076/eski2yeni.html>.

EKLER

EK 1: Gençlik Ve Spor Bakanlığı'nın İlgili Birim Ve Görevlilerince Yapılan Elektronik Haberleşme

Sn. EROĞLU,

Elektronik posta yolu ile tarafımıza ulaşan talebinize Gençlik ve Spor Bakanı Sn. Suat KILIÇ adına (BİMER) yetkilisi tarafından cevap verilmektedir. Kurumumuzla iletişim kurmanızdan dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Talebinizle ilgili olarak yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde 2000' li yıllarda otomasyon sitemine geçilmesi nedeniyle istemiş olduğunuz verilere ulaşmamaktayız.

Bilgilerinizi rica ederiz.

----- Original Message -----

From: ERDEM EROĞLU [mailto:medre-bahar@hotmail.com]

To: ziyaret@suatkilic.com.tr

Sent: Fri, 14 Sep 2012 22:54:24 +0300

Subject: RE: ERDEM EROĞLU - YÜKSEK LİSANS TEZİ HAKKINDA

Öncelikle başvuruma göstermiş olduğunuz ilgi ve alaka için sizlere sonsuz teşekkürler.

İhtiyaç duyduğum bilgileri daha net bir şekilde anlata bilmek için size bir Ek dosya yollamak istedim. BUMKO' nun İnternet sayfasından elde ettiğim bu Ek dosyada görüldüğü üzere veriler 2001 ile 2010 yıllarını kapsamaktadır. Tez konumun yıl kapsamı 1990 ile 2010 yılları olmasından dolayı, 1990 - 2000 yıllarının verileri eksik kalmıştır. Sizden talebim ise; Ek dosyada yer alan verilerin aynısının 1990 - 2000 yılları arasındaki sayılarına ihtiyaç duymaktayım.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla Arz Ederim.

EK 2: T.C Sporla İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler

Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararname Adı	Yayınlandığı Resmi Gazete
Futbol Ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis Ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun	Tarih: 9. 5. 1959, Sayı: 10201
Avda Ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Tabancaları Ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satım Ve Bulundurulmasına Dair Kanun	Tarih: 15. 9. 1981, Sayı: 17459
Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun	Tarih: 28. 5. 1986, Sayı: 19120
Eğitim, Gençlik, Spor Ve Sağlık Hizmetleri Vergisinin İhdası	Tarih: 31. 3.1988, Sayı: 19771-2. Mükerrer
İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu	Tarih: 5. 5. 1992, Sayı: 21219
İzmir Kentinde Yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları (Univesiade) Kanunu	Tarih: 13. 11. 2004, Sayı: 25642
Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli Ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanun	Tarih: 27. 2. 2008, Sayı: 26800
Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması İle Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun	Tarih: 9. 7. 2008, Sayı: 26931
Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun	Tarih: 14. 4. 2011, Sayı: 27905
Gençlik Ve Spor Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	Tarih: 8. 6. 2011, No: 27958 Mük

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Kanunlar. Erişim Tarihi: 30.09.2012. Erişim Adresi: <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Kanunlar.aspx>

EK 3: T.C Hükümetleri ve Görev Süreleri

Sıra	Hükümetin Adı	Görev Süresi
1	I. İnönü	30.10.1923- 6.3.1924
2	II. İnönü	6.3.1924- 22.11.1924
3	F. Okyar	22.11.1924- 3.3.1925
4	III. İnönü	3.3.1925- 1.11.1927
5	IV. İnönü	1.11.1927- 27.9.1930
6	V. İnönü	27.9.1930- 4.5.1931
7	VI. İnönü	4.5.1931- 1.3.1935
8	VII. İnönü	1.3.1935- 1.11.1937
9	I. Celal Bayar	1.11.1937- 11.11.1938
10	II. Celal Bayar	11.11.1937- 25.1.1931
11	I. R. Saydam	25.1.1939- 3.4.1939
12	II. R. Saydam	3.4.1939- 9.7.1942
13	I. Ş. Saraçoğlu	9.7.1942- 9.3.1943
14	II. Ş. Saraçoğlu	9.3.1943- 7.8.1946
15	R. Peker	7.8.1946- 10.9.1947
16	I. H. Saka	10.9.1947- 10.6.1948
17	II. H. Saka	10.6.1948- 16.1.1949
18	Ş. Günaltay	16.1.1949- 22.5.1950
19	I. Adnan Menderes	22.5.1950- 9.3.1951
20	II. A. Menderes	9.3.1951- 17.5.1954
21	III. Adnan Menderes	17.5.1954- 9.12.1955
22	IV. A. Menderes	9.12. 1955- 25.11.1957
23	V. Adnan Menderes	25.11.1957- 27.5.1960
24	I. C. Gürsel	30.5.1960- 5.1.1961
25	II. C. Gürsel	5.1.1961- 20.11.1961
26	VIII. İnönü	20.11.1961- 25.6.1962
27	IX. İnönü	25.6.1962- 25.12.1963
28	X. İnönü	25.12.1963- 20.2.1965
29	S. H. Ürgüplü	20.2.1965- 27.10.1965
30	I. S. Demirel	27.10.1965- 3.11.1969
31	II. S. Demirel	3.11.1969- 6.3.1970

32	II. S. Demirel	6.3.1970- 26.3.1971
33	I. N. Emin	26.3.1971- 11.12.1971
34	II. N. Emin	11.12.1971- 22.5.1972
35	F. Melen	22.5.1972- 15.4.1973
36	N. Talu	15.4.1973- 26.1.1974
37	I. B. Ecevit	26.1.1974- 17.11.1974
38	S. Irmak	17.11.1974- 31.3.1975
39	IV. S. Demirel	31.3.1975- 21.6.1977
40	II. B. Ecevit	21.6.1977- 21.7.1977
41	V. S. Demirel	21.7.1977- 5.1.1978
42	III. B. Ecevit	5.1.1978- 12.11.1979
43	VI. S. Demirel	12.11.1979- 12.9.1980
44	B. Ulusu	20.9.1980- 13.12.1983
45	I. Turgut Özal	13.12.1983- 21.12.1987
46	II. Turgut Özal	21.12.1987- 9.11.1989
47	Y. Akbulut	9.11.1989- 23.6.1991
48	I. M. Yılmaz	23.6.1991- 20.11.1991
49	VII. S. Demirel	21.11.1991- 25.6.1993
50	I. T. Çiller	25.6.1993 – 5.10.1995
51	II. T. Çiller	5.10.1995 – 30.10.1995
52	III. T. Çiller	30.10.1995 – 6.3.1996
53	II. M. Yılmaz	6.3.1996 – 28.6.1996
54	N. Erbakan	28.6.1996 – 30.6.1997
55	III. M. Yılmaz	30.6.1997 – 11.1.1999
56	IV. B. Ecevit	11.1.1999 – 28.5.1999
57	V. B. Ecevit	28.5.1999 – 18.11.2002
58	A. Gül	18.11.2002 – 14.3.2003
59	I. R.T. Erdoğan	14.3.2003 – 29.8.2007
60	II. R.T. Erdoğan	29.8.2007 – 6.7.2011
61	III. R.T. Erdoğan	6.7.2011 -

Kaynak: T.B.M.M. Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı. Erişim Tarihi: 28.09.2012,
Erişim Adresi: http://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/e_kaynaklar_kutuphane_hukumetler.html

EK 4: 1990 – 2010 Yılları Arasında Sporla İlgili Çıkarılan Yönetmelikler

Sıra No	Yönetmelik Adı	Resmi Gazete Tarih ve Sayısı
1	Türk Karasularında Sportif Amaçlarla Yapılacak Aletli Dalışlara İlişkin Yönetmelik (Kültür ve Turizm Bakanlığı)	Tarihi: 03.03.1990, Sayısı: 20450
2	Türk Karasularında Sportif Amaçlarla Yapılacak Aletli Dalışlara İlişkin Yönetmelik (Ulaştırma, Deniz ve Haberleşme Bakanlığı)	Tarihi: 03.03.1990, Sayısı: 20450
3	Spor Genel Müdürlüğü Spor Kontrolörlüğü Yönetmeliği	Tarih: 12.07.1990, Sayısı: 20572
4	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği	Tarih: 06.12.1990, Sayısı: 20717
5	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sözleşmeli Spor Uzmanı ve Antrenör Çalıştırması Hakkında Yönetmelik	Tarih: 22.02.1991 Sayısı: 20794
6	Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği	Tarih: 01.04.1991, Sayısı: 20832
7	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği	Tarih: 07.01.1993, Sayısı: 21458
8	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği	Tarih: 26.08.1993, Sayısı: 21680
9	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği	Tarih: 22.11.1993, Sayısı: 21766
10	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu	Tarih: 20.12.1993, Sayısı: 21794
11	Sakarya Üniversitesi Spor, Kültür ve Sanat Birliği, Birim Yönetmeliği	Tarih: 08.01.1994, Sayısı: 21812
12	Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Personel Yönetmeliği	Tarih: 26.01.1994, Sayısı: 21830
13	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Karate Müsabaka Yönetmeliği	Tarih: 10.01.1995, Sayısı: 22167
14	Trakya Üniversitesi Kültür-Sanat ve Spor Birliği Faaliyet Yönetmeliği	Tarih: 13.02.1995, Sayısı: 22201
15	Hacettepe Üniversitesi Sporcu Sağlığı ve Performansı Değerlendirme, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 09.04.1995, Sayısı: 22253
16	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği	Tarih: 27.07.1995, Sayısı: 22356
17	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez İhale Yönetmeliği	Tarih: 05.08.1997, Sayısı: 23071
18	Akdeniz Üniversitesi Sporcu Sağlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 05.09.1997, Sayısı: 23101
19	Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 26.10.1997, Sayısı: 23152
20	Osmangazi Üniversitesi Spor Birliği Yönetmeliği	Tarihi: 19.12.1997, Sayısı: 23205
21	Anadolu Üniversitesi Spor Birliği Yönetmeliği	Tarih: 04.12.1998, Sayısı: 23543
22	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Bisiklet ve Triatlon Yarışma ve Hakem Yönetmeliği	Tarih: 26.06.1999, Sayısı: 23737
23	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce Yurt İçinde ve Yurt Dışında Düzenlenecek Gençlik	Tarih: 18.07.1999, Sayısı: 23759

	Ve Spor Faaliyetleri Kıyafet Yönetmeliği	
24	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Masörü Eğitim Yönetmeliği	Tarih: 26.07.1999, Sayısı: 23767
25	Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği	Tarih: 15.10.1999, Sayısı: 23847
26	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatı Ayniyat Yönetmeliği	Tarih: 02.11.1999, Sayısı: 23864
27	Harran Üniversitesi Spor Birliği Yönetmeliği	Tarih: 02.01.2000, Sayısı: 23924
28	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliğinin Görev, Çalışma ve Vekâlet Ücretinin Dağıtılması Hakkında Yönetmelik	Tarih: 11.03.2000, Sayısı: 23990
29	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Öğrenci Kültür – Sanat – Spor - Etkinlikleri Yönetmeliği	Tarih: 01.03.2001, Sayısı: 24333
30	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Mülkiyeti ve Kullanımında Bulunan Spor Tesislerinde Yapılacak Spor Faaliyetleri İle Genel Müdürlüğün Gözetim ve Denetiminde Düzenlenecek Olan Spor Organizasyonlarına Katılan Kulüp ve Kişilerin Her Türlü Spor Malzemeleri İle Araç ve Gereçlerine Reklam Konulmasına Dair Yönetmelik	Tarih: 05.04.2001, Sayısı: 24364
31	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Müşavirleri Atanma Ve Çalıştırma Yönetmeliği	Tarih: 26.10.2001, Sayısı: 24565
32	Sporcu Lisans, Tescil, Vize Ve Transfer Yönetmeliği	Tarih: 07.12.2001, Sayısı: 24606
33	Kızak Sporları Yarışma Yönetmeliği	Tarih: 09.07.2002, Sayısı: 24810
34	Sualtı Sporları, Can Kurtarma, Su Kayağı ve Paletli Yüzme Federasyonu Hakem Yönetmeliği	Tarih: 04.03.2003, Sayısı: 25038
35	Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Yüksekokulu Giriş Sınavı, Kayıt, Eğitim – Öğretim Ve Sınav Yönetmeliği	Tarih: 25.01.2004, Sayısı: 25357
36	Toto Teşkilat Başkanlığı Reklam Yönetmeliği	Tarih: 28.05.2004, Sayısı: 25475
37	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği	Tarih: 16.06.2004, Sayısı: 25494
38	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sportif Müsabaka ve Gösteri Hâsılatının Dağıtımına Dair Yönetmelik	Tarih: 05.08.2004, Sayısı: 25544
39	Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri ve Sporcu Sağlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi (SBSAM) Yönetmeliği	Tarih: 08.08.2004, Sayısı: 25547
40	Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik	Tarih: 28.8.2004, Sayısı: 25567
41	Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Mali Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Yönetmelik	Tarih: 19.01.2005, Sayısı: 25705
42	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sağlık Yük-	Tarih: 26.04.2005, Sayısı: 25797

	sek Kurulu Kuruluş ve Çalışma Yönetmeliği	
43	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik	Tarih: 26.04.2005, Sayısı: 25797
44	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Olimpiyat Ve Bölgesel Oyunları Hazırlık Ve Düzenleme Kurulu Çalışma Yönetmeliği	Tarih: 03.05.2005, Sayısı: 25804
45	Uludağ Üniversitesi Öğrenci Kültür-Sanat, Spor Ve Bilim Etkinlikleri Yönetmeliği	Tarih: 09.05.2005, Sayısı: 25810
46	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği	Tarih: 08.07.2005, Sayısı: 25869
47	Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 31.10.2005, Sayısı: 25982
48	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İşletme Yönetmeliği	Tarih: 09.12.2005, Sayısı: 26018
49	Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Can Kurtarma Yönetmeliği	Tarih: 28.01.2006, Sayısı: 26063
50	Türkiye Otomobil Sporları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 06.10.2006, Sayısı: 26311
51	Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 23.11.2006, Sayısı: 26355
52	Türkiye İşitme Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 01.12.2006, Sayısı: 26363
53	İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği	Tarih: 30.12.2006, Sayısı: 26392
54	Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 28.01.2007, Sayısı: 26417
55	Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 06.03.2007, Sayısı: 26454
56	Türkiye Zihinsel Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 06.03.2007, Sayısı: 26454
57	Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 25.03.2007, Sayısı: 26473
58	Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 11.04.2007, Sayısı: 26490
59	Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Ve Teknolojisi Araştırma Ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 21.06.2007, Sayısı: 26559
60	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatı Ulusal ve Uluslar Arası Sportif Faaliyetlerine İlişkin Mal Ve Hizmet Alımları İhale Yönetmeliği	Tarih: 25.04.2007, Sayısı: 26503
61	Türkiye Dans Sporları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 15.05.2007, Sayısı: 26523
62	Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 16.05.2007, Sayısı: 26524
63	Türkiye Okul Sporları Federasyonu Ana Statüsü	Tarih: 10.07.2007, Sayısı: 26578
64	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Bütçe, Muhasebe Ve Bilet Yönetmeliği	Tarih: 25.10.2007, Sayısı: 26681
65	Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Hâsılat Dağıtım Yönetmeliği	Tarih: 13.12.2007, Sayısı: 26729

66	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Hazırlık ve Düzenleme Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	Tarih: 24.02.2008, Sayısı: 26797
67	Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Donanımlı Dalış Yönetmeliği	Tarih: 10.09.2008, Sayısı: 26993
68	Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği	Tarih: 21.12.2008, Sayısı: 27087
69	Ülkemizde Yapılacak Uluslararası Gençlik ve Spor Organizasyonlarının Giderlerinde Kullanmak Üzere Oluşturulan Özel Hesap Yönetmeliği	Tarih: 04.01.2009, Sayısı: 27100
70	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği	Tarih: 12.02.2009, Sayısı: 27139
71	Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği	Tarih: 28.02.2009, Sayısı: 27155
72	Spor Toto Teşkilat Başkanlığı İsim Hakları Yönetmeliği	Tarih: 14.03.2009, Sayısı: 27169
73	2012 Olimpiyat Oyunlarına Hazırlanmak Amacıyla Yetiştirilecek Sporcuların Tespiti, Harçlıklarının Belirlenmesi, İaşe, İbate ve Yol Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelik	Tarihi: 14.04.2009, Sayısı: 27200
74	Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik	Tarih: 28.05.2009, Sayısı: 27241
75	Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği	Tarih: 16.06.2009, Sayısı: 27260
76	Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu Rafting Hakem Yönetmeliği	Tarih: 09.07.2009, Sayısı: 27283
77	Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu Korfbol Hakem Yönetmeliği	Tarih: 09.07.2009, Sayısı: 27283
78	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi Hakkında Yönetmelik	Tarih: 13.12.2009, Sayısı: 27431
79	Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği	Tarih: 28.01.2010, Sayısı: 27476
80	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Müsabaka Yerlerine Serbest Giriş Yönetmeliği	Tarih: 12.03.2010, Sayısı: 27519
81	Erciyes Üniversitesi Yüksek İrtifa Ve Spor Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği	Tarih: 23.03.2010, Sayısı: 27530
82	İstanbul Üniversitesi Spor Birliği Kulübü Yönetmeliği	Tarih: 12.10.2010, Sayısı: 27727
83	Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik	Tarih: 3.11.2010, Sayısı: 27748
84	Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri İle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar, Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik	Tarih: 19.12.2010, Sayısı: 27790

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Yönetmelikler. Erişim Tarihi: 30.09.2012. Erişim Adresi: <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Yonetmelikler.aspx>

EK 5: 2010 Yılı İtibariyle Beden Eğitimi Ve Spor Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumları Ve Bu Kurumla Bağlı Olarak Görev Yapan Fakülte Ve Yüksekokullar

Sıra No	Üniversite Adı	Fakülte, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)
1	Abant İzzet Baysal	BESYO *
2	Adnan Menderes	BESYO *
3	Afyon Kocatepe	BESYO
4	Ağrı İbrahim Çeçen	Eğitim Fakültesi
5	Ahi Evran	BESYO
6	Akdeniz	BESYO *
7	Aksaray	BESYO
8	Amasya	Eğitim Fakültesi
9	Anadolu	BESYO
10	Ankara	BESYO *
11	Atatürk	BESYO + Eğitim Fakültesi *
12	Balıkesir	BESYO*
13	Başkent	Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri
14	Celal Bayar	BESYO*
15	Cumhuriyet	BESYO*
16	Çanakkale On Sekiz Mart	BESYO*
17	Çukurova	BESYO*
18	Dicle	BESYO*
19	Dokuz Eylül	Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu
20	Dumlupınar	BESYO*
21	Ege	BESYO*
22	Erciyes	BESYO*
23	Erzincan	Eğitim Fakültesi
24	Erzurum Teknik	Spor Bilimleri Fakültesi
25	Fırat	BESYO*
26	Gazi	BESYO*
27	Gaziantep	BESYO*
28	Gaziosmanpaşa	BESYO*
29	Hacettepe	Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu
30	Haliç	BESYO*
31	Harran	BESYO*
32	İnönü	BESYO + Eğitim Fakültesi*
33	İstanbul	BESYO*
34	Kafkas	BESYO*
35	Kahraman Maraş Sütçü İmam	BESYO
36	Karabük	BESYO*
37	Karadeniz Teknik	BESYO*
38	Karamanoğlu Mehmet Bey	BESYO*
39	Kastamonu	BESYO
40	Kırıkkale	BESYO*
41	Kocaeli	BESYO*
42	Marmara	BESYO*

43	Mehmet Akif Ersoy	BESYO*
44	Mersin	BESYO
45	Muğla	BESYO*
46	Mustafa Kemal	BESYO*
47	Niğde	BESYO*
48	On Dokuz Mayıs	BESYO*
49	Pamukkale	Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu*
50	Sakarya	BESYO*
51	Selçuk	BESYO*
52	Süleyman Demirel	Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri
53	Trakya	BESYO*
54	Uludağ	Eğitim Fakültesi
55	Uşak	Spor Bilimleri Fakültesi
56	Yüzüncü Yıl	Eğitim Fakültesi*
57	Girne Amerikan (K.K.T.C)	Spor Yüksekokulu*
58	Yakın Doğu	BESYO*
59	Kırgızistan – Türkiye Manas (Bışkek, KIRGIZİSTAN)	BESYO

Kaynak: 2010 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (Tablo 5). Erişim Tarihi: 28.09.2012. Erişim Adresi: <http://www.osym.gov.tr/belge/1-12076/eski2yeni.html>

*: Spor Yöneticiliği programı olan Eğitim ve Öğretim Kurumları

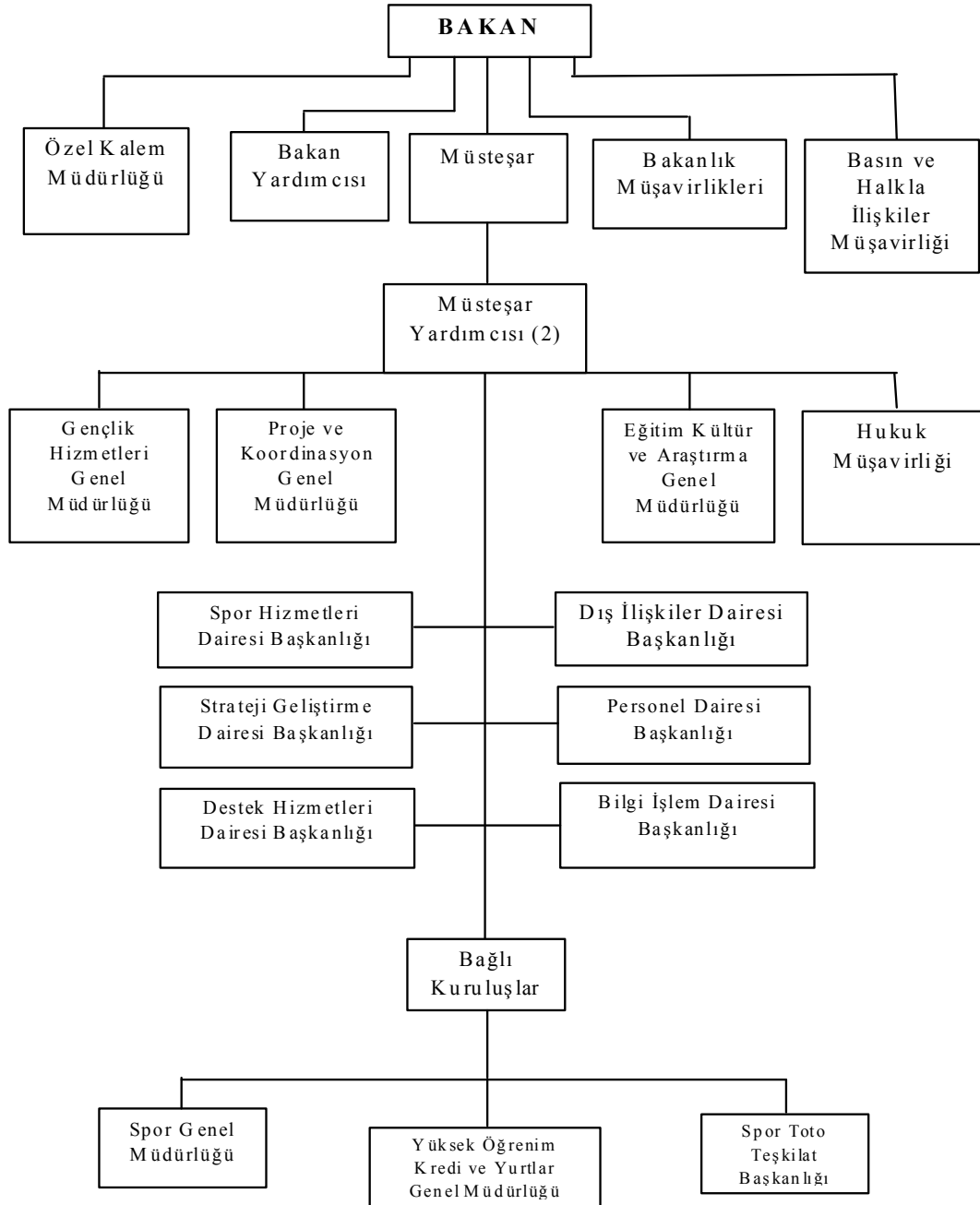
**Ek 6. 2003 Yılından İtibaren Türkiye’de Düzenlene Spor Organizasyon-
ları**

Sıra No	Organizasyon Adı	Yıl
1	Voleybol Bayanlar Avrupa Şampiyonası	2003
2	WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2003
3	WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2005
4	UEFA Şampiyonlar Ligi Finali	2005
5	23. Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları	2005
6	Formula-1 Yarışmaları	2005
7	WTA İstanbul Cup Tenis Turnuvası	2006
8	WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2006
9	Formula- Yarışmaları	2006
10	Karadeniz Oyunları	2007
11	Formula-1 Yarışmaları	2007
12	WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2007
13	Formula-1 Yarışmaları	2008
14	İşitme Engelliler Atletizm Dünya Şampiyonası	2008
15	Dünya Ralli Şampiyonası Antalya	2008
16	Sualtı Sporları Avrupa Şampiyonası	2008
17	Tekvando Olimpiyat Oyunları Avrupa Kıtası Eleme Müsabakaları	2008
18	Okçuluk World Cup GP	2008
19	Genç Bayanlar Dünya Güreş Şampiyonası	2008
20	Beysbol Avrupa Yıldızlar Şampiyonası	2008
21	Bayanlar Üç Bant Bilardo Dünya Şampiyonası	2008
22	Çim Hokeyi Bayanlar Kulüpler Avrupa Çelenç Kupası	2008
23	Artistik Bilardo Euro Cup GP	2008
24	Dünya Gençler Buz Hokeyi Şampiyonası	2008
25	Basketbol Genç Ve Ümit Bayanlar Avrupa Şampiyonası	2008
26	17 Yaş Altı Avrupa Futbol Şampiyonası Elemeleri	2008
27	Genç Bayanlar Dünya Güreş Şampiyonası	2008
28	Yelken-Optimist Dünya Şampiyonası	2008
29	Yelken Cup- İstanbul Yarışları	2008
30	Avrupa 10.000 Metre Kupası	2008
31	Bilardo 3 Bant Bayanlar Dünya Şampiyonası	2008
32	Uluslar Arası Buz Hokeyi 18 Yaş Altı 3. Grup Dünya Şampiyonası	2008
33	Tekvando Dünya Gençler Şampiyonası	2008
34	Golf Avrupa Şampiyonası Kulüpler Şampiyonası	2008
35	Tenis World Cup GP	2008
36	Avrupa Gençler Sutopu Şampiyonası	2008
37	Dünya Üniversiteler Triatlon Şampiyonası	2008

38	Avrupa Üniversiteler Plaj Voleybolu Ve Plaj Oyunları	2008
39	Dünya Veteranlar Ferdi Ve Takım Tenis Şampiyonası	2008
40	Golf Avrupa Şampiyon Kulüpler Şampiyonası	2009
41	Avrupa Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası	2009
42	UEFA Kupası Finali	2009
43	Voleybol Avrupa Erkekler Şampiyonası	2009
44	Dünya Okullar Arası Futbol Şampiyonası	2009
45	Dünya Okullar Arası Basketbol Şampiyonası	2009
46	Formula-1 Yarışları	2009
47	Formula-1 Yarışları	2010
48	Atıcılık Trap-Skeet Double Dünya Kupası Finali	2010
49	Atletizm Balkan Yıldızlar Şampiyonası	2010
50	Badminton 19 Yaş Altı Balkan Şampiyonası	2010
51	Bilardo 3 Bant Dünya Kupası	2010
52	Avrupa Bowling Şampiyonası	2010
53	Dünya Petank Şampiyonası	2010
54	Basketbol Büyük Erkekler Dünya Şampiyonası	2010
55	Golf Avrupa Erkek Takımlar Şampiyonası	2010
56	Golf 9. Uluslar Arası Türkiye Açık Golf Şampiyonası	2010
57	Görme Engelliler Halter Dünya Şampiyonası	2010
58	Büyükler Dünya Halter Şampiyonası	2010
59	Judo Takımlar Dünya Şampiyonası	2010
60	Ümit-Genç Avrupa Karate Şampiyonası	2010
61	Dünya Kulüpler Karate Şampiyonası	2010
62	Kayak Uluslararası FIS Yarışmaları	2010
63	Satranç Dünya Takımlar Şampiyonası	2010
64	13. Avrupa Wushu Şampiyonası	2010
65	Yelken 470 Açık Avrupa Büyükler Şampiyonası	2010
66	Dünya Offshore 225 Şampiyonası 7-8 Ayağı	2011
67	Voleybol Yıldız Erke Balkan Şampiyonası	2011
68	Kayak Uluslararası FIS Yarışmaları	2011
69	Universiade Kış Oyunları	2011
70	Görme Engelliler Dünya Oyunları	2011
71	Judo Büyükler Avrupa Şampiyonası	2011
72	İşitme Engelliler Tenis Dünya Şampiyonası	2011
73	İşitme Engelliler Voleybol Avrupa Şampiyonası	2011
74	Okçuluk World Cup	2011
75	Tenis WTA Dünya Profesyonel Bayanlar Şampiyonlar Şampiyonası	2011
76	Formula-1 Yarışları	2011

Kaynak: Spor Genel Müdürlüğü, Spor Faaliyetleri Daire Başkanlığı.

EK 7: (2011 Yılı ve Sonrası) T. C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat Şeması

Kaynak: Gençlik ve Spor Bakanlığı. Erişim: 30.11.2011 <http://www.gsb.gov.tr>.

Bu tablo, yukarıdaki kaynaktan yararlanılarak, orijinali bozulmadan world programına uyarlanmış ve araştırmacı tarafından yeniden yapılmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

02.04.1983 tarihinde Gaziantep/İslâhiye’de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Hatay/İskenderun’da yaptı. Çukurova Üniversitesi Beden eğitimi ve Spor Yüksek Okulu’nun Spor Yöneticiliği bölümünden 2009 yılında mezun oldu.

2010 yılında, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında eğitim ve öğretime başladı.